

1 Corĩtu norĩ

Corĩtu norĩ ma, Paru te te

ĩrob'ui'éré na'rata zé

ĩbaihã wasu'uzé

Paru hã Corĩtu u morĩ wamhã, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na dama rowasu'u. Taha wa, ĩsa'u hã ma tô ĩsimirowasu'u wẽ zarina ĩsazei'wa norĩ hã dasina tahã'â ni.

Ã ĩbaihã na ma tô Paru hã tãma ãma rob'ui'éré za'ra Corĩtu ãma ĩsazei'wa norĩ ma hã, ni'wam norĩ hã wasété na 're ĩhâimana za'ra mono wasu'u hã te te wapari wa, duré sina 're sipo'o za'ra mono wa, siré ĩsazei'wa nherẽ. Taha wa, ma tô tãma waihu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwẽ norĩ hã ĩ'uwaibaba si 're ĩnomro mono zém na hã.

Paru hã te te tãma rob'ui'éré za'ra wana ré hã, ma tô rob'ui'éré hã tãma me za'ra, Corĩtu norĩ hã Paruhu ma. Taha na ma tô siwi sadanha, tinhimĩ'ui'éré za'ra na marĩ hã tãma 're ĩhâimana za'ra mono zém na, ro'wa'rudu hã. Capituru 7 ãma hã ma tô Paru hã asa tãma ãma rowasu'u za'ra, te te ĩsadanharĩ za'ra zém na hã. Ma tô duré tãma waihu'u za'ra, ĩsazei'wai mono bâ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã romhuri mono bâ te te tãma 're ĩ'apisutu mono zém na hã (capituru 12, 14 ãma hã). Capituru 13 ãma ma tô duré rowasu'u, 're ĩdasisawi za'ra mono zém na hã. Capituru 15 ãma hã te duré rowasu'u, Zezusi hã dâ'â nherẽ, sena na apã ĩhâiwa'utuzém na hã, duré taha zarina, wa norĩ zama apã 're ĩwahâiwa'utu za'ra mono zém na hã.

Paru te te ĩdazawizé wasu'u

1-2 Wa hã Paru, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Corîtu na 'ri nho'ômo nhisi ãma, 'Re îhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma. Wasisānawā Sotēni hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa.

'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô îpisutu, te te sima îwēzéb zarina, Cristu Zesusihi zadawa wasu'u'wa, 're îhâimana mono da, îsadawa para. A norĩ wa'aba zama, ma tô te te 're aipisutu za'ra wa'wa, îsib'a'uwẽ si oto ãma 're anomro wẽ wa'aba mono da, Cristu Zesusihi ãma. Daro mono bâ, uburé Wanhîb'apito Zezu Cristuhu ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono norĩ ma zama, wa ãne aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Aiwa, wa tô Wanhîb'apito na wa te 're sisi za'ra, simisutu.

³ Wamama ma, wa ai'ãma 're îmreme u'âsi za'ra wa'wa, 'Re îhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhîb'apito Zezu Cristuhu ma zama, îsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're anomro aba mono da.

'Re îhâimana u'âsi mono, tinhoprubzéb zarina, îwẽ si te te dama 're î'anhomri mono zé wasu'u

⁴ 'Re îhâimana u'âsi mono ãma, wa 're îwata u'âsi, îwẽ hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono wa, Cristu Zesusihi ãma si oto 're anomro aba mono zéb zarina. ⁵ Cristuhu ãma 're anomro aba mono wa, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã îwẽ si te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Ma tô duré te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, îwasu'uwẽ na dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da, duré 're îhâimana mono zém na, 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. ⁶ Cristuhu wasu'uwẽ hã ma tô 're îsazei pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te oto asiptete sina ãma 're anomro aba mo. ⁷ Taha wa, Wanhîb'apito

Zezu Cristu apâ we ĩmorĩzéb zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tinho-prubzéb zarina ĩwě hã te te aima 're ĩsômri za'ra wa'aba mono zéb zô, aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono ô di za oto. ⁸ Wanhíb'apito Zezu Cristu te za duré te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, asiptete sina âma 're anomro aba mono da. Nimahã bâtâ na za we apâ ĩmorĩzéb u, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono tō da, te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, ti'ab ré Zezusi hã 're udâ za'ra wa'aba mono wa, tō taha bâtâ na aiwasédé hã te te ai'âma sa'ra za'ra wa'aba tō da. ⁹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã wama umnhasi za'ra di, uburé te te wama 're ĩ'aropisutu mono zéb zarina, te te wama âma 're ĩ'a'uwaimrami mono zéb da hã. Ta hã ma tō te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ĩ'ra siré 're anomro aba mono da, Wanhíb'apito Zezu Cristuhu siré.

Īsazei'wa norĩ, siwanhizari 're ĩhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁰⁻¹¹ Īsisânawã norĩ, Corowihi nhorōwa âma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã ma tō we ĩma aiwasu'u za'ra wa'wa, 're asisada'âbâ u'âsi za'ra wa'aba mono zém na hã, asiwanhizari âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, Wanhíb'apito Zezu Cristuhu zadawa para, wa za oto aima âma roti pese za'ra wa'wa, simisutu âma 're asisazei pese za'ra wa'aba mono da, asiwanhizari, âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō da. Misi haré te za oto 're ĩpisutu za'ra wa'aba mo, simisutu asiré âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. ¹² Āne wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ me asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherě, te âne dama 're asiwasu'u

za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hã Paruhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra.” Duré ni'wam norĩ hã te 're siwasu'u za'ra, âne: “Wa norĩ hã Aporuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra.” Duré ni'wam norĩ hã te 're siwasu'u za'ra, âne: “Wa norĩ hã Pedruhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra.” Duré ni'wam norĩ hã te âne 're siwasu'u za'ra: “Wa norĩ hã Cristuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra.” Âne te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, aimreme si'ahâ aba na. ¹³ Tane nherẽ, Cristuhu zazei'wa norĩ hã te oto simisutu 're hâimana za'ra. Siwanhizari âma 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di. Mare di. E wa hã Paru, wa tô asada îdâ'â za'ra wa'wa, wedepo'o nhonhi'râmi na. Mare di. Wa hã õ di. E ãnhisi na ma tô â dawabzuri hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa, Zekusihi nhisi upana. Mare di. Wa hã õ di.

¹⁴⁻¹⁵ Ai'rata 're ãhâimana za'ra wa'aba mono ré, ai'âma 're ãnhib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono da, te ãsima 're aiwẽ za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, ai'ahâ na wa aré â dawabzuri hã te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa, ãnhisi na. Tane nherẽ, ai'ahâ na te aima 're ab'manharĩ aba mono õ di. Crisipu norĩ ma si, wa tô â dawabzuri hã tâma 'manharĩ zahuré, Da'izuhu me. Âne wa, wa tô 'Re ãhâimana u'âsi mono âma 're ãwata u'âsi. Taha wa, a norĩ wa'wa hã ãnhisi na â dawabzuri hã te aima 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono na, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za. ¹⁶ Âne na wa tô duré ãsina po're puru, Esitépanasihi ma zama, â dawabzuri te ã'manharĩzém na hã. Duré ãsôrôwa âma ãsiré 're ãhâimana za'ra mono norĩ ma zama, wa tô tâma 'manharĩ za'ra ãsiré. Âma ãpo're pu'u za'ra õ di oto, ni'wam norĩ âma hã, â dawabzuri te tâma ã'manharĩ za'ra zém na hã. Ta norĩ ma

si, wa tô 'manharĩ za'ra. ¹⁷ Â dawabzuri hã te dama 're ab'manharĩ mono da, te te datême ĭzatõĩ õ di, Cristu hã. ĭwasu'uwẽ si te dama 're wasu'u mono da, ma tô datême ĭzatõ. Taha wa, ti'ai âma danhimirowaihu'u na ða te dama 're ĭroti za'ra mono nei õ di wa hã, te dama 're ĭrowasu'u mono zé hã. Ti'ai âma danhimirowaihu'u na Cristu te dama 're wasu'u mono 'wa'âhã, wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada ĭdâ'âzé wasu'u hã te aré wapu na dama 're hâimana. Tane 'wa'âhã, Cristuhu wasu'uwẽ hã marĩ dai õ di aré, da te âma 're saze za'ra mono wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te âma 're ĭda'anho'reptui mono da hã.

'Re ĭhâimana u'âsi mono waihu'u pese na rowasu'u

¹⁸ 'Re ĭhâimana u'âsi mono, za te te ĭ'uprosi za'ra norĩ hã, wedepo'o nhonhi'rãmi na Cristuhu dâ'âzé wasu'u na te te âma 're rosa'rata upa za'ra, sima, taré newa. Wa norĩ si uburẽ 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te 're ĭwa'anho'reptui mono norĩ si, wa tô wa te 're waihu'u za'ra, Cristuhu dâ'âzé hã ĭpire na hã. Taha wasu'u hã, 'Re ĭhâimana u'âsi mono waihu'u pe, te wasu'u. Taha si waihu'u pese uptabi di, te te 're ĭda'anho'reptui mono da hã, Cristu hã dazada ĭdâ'âzé zarina. ¹⁹ Âne duréihã 'Re ĭhâimana u'âsi mono mreme na ĭsadowa wasu'u'wa nhimi'ui'éré hã:

“Ni'wam norĩ hã ĭnhimirowaihu'u pese na te 're pawaptob za'ra mono õ nherẽ, tin-himirowaihu'u pese na 'rãwi 're si'madâ'â ze za'ra mono wamhã, wa za ĭsimirowaihu'u pese zé hã te tiwi 're a'uprosi, ta norĩ wi, ti'ab ré danhimirosa'rata waihu'u pese na 're ĭdahâimana za'ra mono zé hã marĩ dai õ

na 'râwi da te dasina 're ïwaihu'u pese za'ra
mono zéb da hã oto.”

Ãne na hã duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme
na rob'ui'ééré, te wasu'u.

²⁰ Ti'ai âma danhimirowaihu'u pe hã, tarére 'Re
ïhâimana u'âsi mono ma hã. 'Re ïhâimana u'âsi
mono nhimiroti na Mozési te te âma ïrob'ui'ééré za-
rina, dama rowahutu'wa norĩ nhimirowaihu'u pe
hã tarére duré, tãma hã. Duré danhimiroti waihu'u
pese na, 'râwi da te dasima âma 're ïroti nhipese
za'ra mono zé hã tarére tãma hã. Uburé dan-
himirowaihu'u pese na dahâimanazé hã wapure di
tãma hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono waihu'u pese ma
hã. Ãne, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tiwaihu'u pese
na te te dama 're ï'ab'manharĩ mono zéb zarina, wa
tô waihu'u za'ra ni.

²¹ Tinhimirosa'rata waihu'u pese na ma tô 'Re
ïhâimana u'âsi mono hã sima pisutu, dasi'uihã
na danhimirosa'rata waihu'u pese na 'râwi da te
're waihu'u za'ra mono tã da, 'Re ïhâimana u'âsi
mono hã. Zezusi hã dazada ïdâ'âzé wasu'u hã,
wa te dama 're ïwasu'u za'ra mono hã taré newa
te dasima da te âma 're rosa'rata upai u'âsi za'ra.
Tane nherẽ, 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô sima
pisutu, taha wasu'u na si te te 're anho'reptui
mono da, te te sina 're ï'umnhasi za'ra mono
norĩ hã. ²² Zudezu norĩ hã marĩ dama ï'manharĩ
waihu'u'ô hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're
ï'ab'manharĩ mono zéb zô si, te 're sôpré. Duré
zudezu'ô norĩ hã uburé marĩ te te 're ïwaihu'u pese
za'ra mono zéb da si, te sima te te 're wẽ u'âsi
za'ra. ²³ Tane nherẽ, wa norĩ hã Cristu, wedepo'o
nhonhi'rãmi na dazada ïdâ'âzé wasu'u si, wa tô
wa te dama 're wasu'u za'ra. Tane nherẽ, ma tô
taha wasu'uwẽ hã zudezu norĩ hã te te siwi 're

wê'ô za'ra. Zudezu'ô norĩ zama ma tô duré te te sima âma 're rosa'rata upai u'âsi za'ra, taré newa, marĩ da ãhâimana ô newa, ãwasu'uwê hã. ²⁴ Ni'wam norĩ si ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te sima 're pisutu za'ra, tinhib'a'uwê da, ni'wam norĩ hã zudezu, duré ni'wam norĩ hã zudezu'ô. Ta norĩ si te Cristuhu dâ'âzé wasu'u, te te 're wapari za'ra. Tawamhã âne hã, e marĩ te tãma wasu'u za'ra, Cristu, wedepo'o nhonhi'rãmi na ãdâ'âzé wasu'u hã. Danhipai u 'Re ãhâimana u'âsi mono waihu'u pe, te tãma wasu'u za'ra. Duré ãsimiroti wê uptabi, te tãma wasu'u za'ra. ²⁵ 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti si, danhipai u ãwê uptabi hã tô. Duré danhipai u waihu'u pese uptabi di.

²⁶ ãsisânawã norĩ, ma'ãpé asina aipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re ãhâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwê da, te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono ô ré, 're aihâimana 'rata za'ra wa'aba mono zém na. Ai'umro wa'aba na si ma tô asiré norĩ ma, asimirosa'rata waihu'u pese na si, aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ai'umro wa'aba na si, ma tô asima aipire na aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ai'umro wa'aba na si, ma tô dama ãpire norĩ 'ra na 're aihâimana za'ra wa'aba mo aré. Ai'ahâ wa'aba na ma tô dama aiwapu na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²⁷ Tane nherê, ni'wam norĩ hã dama hâimana nhimiza'rese'ô na, ãsazei'ô'wa norĩ te te âma 're ãrosa'rata za'ra mono norĩ hã ta norĩ si ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te sima 're pisutu za'ra, ãsib'a'uwê si 're nomro mono da. E marĩ da, ma tô ta norĩ si te te sima 're pisutu za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ãsazei'ô'wa norĩ hã simirosa'rata waihu'u pese newa 're ãsi'madâ'â ze za'ra mono norĩ hã, oto sisém na 're

hâimana za'ra mono da. Duré ãsazei'õ'wa norĩ ma ãwapu za'ra hã, ma tô duré te te 're pisutu za'ra, ãsib'a'uwẽ 're nomro mono da. ãsazei'õ'wa norĩ ma, ãpire za'ra hã oto sisém na 're hâimana za'ra mono da, ma tô dama ãwapu norĩ si te te 're pisutu za'ra, ãsib'a'uwẽ 're nomro mono da. ²⁸ ãsazei'õ'wa norĩ ma 're ãhâimana wapu za'ra mono norĩ hã ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're pisutu za'ra, ãsib'a'uwẽ si 're nomro mono da, ãsazei'õ'wa norĩ te te siwi 're ãwẽ'õ pese za'ra mono norĩ hã. ãsazei'õ'wa norĩ ma, pire na 're ãhâimana za'ra mono zé hã te te tiwi 're a'uprosi mono da, ma tô dama ãwapu norĩ si te te 're pisutu za'ra, ãsib'a'uwẽ si oto 're nomro mono da. ²⁹ E marĩ da, ma tô ãne hã te te dama 're ab'manharĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Ni'wam norĩ hã tinhimirosa'rata waihu'u pese na 'rãwi ãsõ'a, sina 're wata tõ za'ra mono da, ma tô ãne te te dama 're ab'manharĩ, duré dama pire wẽ te, 'rãwi dama sina 're wata tõ za'ra mono da. ³⁰ 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina si, te oto Cristu Zesusihi ãma 're anomro aba mo. Cristuhu ãma si oto 're anomro aba mono wa, te tinhimirowaihu ãwẽ hã te te aimã 're waihu'u u'âsi za'ra wa'wa. Cristuhu dã'ázém na si, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'awẽsãmri, wawasédé hã te te oto wa'ãma 're ãab'madã'ã mono õ zarina. Taha zarina si, ma tô duré te te 're wa'apisutu, ãsib'a'uwẽ si oto tãma 're wahâimana wẽ za'ra mono da. Taha zarina si, ma tô duré wawasété hawi wa'anho'reptu, sitême te te 're wa'awaibui mono da. ³¹ Taha wa, wa norĩ hã ãsazei'wa oto 're wanomro mono wa, wato sina 're ãwahâimana za'ra mono zém na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhã, Wanhíb'apito

nhimipawaptobzém na si, wa za tô dama 're wasiwasu'u wê za'ra, wato sina 're ïwahâimana za'ra mono na hã. Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô âne na âma rob'ui'ééré: “Ni'wam norĩ hã to sina oto 're hâimana za'ra mono wamhã, Wanhíb'apito te te 're ïpawaptob za'ra mono zém na si, te za tô dama 're siwasu'u wê za'ra, to sina oto 're ïhâimana za'ra mono zém na hã.”

Âne duréihã ïbaihã na âma rob'ui'ééré hã.

2

Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada ïdâ'âzé wasu'u

¹ Ìsisânawã norĩ, ma'âpé ï'ãma aipo're pu'u za'ra wa'aba. Wa hã atême âma ïmorĩ aba wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã aré dama ïwaihu'u'ô hã, wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. E tawamhã ïmreme wapari ze na, 're ïwapari za'ra wa'aba mono da si, wa tô te ïsi'ãma 're rosa'rata, ïnhimiroti wê wa, ï'ãma 're atob'uzu za'ra wa'aba mono da. Mare di. E ti'ai âma danhimirowaihu'u pese na da te dama 're ïroti za'ra mono ne, wa tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Mare di. Tanei ô di, ïnhimirowasu'u hã. ² Ai'rata 're ïnhamra aba mono ré, wa tô ïsima pisutu pese, Zezu Cristuhu wasu'uwê si te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono, Danho'reptui'wa da, Zezusi te te ïpisudu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada ïdâ'âzé wasu'u si. ³ Atême âma ïmorĩ aba wamhã, ïpê'ê 'remhã ïnhib'uiware di. Taha wa, wa tô ïpahi te, rêrê, ïnhimiromhuri na 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, te âma 're ï'uwaimrami mono zém na hã te 're 'wanhi'riti mono ô'umnhasite. ⁴ Zezusihi wasu'uwê, te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono

wamhã, ti'ai ãma danhimirowaihu'u pese na da te dama 're ĩroti za'ra mono ne, te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di, ãma 're ĩzaze za'ra wa'aba mono da hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'êzani hã tiwaihu'u pese na te te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono na si, ma tô sena na 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo, Zezusihi wasu'uwẽ hã. ⁵ Taha wa, ti'ai ãma danhimirowaihu'u pese zarina, Zezusi hã Danho'reptui'wa na 're saze za'ra wa'aba mono õ di. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina si, ma tô ãma 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo.

'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u pese na rowasu'u

⁶ Ti'ai ãma ĩsazei'õ'wa norĩ nhimirowaihu'u zarina, te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di. Hãwa hawi dahâimanazêm na rowaihu'u na si, wa tô ĩsazei'wa norĩ ma, te tãma 're rowasu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'êzani te te tãma 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb zarina si, prédub sina ãma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ ma hã. ã hã roti hã ti'ai ãma ĩsazei'õ'wa norĩ nhimiroti nei õ di. Daro mono bâ dama roti'wa norĩ nhimiroti nei õ di. Ta norĩ nhimiroti nhiptetezé hã daro mono bâ te za tiwi 're si'utõrĩ za'ra. ⁷ E 'wa ĩwaihu'u pese nhimiroti, te dama 're ĩwasu'u mono hã bété. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã aré dama ĩwaihu'u'õ si, wa wa hã te dama 're wasu'u u'âsi, ĩwaihu'u pese zarina ĩsimiroti wẽ uptabi si. Ta hã ma tô aré dawi udâ, da te 're waihu'u za'ra mono tõ da a'â, ĩsimiroti wẽ wasu'u hã. Tane nherẽ, te te aropoto mono õ ré, ma tô te te sima 're wa'apisutu siro, ĩwaihu'u pese siré si oto 're wahâimana u'âsi za'ra mono da, rowẽ uptabi na. ⁸ Tiwaihu'u pese

zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirowaihu iŵē uptabi hã te te waihu'u za'ra ô di, ti'ai âma dama roti'wa norĩ hã isazei'ô'wa norĩ hã. Te te waihu'u za'ra 'wa'âhã, Wanhîb'apito, danhipai u iŵaihu'u pe hã te te siwi wĩrĩ ô di aré, wedepo'o nhonhi'rãmi na hã. ⁹ Tane nherẽ, ta norĩ hã te te waihu'u za'ra ô di tô. Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô âne na âma rob'ui'ére siro:

“Re ihâimana u'âsi mono zawî pese 'wa norĩ ma, iŵē hã te te tãma 're i'apisutu mono zé hã, te te tãma âma 're i'a'uwaimrami mono zéb da hã, dasi'uihã na datômo na da te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono ô di. Duré dapo're na da te 're wapari waihu'u za'ra mono ô di. Duré dapê'ē na dasi'uihã na da te dasina 're waihu'u za'ra mono ô di, da te dasina âma 're i'uwaimrami za'ra mono zéb da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, iŵē hã tinhîb'a'uwē norĩ ma, te te 're i'apisutu mono hã.”

Âne duréihã iŵasu'u na âma rob'ui'ére, ibaihã na hã.

¹⁰ Wama si, ma tô tinhimiroti hã dama iŵaihu'u'ô hã te te wama 're awaihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Tipê'ēzani na si ma tô te te wama 're awaihu'u tô. 'Re ihâimana u'âsi mono pê'ēzani ma si, waihu'u pese di tô, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te wama 're i'awaihu'u mono zéb da hã. E marĩ wa. Uburé marĩ hã tãma waihu'u pese wa, ĩpê'ēzani ma hã. 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé te te sima 're i'aroti mono zé hã dama iŵaihu'u'ô hã, tãma waihu'u pese di. Uburé marĩ na 're ihâimana mono zém na zama, tãma waihu'u pese di, ĩpê'ēzani ma hã. ¹¹ Ni'wa hã 'rãwi tipê'ē na tihâimanazém na, te te sima 're i'awaihu'u mono zé hã, e 'wa hã te za ĩmana'rãmi hawim nherẽ, tiwi waihu'u. ĩ'upana

nherẽ, da te tiwi waihu'u õ di za, ãhâimanazé hã. Marĩ na 'râwi sima ãrosa'rata'wai ma si, waihu'u pese di, 're ãhâimana mono zé hã. Tane duré, 'Re ãhâimana u'âsi mono hâimanazé hã Ìpẽ'êzani ma si, waihu'u pese di. Taha wi hã, ni'wa te te duré waihu'u õ di. ¹² Ìsazei'õ'wa norĩ nhimirosa'rata zarina, oto 're wahâimana za'ra mono õ di, wa norĩ hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'êzani ré si, wa oto 're wahâimana za'ra, hâiwa hawi te te wei watême Ìsatõrĩ ré si. Ìwẽ hã te te wama 're ã'anhomri mono na, wa te 're waihu'u za'ra mono da, ma tô Tipẽ'êzani hã wei watême satõrĩ za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã.

¹³ Taha wa, wa norĩ hã ti'ai ãma dan-himirowaihu'u pese zarina, wa te oto dama 're rowasu'u za'ra mono õ di. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'êzani te te wama 're ã'aroti mono zéb zarina si, wa oto wa te dama 're rowasu'u za'ra. Ìpẽ'ê 're, Ìpẽ'êzani tãma 're ãhâimana za'ra mono norĩ ma si, wa Ìsimiroti wẽ hã wa te tãma 're wasu'u za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono hâimanazé wasu'uwẽ na hã. ¹⁴ 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'êzani te te wama 're ã'aroti mono zé hã, te Ìsazei'õ'wa norĩ hã te te siwi 're wẽ'õ pese za'ra, taré newa, duré 'râwi si'uihã na rosa'rada hã te te ãma waihu'u pese za'ra õ wa, ta norĩ hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'êzani, Ìpẽ'ê 're, tãma 're hâimana za'ra mono õ nherẽ, te te ãma 're waihu'u za'ra mono õ di tô. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'êzani na si, te za da te ãma 're waihu'u za'ra. ¹⁵ 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'êzani, Ìpẽ'ê 're, tãma 're ãhâimana za'ra mono norĩ si, te oto te te 're waihu'u za'ra, uburé te te tãma 're ãroti za'ra mono zéb zarina, niha oto 're ãhâimana za'ra mono zéb da hã. Taha wa, Ìsazei'õ'wa norĩ hã te te oto 're

wawaihu'u za'ra mono õ di, aimawi 're wahâimana za'ra mono wa oto. ¹⁶ Duréihã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãhã wasu'u na ãma rob'ui'ére siro, ãne na hã:

“E 'wa hã, Wanhib'apito nhimirosa'rada hã te te tiwi ãwaihu'u da bâ bété. E 'wa hã te te duré tãma ãroti da bâ.”

Ãne duréihã ãhã wasu'u na ãma ãrob'ui'ére hã, Wanhib'apito nhimirosa'rada, dasi'uihã na da te tiwi 're ãwaihu'u za'ra mono õ zém na hã. Tane nherẽ, wa tô wa norĩ hã Cristuhu nhimirosa'rada hã waihu'u pese za'ra ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'êzani, wapê'ê 're, oto wama 're hâimana za'ra mono wa, te te wama 're ã'awaihu'u mono zém na hã.

3

Paru hã Aporuhu me, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, te te 're ãromhuri zahuré mono zé wasu'u

¹ ãsisânawã norĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'êzani, ãpê'ê 're, tãma 're ãhâimana za'ra mono norĩ ma si, wa Zezusihi wasu'uwẽ si, wama ãpire uptabi si, te tãma 're wasu'u za'ra, dama ãsa'rese'õ hã. Tane nherẽ, ai'rata 're ãnhamra aba mono ré, ãne na te aima 're rowasu'u waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. E marĩ wa. ãsazei'õ'wa norĩ 're ãhâimana za'ra mono ne, zahadu 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, duré ai'uté hã marĩ te te 're ãsa'rese za'ra mono õ ne, Zezusihi wasu'uwẽ hã 're wapari za'ra wa'aba mono nherẽ, asima 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono õ wa. ² Ai'uté hã tisai uptabi na 're saihuri waihu'u mono õ wa, te za tina hãiwa'u si te te 're wapsômri za'ra. ãna hã ãsai uptabi hã te te tãma 're sômri waihu'u za'ra mono õ di. Tane,

wa tô wa hã roti îwapure na si te aima 're roti za'ra wa'wa, Zezusihi wasu'uwẽ na hã, zahadu aima pibui prã za'ra wa'aba wa, 're îwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hã. Âhãna hã bété. Zahadu tô aima waihu'u pese za'ra wa'aba ô di. ³ E marĩ wa. Îsazei'ô'wa norĩ 're îhâimana za'ra mono zéb zarina, zahadu 're anomro aba mono wa. Taha wa, te zahadu 're asi'ruiwapari za'ra wa'aba mo, marĩ na. Te duré 're asisada'âbâ u'âsi za'ra wa'aba mo.

Âne na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã, e marĩ te aima wasu'u za'ra wa'wa. Cristu hã 're saze za'ra wa'aba mono ô ré, aiwasété na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé, zahadu 're îrême waihu'u za'ra wa'aba mono ô zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa, Îsazei'ô'wa norĩ 're îhâimana za'ra mono zém ne hã. ⁴ Ni'wam norĩ me asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, te âne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hã Paruhu nhimiroti si, wa wa te 're 'madâ'â za'ra.” Duré ni'wam norĩ hã te âne 're siwasu'u za'ra: “Wa norĩ hã Aporuhu nhimiroti si, wa wa te 're 'madâ'â za'ra.” Âne na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, e marĩ te wasu'u. Tô Îsazei'ô'wa norĩ 're îhâimana za'ra mono zém na, zahadu 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa.

⁵ Tazahã, âhã zarina si te za wa'âma 're îrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Wa norĩ hã 'Re îhâimana u'âsi mono ma si, wa te 're îromhuri mono, wa 're wahâimana. Îwasu'uwẽ na, wa te aima 're îrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te oto asina 're î'umnhasi za'ra wa'aba mo, Wanhíb'apito hã. Ta hã te te wama îpisutuzéb zarina si, wa wa te tâma 're romhuri pese. Taha da si, wa wa norĩ hã 're

wahâimana. ⁶ Wa hã Paru, buru na da te dasima 're robdi'i za'ra mono õ ré, da te 're ãrobzuri mono ne, wa tô dawana te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, Cristuhu wasu'uwẽ na hã. Duré, da te 're robzuri mono pari, da te oto 're ãrobdi'i za'ra mono ne, ma tô Aporu hã ãza'u hã te te aima ãma 're rowasu'u wẽ za'ra wa'wa. Tane nherẽ, 'Re ãhâimana u'âsi mono si waihu'u pese di, te te 're ãaipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã, ãma 're aihâimana prédub za'ra wa'aba mono da, Zezusihi si asina 're umnhasi u'âsi za'ra wa'aba mono da. Buru na hã 'Re ãhâimana u'âsi mono waihu'u pese na si, dama 're ãro'wanhipré za'ra mono ne, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono si te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, ãma 're aihâimana prédub za'ra wa'aba mono da. ⁷ Taha wa, robzuri'wa norĩ ne, ãwasu'uwẽ na te te dama 're ãrowasu'u 'rata za'ra mono norĩ hã, pire na 're hâimana za'ra mono õ di. Duré robdi'i'wa norĩ ne, daza'u te te dama ãma 're ãrowasu'u za'ra mono norĩ hã, duré dama pire na 're hâimana za'ra mono õ di. 'Re ãhâimana u'âsi mono si, te pire uptabi na 're hâimana u'âsi, taha si te te 're da'apawapto wẽ mono wa, Zezusihi ne dahâimana prédup sina, oto 're ãdahâimana za'ra mono zéb da hã. ⁸⁻⁹ Robzuri'wa norĩ hã robdi'i'wa norĩ me, tãma 're ãro'wanhipré za'ra mono da si, te aiwa simisutu te te 're romhuri za'ra. Tane duré, wa hã ãwasu'uwẽ na te aima 're rowasu'u 'rata za'ra wa'aba mono wamhã, duré Aporu hã ãza'u te te aima ãma 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, aiwa wa tô wa zahuré, wa te wasima 're aiwẽ za'ra wa'wa, ãwasu'uwẽ hã 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da. 'Re ãhâimana u'âsi mono ma si, wa wa zahuré, wa te tãma 're romhuri, aiwa. Taha wa, wa te tãma 're ãromhuri

mono zéb zarina, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã wapawa'â, ãwẽ uptabi na.

Duré daburu hã, e 'wa te hã. E ãma ãromhuri'wa norĩ te hã, buru hã. Mare di. Misire ãtede'wa na te 're hâimana, buru tede'wa hã. Tane duré, a norĩ wa'wa hã ãnhib'a'uwẽ, 're anomro aba mono õ di. Duré Aporuhu nhib'a'uwẽ, 're anomro aba mono õ di. Mare di. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ si, te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

Ãne wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 'ri na. 'Ri hã 'ri'wa norĩ tei õ di. 'Ri tede'wa te, 'ri hã. Tane, a norĩ wa'wa hã wanhíb'a'uwẽ, 're anomro aba mono õ di, ãwasu'uwẽ na, wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ. E marĩ wa. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ si, oto 're anomro aba mono wa. ¹⁰ 'Ri na romhuri'wa norĩ hã 'ri na'rata uimrehẽne, te za siwi 'manha, sipse na. Tane duré wa hã, ãnhimiromhuri wẽ na, wa tô sãna'rata, te aima 're ãrowasu'u za'ra wa'aba mono na hã, Cristuhu wasu'uwẽ na, 'Re ãhâimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te oto 're ãpawapto mono zéb zarina. Duré 'ri na'rada hã da te dasiwi 'manharĩ pari, ãhãiba amo norĩ hã ãsisiwi te te oto siwi ã'ri ne, tane te duré ni'wam norĩ hã te te aima ãma 're rowasu'u za'ra wa'wa, ãza'u hã. 'Ri na'rata 'manharĩ nhisiwi, da te dasiwi 'ri wamhã, pibui pese na te za dasiwi 'ri ni, marĩ ãwẽ na si. Tane ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, pibui pese na te za oto te te dama ãma 're rowasu'u za'ra, ã'uwaibaba si. ¹¹ 'Ri'wa norĩ hã, 'ri na'rada te te siwi 'manharĩ wamhã, misire ãwẽ uptabi si te za tô siwi 'manha. Tane duré, misire ãwasu'uwẽ hã te 're hâimana, dawana te aima 're ãwasu'u za'ra wa'aba mono hã, tô õ hã Zezu Cristuhu wasu'uwẽ

hã. Īwasu'u aimawi hã 're 'maiĥâimana mono õ di, da te âma 're saze za'ra mono wa, 'Re ĩĥâimana u'âsi mono te te âma 're ĩda'anho'reptui mono zéb da hã. 12-13 Ni'wam norĩ hã, 'ri na'rata 'manharĩ nhisiwi te te siwi 'ri wamhã, âté marĩ hã unĥama ro'o na 're ĩsi'unĥama mono õ na si, te za siwi 'ri, ĩwa'âbã za'êtẽ na, êtẽ'ubuzi pré oru na, duré êtẽ'ubuzi'a prata na, duré êtẽ waipo na. Áté ĩĥâiba amo norĩ hã te za marĩ ĩwa'âbã syryre na si siwi 'ri, unĥama wa ĩro'o pese na si, weċe na hã, duré du na hã, duré amnho teihi na hã. Tawamhã nimahã na 'ri hã ro'o nherẽ, si'unĥama õ wamhã, te za waihu'u za'ra ni, marĩ ĩwẽ na si 'ri'wa norĩ hã te te siwi ĩ'manharĩ na hã. Tazahã si'unĥama wamhã, te za marĩ ĩwẽ prã na si te te siwi ĩ'manharĩ na waihu'u za'ra ni. Tane te ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwẽ na, ĩ'uwaibaba si te te dama 're rowasu'u za'ra. Duré ni'wam norĩ hã senai'õ na te te dama âma 're roti za'ra. Tawamhã niwapsi te za 'Re ĩĥâimana u'âsi mono hã pibu za'ra, Zezusihi wasu'u na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zé hã, pé tô sena zô. Za da'âma ĩsipo'ozéb âma, te za pibu za'ra. Tawamhã te za waihu'u za'ra, sena na Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ hã, duré senai'õ na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ zama. 14 'Ri'wa norĩ hã marĩ ĩwẽ na si te te siwi 'ri wa, unĥama ro'o na zata õ wamhã, 'ri tede'wa hã te za waihu'u, tiwi ĩzata õ na hã, tâma 're ĩsab u'âsi mono na hã. Taha zarina, te za 'ri'wa norĩ ma, marĩ ĩwẽ hã tâma sômri za'ra, ĩwa'rãmi. Tane duré, ni'wam norĩ hã ĩwasu'uwẽ na tô sena na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zém na, 'Re ĩĥâimana u'âsi mono, te te waihu'u za'ra wamhã, tawapsi te za ĩwẽ hã tâma sômri za'ra ĩwa'rãmi, za da'âma ĩsipo'ozéb âma hã. 15 Duré 'ri'wa norĩ hã

marĩ ĩwẽ prã na si te te siwi 'ri wa, unhamã ro'o na zata wamhã, 'ri tede'wa nhoprubzé hã te te sina uwaimrami za'ra õ di za, 'ri'wa norĩ hã. Te za simini za'ra, 'ri tede'wa nhoprubzé hã. Tane duré, ni'wam norĩ hã taré âma 're datob'uzu za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwẽ hã te te tãma 're sômri za'ra mono õ di za ĩwa'rãmimhã, za da'âma ĩsipo'ozéb âma hã. Ta norĩ hã te za tô simini za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhoprubzé hã za te te simini za'ra nherẽ, tane nherẽ, te za tô sô'reptu za'ra, ropipa hawi.

Âté ni'wa hã 'ri para sãmra ré, te za ĩsôrõwa hã ĩré ãro. Tawamhã âté unhamã ro'o za'etẽ 'rowi nherẽ, te za watobro rob u, sisô'reptu da. Tawamhã aré dâ'â da nherẽ, te za 'rãwi sisô'reptu. Tane, ni'wam norĩ hã taré âma 're datob'uzu za'ra mono da, Cristuhu wasu'uwẽ na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ hã, ropipa u si'aba're da nherẽ, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sô'reptu za'ra, Cristuhu zazei'wa 're hâimana za'ra mono wa. Tinhoprubzé hã za te te tãma sômri za'ra dai õ nherẽ, te za tô ta norĩ hã sô'reptu za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹⁶ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb 're, ma tô õ hã dama 're hâimana, 'ri ĩwẽ uptabi wa. Tane te oto aipẽ'ẽ 're, ai'âma 're sôrõwa za'ra wa'wa. ĩpẽ'ẽzani hã te oto aipẽ'ẽ 're, 're sãmra u'âsi za'ra wa'wa. E ãne hã 'rãwi asina waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ¹⁷ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tite da si, ma tô sima pisutu, ti'ai âma ĩsôrõwa 're, 'ri 're wa'wa hã siwaprosi âma 're hâimana mono da, wẽ uptabi na. Tane ma tô duré a norĩ wa'wa hã aipisutu za'ra wa'wa, ĩsib'a'uwẽ si oto 're anomro aba mono

da, taha ãma si 're aihâimana wẽ u'âsi za'ra wa'aba mono da. Taha wa, ni'wam norĩ hã apâ te te 're aiwasété za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono si te za ta norĩ hã te te 're a'uprosi.

¹⁸ A norĩ wa'wa hã aihâimanazé senai'õ na, taré 'râwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ hã asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherẽ, te rosa'rada hã te te si'ãma 're upa za'ra, waihu'u pese newa, ti'ai ãma ãsazei'õ'wa norĩ nhimirowaihu'u pese si te te 're waihu'u za'ra mono nherẽ, te te sima 're ãruiwapari za'ra mono hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti ãwẽ uptabi hã ta norĩ hã te te 're waihu'u za'ra mono õ nherẽ, te 'râwi waihu'u pese newa, te te si'ãma 're rosa'rata upa za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. Taha wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti ãwẽ uptabi zô si, te za asima 're asõpré u'âsi aba mo, asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ãsazei'õ'wa norĩ hã asimiza'rese ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono newa, te za te te ai'ãma 're rosa'rata upa za'ra wa'wa. Tane nherẽ, te za tô 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mo, asimiza'rese sina. ¹⁹ Ti'ai ãma ãsazei'õ'wa norĩ hã tinhimirowaihu hã te te sima 're ãruiwapari u'âsi za'ra mono hã, tarére 'Re ãhâimana u'âsi mono ma hã. Duréihã ma tô ãne na ni'wa hã 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma rob'ui'ééré siro, ãbaihã na hã:

“Re ãhâimana u'âsi mono hã te ãsazei'õ'wa norĩ nhimirowaihu'u na 're ãhâimana za'ra mono norĩ ma, te te tãma 're rob'manharĩ za'ra, tinhimirowaihu'u pese na, 'râwi 're sisimini za'ra mono da.”

²⁰ Apito Dawi hã ma tô duré ãne na ãma rob'ui'ééré siro, duréihã:

“Înhib'apito ma si, 'Re îhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, ti'ai âma îsazei'ô'wa norî nhimirowaihu hã marî da, îhâimana ô na hã. Tarére tâma hã, îsazei'ô'wa norî nhimirowaihu hã.”

Âne duréihã apito Dawihi nhimi'ui'ééré, 'Re îhâimana u'âsi mono wasu'u na hã. ²¹⁻²² Ni'wam norî hã asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono hã te sina 're wata za'ra mono sina, te te sima 're nharî za'ra, âne: “Paruhu nhimiroti si, wa za wa norî hã wa te 're 'madâ'â za'ra, uburé rowahutu'wa norî nhimiroti nhipai u, wẽ uptabi wa.” Ni'wam norî hã te duré âne te te sima 're nharî za'ra: “Wa norî hã Aporuhu nhimiroti si, wa za wa te 're 'madâ'â za'ra, uburé rowahutu'wa norî nhimiroti nhipai u, wẽ uptabi wa, wama hã.”

Âne na 'râwi asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za. Wa hã Paru, duré Aporu, duré Pedru, duré uburé wasiré rowahutu'wa norî zama, simisutu wa wasiré wa te aima 're romhuri za'ra wa'wa, Zezusi hã 're îsazei pese za'ra wa'aba mono da si. Uburé marî hã ti'ai âma 're îhâimana za'ra mono hã, te aima 're hâimana za'ra wa'wa. Aihâiba ré ré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã te duré aima 're hâimana za'ra wa'wa, Zezusihi âma si 're anomro aba mono zéb da hã. 'Re atâ'â za'ra wa'aba mono zé hã, te duré aima 're hâimana za'ra wa'wa. Âhãna uburé marî hã ai'âma 're îromhâimana za'ra wa'aba mono zé hã, te aima 're hâimana za'ra wa'wa, za ai'âma 're îromhâimana za'ra wa'aba mono zéb zama, 'Re îhâimana u'âsi mono te te aima 're îpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina, Zezusihi si 're sazei pese za'ra wa'aba mono da. Âne te uburé marî hã aima 're hâimana za'ra wa'wa, îsazei'wa norî ma hã. ²³ Duré a norî

wa'wa hã te Cristuhu ma si 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwẽ na hã. Ta hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te pisutu wa, ma tô wei mo ti'ai u, Danho'reptui'wa da hã. Taha wa, Cristuhu nhib'a'uwẽ na si, te za asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo. Wanhib'a'uwẽ na, asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za.

4

Paru hã, Cristuhu zadawa wasu'u'wa na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹ Wa hã Paru, duré Aporu, duré ni'wam norĩ me, wa Cristuhu ma si, wa te 're romhuri za'ra. ĩwasu'uwẽ hã dama ĩwaihu'u'õ hã, ĩ'uwaibaba si, wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, ma tô wapisutu za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Taha na si, wanhimiromhurizé hã. Taha wa, te za ãne na si wa'ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. ² Ni'wa hã ĩsibro, da te tãma 're 'madâ'â mono da, te te sima da'maipisutu wamhã, e niha ĩhâimanazé hã za, tãma ĩrob'madâ'â'wa da hã. ĩsib'apito ma, tãma umnhasi na, te za te te tãma 're rob'madâ'â wẽ, te te wêsãmri da. ³ Wa hã bété. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ĩ'umnhasi na, wa tô te dama 're rowasu'u, Cristuhu wasu'uwẽ na hã. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ĩ'umnhasi na ĩwasu'uwẽ na te dama 're ĩrowasu'u mono na asiwi ĩwaihu'u aba zéb zarina, asiwi ĩwêsãmri aba zô, ĩsina 're ĩnhimnhasi mono õ di. Mare di. Duré ni'wam norĩ hã te te siwi ãma ĩwaihu'u za'ra zô, ĩsina 're ĩnhimnhasi mono õ di. ĩzama, 're ĩsi'umnhasi mono na, ĩwasu'uwẽ hã te dama 're ĩwasu'u mono na hã 'râwi ĩsi'uihã na ĩsiwaihu'u da hã, mare di. ⁴ Āhãna hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, te ãma ĩ'upazém na hã marĩ

ô di, ĭnhimirosa'rata 'remhã oto. E taha zarina, tãma ĭ'umnhasi sina, ĭwasu'uwẽ te dama 're ĭwasu'u mono zé, te wasu'u. Mare di. Wanhīb'apito si te za ĭwaihu'u, tãma ĭ'umnhasi na hã, duré tãma ĭ'umnhasi ô na hã. ⁵ Taha wa, bātā na, Wanhīb'apito uburé za te te ĭda'awaihu'uzé wana, asiwi ĭwaihu'u aba zarina, asiwi ĭwẽ'ô za'ra wa'aba da, asima ĭ'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za, Wanhīb'apito apā wei morĩ ô ré hã. Ni'wam norĩ zama asiwi ĭwaihu'u aba zéb zarina, asiwi wẽ'ô za'ra wa'aba da, asima ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za, bātā na Wanhīb'apito za da'ãma ĭsipo'ozé wana. Taha si te za dawī a'upsibi nhamra oto sō'awi, uburé dapẽ'ẽ 're, 'rāwī da te dasima 're ĭrosa'rata za'ra mono zé hã. Marĩ hã barana, da te 're 'madā'ā za'ra mono da, da te 're ĭ'uiwẽ za'ra mono ne, te za Wanhīb'apito hã sō'awi oto dawī a'upsibi nhamra, uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ za'ra mono da, da te dasima 're ĭwẽ za'ra mono zém na, danhimirosa'rada hã. Tawapsi te za 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã wasu'u wẽ za'ra ni'wam norĩ hã, ti'ab ré tihâimana wẽ zém na te te tãma ãma 're uwaimrami za'ra mono wa, te te 're ĭ'awaihu'u mono zéb zarina.

⁶ ĭsisānawã norĩ, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, wa tō ãne na aima ĭsiwasu'u za'ra wa'wa ĭhâimanazém na hã, Aporuhu hâimanazém na zama. 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré zarina si, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, wa tō ãne na aima roti za'ra wa'wa, wasiré rowahutu'wa norĩ hã tisiré norĩ nhimiroti nhipai u, wẽ uptabi newa, ta norĩ niwĩ 're aihâimana za'ra wa'aba mono wẽ te, asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tō da. ⁷ E asiré norĩ nhipai u 're aihâimana pire za'ra wa'aba mono

bâ, te bété âne na 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mo. E marĩ te aré aima 're hâimana za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono ô 'wa'âhã. Marĩ ãwẽ hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô di aré. Uburé ãwẽ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhoprubzéb si, te oto aima 're hâimana za'ra wa'wa. E marĩ wa, te bété asina 're aiwata za'ra wa'aba mo, uburé marĩ ãwẽ hã aima 're ãhâimana za'ra wa'aba mono hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhoprubzéb ô newa, aihawim na aima 're wairébé aba mono newa.

⁸ A norĩ wa'wa hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono, Tipẽ'êzani na rowẽ te te aima 're ãpisutu za'ra wa'aba mono zô, aiwi sô 're ãrowaptâ'â za'ra wa'aba mono ô na, te 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mo, dasa hã da te 're huri mono wa, da te 're ãmahâpãrĩ pese za'ra mono ne. E âne bâ, te 'râwi asi'âma 're ãrosa'rata ze za'ra wa'aba mo. Danhibro pese wa, marĩ zô dawĩ 're ãrowaptâ'â za'ra mono ô ne, te asina 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono, Tipẽ'êzani na rowẽ te te aima 're ãpisutu za'ra wa'aba mono zô, aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono ô newa. Ti'ai âma danhib'apito norĩ hã tinhib'a'uwẽ norĩ ma, pire na 're ãhâimana za'ra mono ne, te asiré ãsazei'wa norĩ ma aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono na 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mo, wa norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã danhib'apito norĩ ne wapire na 're wahâimana za'ra mono ô nherẽ. E âne hã ã'uwaibaba bâ. Wẽ di tô. Tane hã aima wẽ za'ra wa'aba ze te bâ, taha na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono, aipire na ãsazei'wa norĩ ma âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Niha hã 'wa'âhã, wa aré wa norĩ zama wapire na asiré 're wahâimana za'ra wa'wa, uburé

ĩsazei'wa norĩ ma hã. ⁹ Wa norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa na dama 're ĩwahâimana za'ra mono hã, ĩsazei'wa norĩ ma, wawapure na damana wawi taré 're ĩwahâimana za'ra mono da si, ma tô te te 're wa'apisutu. Wa hã ãne na wa tô rosa'rata na hã ĩsina waihu'u. Ni'wam norĩ hã marĩ te te 're ĩ'manharĩ wasété za'ra mono zéb zarina, te za da te dasima ãma 're roti za'ra, dasisô'a da te 're simroi mono wa, ãma 're dawa'ẽ za'ra mono da. Tane duré, wa norĩ hã sô'awi wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're wa'apisutu, da te dasiwi 're wawẽ'ô za'ra mono wa, uburé dasisô'a wa'ãma 're dawa'ẽ za'ra mono da nherê, duré hãiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norĩ nho'a zama. ¹⁰ Cristuhu wasu'uwẽ na si, wa te dama 're rowasu'u za'ra mono wa, te ĩsazei'ô'wa norĩ hã wanhimiza'rese'ô na 're ĩwahâimana za'ra mono na te te wa'ãma 're rosa'rata upa za'ra. E a norĩ wa'wa hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, wanhipai u aima waihu'u pese za'ra wa'aba bâ, te ãne hã 'râwi asimirosa'rada hã asi'ãma 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, Cristuhu ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono na. Duré wa norĩ hã ĩsazei'ô'wa norĩ ma, wawapure na 're ĩwahâimana za'ra mono na, te ta norĩ hã te te wa'ãma 're rosa'rata za'ra. E a norĩ wa'aba si, tãma aipire za'ra wa'aba bâ, te bété 'râwi ãne na asi'ãma 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. Duré wa norĩ hã dama wawapure na 're ĩwahâimana za'ra mono na, da te wa'ãma 're rosa'rata za'ra mono wa, da te dasiwi 're wawazéb za'ra mono ô di. Áté a norĩ wa'aba si, da te 're aiwazé pese za'ra wa'aba mono na, te 'râwi asi'ãma 're ĩrosa'rata ze za'ra wa'aba mo. E ãne hã ĩ'uwaibaba. ¹¹ Wa norĩ hã bété, ĩwasu'uwẽ na si, wa te dama 're ĩrowasu'u

za'ra mono norĩ hã. E niha ãhãna wahâimana za'ra zé hã. Nimomo 're wanomro mono wamhã, wa za tô mra hã wa te 're sépata za'ra, 'rubu zama. Wa'uza hã'ratare ré si, wa za tô 're wanomro. Te za duré da te 're wahâ za'ra, danhib'rata na, da te 're ãwa'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Daro mono bâ 're wanomro mono ré, 're ãwanhimi'wara mono zéb da, da te wama 're pisutu za'ra mono õ di za. Hãwi si, wa za 're wanomro u'âsi. ¹² Wahâimanazéb da hã, wawasutu nherê, wa wanhib'rata na wa te 're romhuri pese za'ra. Duré da te wa'ãma 're wasété za'ra mono nherê, wa da'ãma 're wamreme zusi u'âsi, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, ãwê hã te te dama 're anhomri mono da. Duré da te wama 're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherê, wa wanhiptete na õhõ ãma si 're wahâimana za'ra, asa wa te dama ãma 're wa'rãmi za'ra mono ãna. ¹³ Duré da te dasima 're wawas'u wasété za'ra mono nherê, wa wamreme wê na si, wa te dama ãma 're wa'rãmi za'ra, wawaimri na. Duré, ropru hã da te dasiwi 're ãsa'wari za'ra mono ne, te da te dasiwi 're wawê'õ pese za'ra. ãne 're ãwahâimana za'ra mono zé hã, ãhãna hã.

¹⁴ E ãne na te aima ãroti za'ra wa'aba zé ma, asiséb za'ra wa'aba da, wa tô ãne na aima ãma rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Mare di. Taha dai õ di. Taré ãnhimiroti hã waihu'u pese za'ra wa'aba da, wa ãne na aima ãma rob'ui'ééré za'ra wa'wa, ãra ne oto ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, ãma asawi uptabi za'ra wa'aba wa. ¹⁵ Áté da'ahã na te oto da te aima 're roti u'âsi za'ra wa'wa, Zezusihi nhimiroti wê na hã, taha na si ãma 're anomro wê wa'aba mono da. Da'ra hã da te dasisô 're ãmadâ'ã pese za'ra mono ne, te ta norĩ hã te te 're ai'madâ'ã pese za'ra wa'wa, Zezusi hã 're rême

za'ra wa'aba mono tō da. Tane nherē, ĩsiwaprosi wa aimama uptabi aba ne, aima 're ĩhâimana za'ra wa'wa. ĩwasu'uwē na te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, Cristu Zezusi hā 're saze za'ra wa'aba mono wa, wa oto aimama uptabi aba ne, 're ĩhâimana, da'ra hā damama nhimiromhuri hawi, dama 're ĩpoto za'ra mono ne. ¹⁶ Taha zarina, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, Cristuhu nhirā zarina 're ĩmorĩ wē ne, oto 're anomro wē wa'aba mono da, aima āma 're ĩsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina. ¹⁷ Taha da, wa tō Timotiu hā atēme satōrĩ za'ra wa'wa, te te āma 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Ta hā ĩ'ra ne, oto ĩma 're hâimana mono wa, ĩma sawi uptabi di duré. Ta hā te Wanhīb'apito si te te 're 'madâ'â pese, tiwi sipi'rai āna. Ta hā atēme wisi aba wapsi, te za Cristu Zezusihi āma si 're ĩhâimana mono zém na āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, daro mono bâ ĩsazei'wa norĩ hā 're ĩsi'rā'õtō mono norĩ ma, te 're ĩroti mono zém na zama.

¹⁸ Ni'wam norĩ hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na, ĩnhipai u te te 're ĩwaihu'u pese za'ra mono na, ma tō 'râwi 're si'madâ'â pire za'ra, asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hā. Taha wa, ta norĩ ma ĩpahĩ za'ra newa, ma tō ĩ'āma rosa'rata za'ra, atēme wa'aba, za āma ĩmorĩ su'u ō na hā. Taha zarina, ma tō duré 'râwi sina 're wata za'ra. ¹⁹⁻²⁰ Tane nherē, Wanhīb'apito te te ĩma pisutu wamhā, wa za tō āma atēme ĩmorĩ su'u za'ra wa'wa, romhutu na. Ni'wam norĩ hā 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhīb'a'uwē 're nomro mono wamhā, timreme nhipese na Cristuhu wasu'uwē na te te dama 're rowasu'u za'ra mono ō di za, da te 're wapari ze za'ra mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono

pě'ězani, tiwaihu'u pese na te te 're ĩpawaptob za'ra mono zém na si, te za te te 're dapawaptob za'ra, da te âma 're saze za'ra mono da. Taha zarina si, te za âma 're hâimana wê u'âsi za'ra, ta norĩ hã.

Taha wa, âma atême ĩmorĩ za'ra wa'aba wamhã, wa za ĩsina aiwaihu'u za'ra wa'wa, aiwaihu'u pese na 'râwi 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pě'ězani, tiwaihu'u pese na te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb zarina, sena na 're ĩdapawaptob za'ra wa'aba mono na, wa za duré ĩsina aiwaihu'u za'ra wa'wa, sena na âma 're ĩdapawaptob za'ra wa'aba mono õ na zama. Asina 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, aiwaihu'u pese na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zép si, te waihu'u tō da, wa za âma atême ĩmorĩ za'ra wa'wa, sena na 'Re ĩhâimana u'âsi mono pě'ězani nhimipawaptobzéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono na si, 'râwi te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, ĩsi'uihã na. ²¹ Āne, wa tō aima âma roti za'ra wa'wa. Tawamhã, e ma hã te za asima ĩwê za'ra wa'wa. Atême âma ĩmorĩ aba wamhã, e da'ra, da te 're ĩhã za'ra mono ne, wa za ĩmreme na aihã za'ra wa'wa, ĩnhimiroti hã 're wapari za'ra wa'aba mono õ 'ru te. Āté wa za tō aihã za'ra wa'wa, aihâimanazém na 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ wamhã. E ĩhâimanazém na atâma na wa za aima ĩhâimana za'ra wa'wa, ĩnhimizawi pese zéb zarina, ĩnhimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono wê te. Ma'ápé, 'râwi oto asi'uihã na asima pisutu za'ra wa'aba, niha 're anomro aba mono zéb da hã.

5

Aibã hã ĩsazei'wa norĩ wazari, 're ĩ'maihâimana

wasété mono zé wasu'u

¹ Airom hawimhã, wa tô aiwasu'u wasédé hã wapari za'ra wa'wa, ni'wa hã asiré wa'aba nherê, pi'ô na hâimana wasété na 're ãhâimana mono na hã. Ta hã ma tô, u, timama mro hã ti'â. Taha wa, te oto siré 're hâimana zahuré. ãne hã wasété uptabi di, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma hã. ãsazei'ô'wa norĩ hã 're hâimana wasété uptabi za'ra mono nherê, ta norĩ ma zama, wê za'ra ô di, ãne hã. Tane nherê, te asiré ãsazei'wa hã dame 're 'maiãhâimana wasété, aibã hã. ãne hã wasété uptabi di. ² 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã aima ãwaihu'u pese za'ra wa'aba na, 'rãwi 're asi'madã'ã ze za'ra wa'aba mono nherê, e marĩ wa, asiwi wê'ô za'ra wa'aba ô di bété, asô'a za'ra wa'aba, aibã tina waptém na ãsipsaihuri hã. Aibã hâimana wasété zarina, aiwi ãrobzei'ô za'ra wa'aba na, te aré asiwaihu'u za'ra wa'wa, asiré ãsazei'wa 're hâimana mono wa. Taha zarina, te aré tiwi ãrosawi za'ra wa'wa, rowahutu u asiré 're hâimana aba mono tô da oto. E ãne hã tiwi sizãri za'ra wa'aba ô di bété. ³⁻⁵ Wa hã ai'rata ãnhamra aba ô nherê, wa tô romhã hawim nherê, te ãma 're rosa'rata u'âsi, aibã 're ãhâimana wasété mono ãma hã. Tane nherê, ai'rata ãnhamra za'ra wa'aba ne, wa za aima ãma roti za'ra wa'wa. ãne wa tô waihu'u, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para. Taha wa, te za misi bãtã na asi'rã'ôto 'wa, aibã zada. Tawamhã asiré sébré aba wamhã, ãnhimirosa'rata zarina, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, te za aibã ãwasédé hã asiwi ãsa'rúi wa'wa a'ã asisiti, Satanasihi ma, ta hã te te tãma 're rob'manharĩ wasété mono wa, robzei'ô te te sina waihu'u da, tiwasédé hã te te oto rême pese da, tihâimana wasété na ãsiwaihu'uzém na hã.

Âne da, te za asiwi îsa'rêi wa'wa a'â, Satanasihî ma, Wanhîb'apito hã nimahã bâtâ na apâ wei morî wapsi, te te sô'reptu da.

⁶ Aiwaihu'u pese na 'râwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono zé hã, e wê di. Wê ô di. Âne, wa za aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, asina îwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Î'u'êtê wapuzé hã syryre na te za da te âma 're wazari za'ra, îduptobzéb da hã, î'u'êne hã. Syry na da te âma 're wazari za'ra mono nherê, sa'êtê di za oto, î'u'êne hã. Tane duré, aibâ hã tiwasédé te te 're î'manharî mono hã misi nherê, te za asiré îsazei'wa norî hã âma 're hâimana wasété za'ra, te te âma 're sasôMRI za'ra mono wa, îwasété na hã. E âne hã zahadu aima pibui prã za'ra wa'aba di bété. ⁷⁻⁸ Âne, wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa. 'Re îhâimana u'âsi mono, zudezu norî hi'rata norî hã Ezitu hawî te te îsô'reptu za'ra zém na, 're sipo're pu'u za'ra mono da, tisa te te 're huri mono wamhã, te za î'u'êtê wapuzé hã rob u te te 're sa'ra a'â, 'ri mono bâ, 'ri para 're îsimi'wara mono hã. Taha zarina, te za î'u'êtê duptoî'ô na si tisa hã te te 're huri, Pascowa na dato nhisizém na hã. Tane duré, a norî wa'wa hã te za aiwasédé hã oto 're îrême pese za'ra wa'aba mo, 're aipoto téb za'ra wa'aba mono zéb zarina si, î'u'êtê wapuzé hã rob u da te dasisiti 're îsani za'ra mono ne.

Zudezu norî hã, Pascowa na tisa te te 're huri mono wamhã, îhi'rata norî ma, 'Re îhâimana u'âsi mono, tinhimihâzé te te tâma îba'a za'ra zém na, âma 're sipo're pu'u za'ra mono wamhã, te za âma 're toi u'âsi za'ra. Tane ma tô duré Cristu hã wazada dêrâ, wawasédé hã te te wama 're î'apari mono da hã, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. Taha wa,

zudezu norĩ hã Pascowa na tito te te 're ã'manharĩ za'ra mono ne, wa za oto wa norĩ zama 're watoi u'âsi za'ra, Cristuhu âma si oto 're wanomro mono wa. Zudezu norĩ hã ã'u'êtẽ wapuzém na tisa te te 're huri mono õ di, Pascowa na tito te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã. ã'u'êtẽ duptoi'õ na si, te tisa hã te te 're huri. Tane, wa norĩ hã wasiré ãsazei'wa norĩ hã, wa za wahâimanazéb 'rada ãwasédé hã wa te 're rême pese za'ra. Wawasédé hã oto wa te 're 'manharĩ za'ra mono âna, wa za 're wahâimana wẽ u'âsi za'ra, wanhimirosa'rada hã sena na si, duré wahâimanazé sena na si.

⁹ ãne wana ré, ãnhimi'ui'ééré na, wa tô aré aima roti pese za'ra wa'wa, aibã norĩ, pi'õ na tiwasédé te te 're ã'manharĩ za'ra mono norĩ âma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tõ da, duré pi'õ norĩ, aibã na tiwasédé te te 're ã'manharĩ za'ra mono norĩ âma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tõ da. ¹⁰ ãne na te aima roti za'ra wa'aba wamhã, ãsazei'õ'wa norĩ âma, te aima roti za'ra wa'aba õ di, dahâiba na dawasédé, da te 're ã'manharĩ za'ra mono norĩ âma hã. 'Re simarĩ ahã za'ra mono da, danhibrom na te te 're ãda'ruiwapari za'ra mono norĩ âma, te aima roti za'ra wa'aba õ di, duré danhibrom na dawi 're ãsipsaihuri za'ra mono norĩ âma, duré 'Re ãhâimana u'âsi mono upana romhâiba 'manharĩ âma 're ãwata za'ra mono norĩ âma. Ta norĩ nhiti 're ãhâimana za'ra wa'aba mono tõ da, te aima roti za'ra wa'aba õ di, ãsazei'õ'wa norĩ nhiti. Mare di. Uburé ãsazei'õ'wa norĩ nhiti 're ãhâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di tõ. ¹¹ ãne si, wa tô aima roti za'ra wa'wa, ni'wam norĩ hã Zezusihi zazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherẽ, 're hâimana wasété za'ra mono wamhã, ta norĩ hâimanazém

na âma 're asapa'a za'ra wa'aba mono tã da. Áté ãsazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono nherẽ, te pi'õĩ hãiba na tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra, aibã wamhã. Duré pi'õĩ wamhã, áté aibã hãiba na te tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra. Duré áté 're simarĩ ahã za'ra mono da si, te danhibrom na te te 're da'ruiwapari za'ra. Duré áté 'Re ãhãimana u'âsi mono upana, te romhãiba 'manharĩ âma si 're wata za'ra. Duré áté dawasédé hã taré te te da'âma 're ãsa'ra mono na, te ta norĩ hã te te dama 're rowasu'u wasété za'ra. Áté âzézei'wa te duré 're hãimana za'ra. Áté danhibrom na te duré dawĩ 're sipsaihuri za'ra. Âne hã ni'wam norĩ hã zahadu tiãhãimana wasété na 're hãimana u'âsi za'ra mono nherẽ, asiré ãsazei'wa na aima 're siwasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, ãhãimanazém na âma 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di za. Duré nimahã bãtã na ãsiré 're asaihuri aba mono da hã, mare di za.

12-13 Wa norĩ hã wasiré ãsazei'wa norĩ hã, ãsazei'õ'wa norĩ hãimanazé, wa te wasiwi 're waihu'u za'ra mono wa, wa te wasiwi 're ãwẽ'õ za'ra mono da hã, 'rãwi 're wasipisutu za'ra mono õ di za. Mare di. 'Re ãhãimana u'âsi mono si, te za Zezusihi zazei'õ'wa norĩ hã te te 're awaihu'u, te te siwi 're ãawẽ'õ mono da hã. E tawamhã, ni'wam norĩ hã rowahutu u asiré 're asi'rã'õtõ aba mono nherẽ, marĩ ãwasédé hã te te 're ã'manharĩ za'ra mono zéb zarina, asiwi 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Te za tã asiwi 're ãwẽ'õ za'ra wa'aba mo, asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa. Duré ãhã 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tã âne na âma rob'ui'ére, ãbailã na hã:

“Ni'wam norĩ hã 're nomro wasété mono wamhã, te za oto asisiti tãma 're ãrob'ru za'ra wa'aba

mo, asiré wa'aba 're hâimana za'ra mono tō da.”
 ãne duréihã ãma rob'ui'ééré hã.

6

Isazei'wa norĩ hã sisada 're ãhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Ni'wa hã asiré isazei'wa nherẽ, marĩ hã te te aiwi 're 'mai'manharĩ wasété aba mono wa, sada 're ai'maihâimana aba mono wamhã, e isazei'õ'wa norĩ u, te za 're isimroi wa'aba mo, marĩ te te aiwi 're ã'manharĩ wasété aba mono zém na, tãma 're wasu'u za'ra wa'aba mono da, dama rowairébé'wa norĩ ma. Mare di. Ì'uwaibaba õ di. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ u si, te za 're isimroi wa'aba mo, ta norĩ si te te 're waihu'u za'ra mono da, marĩ hã te te aiwi 're ã'manharĩ wasété aba mono zém na hã, tãma 're wasu'u za'ra wa'aba mono da.

² Apto'oré si, da'ãma isipo'ozéb ãma, wa norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã, Cristuhu siré, wa za wapire na dama rowairébé za'ra ni, 're idahâimana wasété za'ra mono zém na hã. Oro ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba za. ãne hã Cristuhu siré, wapire na za wa te dama rowairébé za'ra wamhã, e tawamhã ti'ab ré, marĩre hã asiré isazei'wa norĩ wi 're 'mai'manharĩ wasété aba mono wa, asisada 're ai'maihâimana aba mono wamhã, e aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ di bété, ì'uwaibaba tō sena asima ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã, marĩ asiwi 're ã'mai'manharĩ wasété aba mono zém na hã. ãne hã tō aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. ³ Duréihã 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, hãwa ãma romhuri'wa norĩ hã tiwi isipizari za'ra hã, wa za duré wapire na

tāma rowairébé za'ra ni ĭsiré, za da'āma ĭsipo'ozéb āma hā. E āne hā zahadu aima pibui prā za'ra wa'aba di bété. Taha wa, ti'ab ré, marī wa, wasisada 're wahāimana za'ra mono wamhā, wa za wawaimri wa te wasima 're rowaihu'u za'ra, apā wama 're rowē za'ra mono da. Āne wamhā, wa za tō wa te wasina āma 're uwaimrami za'ra, wasima. ⁴ Taha wa, marī hā asiré ĭsazei'wai wi 're 'mai'manharī wasété aba mono wa, asisada 're ai'maihāimana aba mono wamhā, e marī wa, te ĭsazei'ō'wa norī u 're asisimroi wa'aba mo, ta norī si aiwasété na te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da hā, ta norī hā asiré ĭsazei'wa na 're hāimana za'ra mono ō nherē, dawasété na dawaihu'u'wa norī hā. ⁵ ĭnhimiroti ma, aséb za'ra wa'aba da nherē, wa āne na aima rowaihu'u za'ra wa'wa. E asiré ĭsazei'wa, 're 'maihāimana mono ā bâ bété, aiwasété na aiwaihu'u aba 'wa da hā. ⁶ E āne hā ĭ'uwaibaba bâ, te asiré ĭsazei'wa 're aihāimana za'ra wa'aba mono nherē, asisada 're aihāimana za'ra wa'aba mo, ĭsazei'ō'wa norī u si 're asisimroi wa'aba mono da, ta norī si te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, aiwasété aba na. E āne hā ĭ'uwaibaba, aima za'ra wa'aba hā.

⁷ Āne zarina, asisada 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, dama rowairébé'wa norī u, 're asisimroi wa'aba mono wamhā, ĭsazei'wai hāimanazém na asima 're uwaimrami za'ra wa'aba mono ō di za. Ni'wam norī hā asiré ĭsazei'wa nherē, te te aima 're rob'manharī wasété za'ra wa'aba mono wamhā, tāma āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono āna, te za tō ōne haré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Ni'wam norī hā asibrom na aiwi 're sipsaihuri za'ra wa'aba mono wamhā, tāma āma 're wa'rāmi za'ra wa'aba mono ō di za duré. Tawapsi, te za asina

ãma 're ï'uwaimrami za'ra wa'aba mo, ïsazei'wai hâimanazém na hã. ⁸ Tane nherê, a norĩ wa'wa hã asiré ïsazei'wa nherê, dawasété na dawaihu'u'wai u, 're asisimroi wa'aba mono wa, te tô asima 're ïrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo, 'râwi. Taha wa, te duré asima 're asimiza'repese za'ra wa'aba mo 'râwi, ãne na hã, asiré ïsazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê. ⁹⁻¹⁰ Tiwasété si te te 're ï'manharĩ u'âsi za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zé hã te te dame sina 're uwaimrami za'ra mono ô di za. E ãne hã, zahadu waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. ãne na hã taré 'râwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono ô di za. Dahâiba na dawasédé te te 're ï'manharĩ za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zém na, dame 're hâimana za'ra mono ô di za, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono up-ana, romhâiba 'manharĩ ãma 're ïwata za'ra mono norĩ hã, duré damro na dawĩ 're ïsimisaihuri za'ra mono norĩ hã, duré aibâ si'uiwa na 're ïsiwasété za'ra mono norĩ hã, duré danhibrom na dawĩ 're ïsipsaihuri za'ra mono norĩ hã, duré danhibrom na te te 're ïda'ruiwapari za'ra mono norĩ hã, duré âzézei'wa 're ïhâimana za'ra mono norĩ hã, duré te te da'ãma 're ïwasété za'ra mono norĩ hã, duré danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ hã. Ta norĩ hã dasiré 're hâimana za'ra mono ô di za, 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ïsib'a'uwê mono zéb ãma hã. ¹¹ ãne na si, ma tô ni'wam norĩ hã aré 're aihâimana wasété u'âsi za'ra wa'aba mo, 're saze za'ra wa'aba mono ô ré hã. Tane nherê, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Zezusihi dâ'ázém na, ma tô oto te te 're ai'upsô za'ra wa'wa, aiwasété hawi. Ma tô duré te te 're aipisutu za'ra wa'wa, ïsib'a'uwê si oto ãma 're

anomro wẽ wa'aba mono da. Aiwasedé hã te te oto ai'ãma 're i'ab'madâ'â aba mono õ zéb zarina, ma tô duré te te 're aiwẽsãmri za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa para, 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'ẽzani nhimipawaptobzém na hã.

Dahâiba na 're ãdasiwasété za'ra mono zé wasu'u

¹² Ni'wam norĩ hã asiré ãsazei'wa 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã te ãne te te sima 're nharĩ za'ra: “Marĩ hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono tô da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wawi 're awẽ'õ mono õ nherẽ, wa norĩ zama, wa te wasiwi 're wẽ'õ za'ra mono õ di za, wa te 're 'manharĩ za'ra mono tô da. Wa za tô wa te 're 'manharĩ za'ra, wa te wasima 're ãwẽ za'ra mono zéb uwaibaba.” ãne na te ni'wam norĩ hã te te sima 're nharĩ za'ra. Tane tô. Ta hã wẽ di. Tane nherẽ, marĩ hã te 're hâimana za'ra, ãwẽ prã hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wawi 're ãawẽ'õ mono õ hã. Tane nherẽ, taha si, wa te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za. Duré wa hã marĩ hã te 're 'manharĩ mono tô da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãwi 're awẽ'õ mono õ nherẽ, ãté taha zô si, wa za ãsima te 're rob'ruiwapari u'âsi. ãne tô da, taha zarina 're ãhâimana mono õ di za. ¹³ Ni'wam norĩ hã te duré ãne na te te sima 're nharĩ za'ra: “Wasa hã wadub 'reb da si, te wama 're hâimana za'ra. Duré wadu hã wasai ubumrozéb da si, te wama 're hâimana za'ra. Tane, te duré wahâiba hã misi wama 're hâimana za'ra wahâiba mono bâ, uburé marĩ hã siwa'ru wa te ãma 're i'manharĩ za'ra mono zéb da hã.” ãne te ni'wam norĩ hã 'rãwi te te si'ãma 're rosa'rata wasété za'ra, tihâiba na hã. Tane nherẽ, dasa hã duré dadu hã niwapsi te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã uprosi uburé. Dasa hã da te 're huri mono wamhã, dawasedé, da te ãma 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Tane nherẽ, aihâiba

na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono zéb da hã, aihâiba aimawi hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô di. Wanhîb'apito ma, wa te âma 're ïromhuri pese za'ra mono zéb da si, te wahâiba hã wama 're hâimana za'ra. Taha si te wahâiba hã te te wama 're ab'madâ'â pese, Wanhîb'apito hã. ¹⁴Wanhîb'apito hã dâ'â uptabi nherê, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïhâiwa'utu ne, te za wa'ahâiwa'utu, tiwaihu'u pese na. Taha wa, te wahâiba hã pire na wama 're hâimana za'ra oto, taré hã ô wa.

¹⁵A norî wa'wa hã aihâiba mono bâ, te oto Cristuhu nhîb'a'uwê si 're anomro aba mo. Taha siré si, te oto 'râwi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E âne hã 'râwi asina waihu'u za'ra wa'aba â bâ bété. E tawamhã, Cristuhu nhîb'a'uwê oto 're wanomro mono nherê, wa za pi'ôi wasété hâiba hã wa te wasina 're tob za'ra. Mare di. ¹⁶Duré aibâ hã pi'ôi wasété hâiba hã te te sina hâiba to wamhã, ïhâiba hã misi ne oto, maparane ïhâiba nherê. E âne hã zahadu aima waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô âne na ïmreme na âma rob'ui'ére, pi'ôi wasu'u na hã:

“Aibâ hã pi'ôi me siré 're simi'wara mono wamhã, ïhâiba hã misi ne oto, maparane ïhâiba nherê. Misi tô oto ïhâiba zahuré hã.”

Âne duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ére, ïbaihã na hã. ¹⁷Tane nherê, ni'wam norî hã Wanhîb'apito te te sina 're hâiba tob za'ra mono wamhã, 'râwi te za ïsiré 're hâimana za'ra, ïpê'ê 're.

¹⁸Taha wa, ma'âpé, dahâiba na dawasédé, da te 're ï'manharî za'ra mono wi, asina 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono. Dawasédé aimawi hã da te 're 'manharî za'ra mono wamhã, âma 're dasihâiba wasété za'ra mono ô di. Aibâ norî hã pi'ô

na tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono wapsi, te za ãma 're sihâiba wasété za'ra. Duré, pi'õ norĩ hã aibâ na tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono wapsi, te za duré ta norĩ hã ãma 're sihâiba wasété za'ra aiwa. ¹⁹ 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani si, te oto aipẽ'ẽ 're ai'ãma 're sôrõwa za'ra wa'wa. Aipẽ'ẽ 're, te oto aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Taha wa, aihâiba za'ra wa'wa hã ate za'ra wa'aba ô di oto. 'Re ãhâimana u'âsi mono te si, te aihâiba hã 're hâimana za'ra wa'wa oto. E ãne hã zahadu asina waihu'u za'ra wa'aba ô di bété. ²⁰ E marĩ wa, aihâiba hã ate za'ra wa'aba ô di oto. 'Re ãhâimana u'âsi mono, ma tô aiwa'âbâ za'ra wa'wa, Cristuhu dâ'ázém na. Taha wa, uburé marĩ hã aihâiba na tãma 're ã'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zém na, te za ãma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma hã.

7

Dasina damrozém na rowasu'u

¹ Rob'ui'ére na we asiwi ãzadanharĩ za'ra wa'aba zém na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. E aibâ norĩ hã 're mro za'ra mono ô nherẽ, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. Áté tane nherẽ, tãma 're rowẽ za'ra mono di za tô. ² Tane nherẽ, aibâ norĩ hã mro ãna 're hâimana za'ra mono nherẽ, pi'õ na tiwasédé te te 're ã'manharĩ za'ra mono zé hã, ahâ uptabi di duré. Pi'õ norĩ hã mro ãna 're hâimana za'ra mono nherẽ, aibâ na tiwasédé te te 're ã'manharĩ za'ra mono zé hã, ahâ uptabi di duré. Taha wa, aibâ norĩ hã te za tô 're mro za'ra, timro me si 're hâimana za'ra mono da. Áne hã wẽ uptabi di, pi'õ aimawi na tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono tô da. Duré pi'õ norĩ hã te za tô 're mro

za'ra aibâ na, timro me si 're hâimana za'ra mono da, ta norĩ zama, aibâ aimawi na tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono tō da. ³ Aibâ norĩ hã pi'õ na oto 're mro za'ra mono wamhã, timro wi, tihâiba hã te te 're sawi za'ra mono õ di za oto. Duré pi'õ norĩ hã aibâ na oto 're mro za'ra mono wamhã, duré timro wi tihâiba hã te te 're sawi za'ra mono õ di za oto. ⁴ Pi'õ norĩ hã 're mro za'ra mono wamhã, ìhâiba hã ìtei õ di oto. Ìmro te hã oto, ìhâiba hã. Tane duré aibâ norĩ hã 're mro za'ra mono wamhã, ìtei õ di oto, ìhâiba hã. Ìmro te hã oto, ãne hã aiwa. ⁵ Taha wa, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, aimro wi aihâiba hã 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za oto. Até nimahã bâta na si te za âma 're asisaze za'ra wa'aba mo, aimro ma, aihâiba hã a'â 're sômri za'ra wa'aba mono tō da, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma si, a'â 're asisômri za'ra wa'aba mono da, tâma 're aimreme zusi aba mono zéb da si. Æne wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono pari, aihâiba hã aimro wi 're sawi za'ra wa'aba mono âna, te za tô aihâiba na apâ asima âma 're atob za'ra wa'aba mo, aiwasédé hã aihâiba na 'râwi nherê, aimro õ ne, asiwi 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tō da, asina 're asiptete za'ra wa'aba mono õ wa, Satanasi hã te te 're aipibu za'ra wa'aba mono tō da.

⁶ A norĩ wa'wa hã uburé asina 're aimro za'ra wa'aba mono da hã, te aima 'ru za'ra wa'aba õ di. Asi'uihâ na asima 're ìwê za'ra wa'aba mono zém na si, 're aimro za'ra wa'aba mono da hã, te aiwi wê'õ za'ra wa'aba õ di. ⁷ Tane nherê, wa hã ìmro õ na 're ìhâimana mono zéb zarina, aimro âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã, ìma wê di aré. Tane nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã aiwa te te dama 're apisutu mono õ di, dahâiba

mono bâ, niha 're ïdahâimana za'ra mono zéb da hã. Dasisarina si 're ïdahâimana za'ra mono ò na hã, taha si te za te te dama 're apisutu, damro ré 're dahâimana za'ra mono da, duré damro âna 're ïdahâimana za'ra mono da hã.

⁸ Aimro âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, pi'õi mrotõ norĩ ma zama. Õne haré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hã, wẽ di, wa hã ïmro ò na 're ïhâimana mono ne. Æne hã ïma wẽ uptabi di. ⁹ Tane nherẽ, dahâiba na dawasété wi 're ïdanhiptete za'ra mono ò si, wẽ ò di. Taha wa, aihâiba na aiwasété wi, asina 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono ò wamhã, te za tô asina 're aimro za'ra wa'aba mo, asisô 're rowasutu zahu za'ra wa'aba mono tõ da oto.

¹⁰ Aimro ré, 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, wa za oto aima roti pese za'ra wa'wa. Tane nherẽ, ïsi'uihã na ïnhimirosa'rata na te aima roti za'ra wa'aba ò di za. Wanhíb'apito nhimiroti na si, wa za aima roti za'ra wa'wa, Æne na hã: Pi'õ norĩ hã timro te te 're rẽme za'ra mono ò di za. ¹¹ Tane nherẽ, áté pi'õ norĩ hã te za timro hã te te 're rẽme za'ra. Æne hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wamhã, aibã aimawĩ na 're mro zahu za'ra mono ò di za. Timro 'rata u si, te za apã 're sipizari za'ra. Æne na te te ãma 're sahu ze za'ra mono ò wamhã, mro âna te za tô 're hâimana u'âsi za'ra. Duré aibã norĩ hã timro te te 're rẽme za'ra mono ò di za, Æne hã tô aiwa.

¹² A norĩ wa'wa hã 're saze za'ra wa'aba mono ò ré, asina 're aimro za'ra wa'aba mono norĩ ma, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. Wanhíb'apito hã ti'ab ré, Æne na te te dama 're roti mono ò nherẽ, tane nherẽ, wa za aima ãma roti za'ra wa'wa, Æne:

Aibâ norĩ hã ãsazei'wa na 're hâimana za'ra mono nherẽ, ãmro hã ãsazei'õ'wa na tãma 're hâimana za'ra mono wamhã, duré pi'õ hã timro siré 're hâimana u'âsi za'ra mono da, te te sima 're sawi pese za'ra mono wamhã, ãne wamhã, aibâ norĩ hã timro hã te te 're rême za'ra mono õ di za. ¹³ Duré pi'õ norĩ hã ãsazei'wa na 're hâimana za'ra mono nherẽ, ãmro hã ãsazei'õ'wa na tãma 're hâimana za'ra mono wamhã, duré aibâ hã timro siré 're hâimana u'âsi za'ra mono da, te te sima 're sawi pese za'ra mono wamhã, ãne wamhã, pi'õ norĩ hã timro hã te te 're rême za'ra mono õ di za duré. ¹⁴ Duré aibâ norĩ hã ãsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherẽ, ãmro hã ãsazei'wa na tãma 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã pi'õ norĩ ma, rowẽ te te tãma 're ãpisutu za'ra mono zéb u'âbã, te za tô duré aibâ norĩ ma, te te tãma 're pisutu za'ra rowẽ hã, ãmro hãiba u'âbã, ãsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherẽ, aibâ norĩ hã. Duré pi'õ norĩ hã ãsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherẽ, ãmro hã ãsazei'wa na tãma 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã aibâ norĩ ma, rowẽ te te tãma 're ãpisutu za'ra mono zéb u'âbã, te za tô duré pi'õ norĩ ma, te te tãma 're pisutu za'ra rowẽ hã, ãmro hãiba u'âbã, ãsazei'õ'wa na 're hâimana za'ra mono nherẽ, pi'õ norĩ hã. ãnei õ 'wa'âhã, te aré ã'ra norĩ hã ãsazei'õ'wa norĩ 'ra ne, 're hâimana za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma hã. Tazahã ãmama norĩ hãiba u'âbã, te za tô rowẽ si te te tãma 're apisutu, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ¹⁵⁻¹⁶ Duré, ni'wam norĩ hã ãsazei'õ'wa 're hâimana za'ra mono wamhã, timro hã ãsazei'wa te te 're rême za'ra mono da, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, ãmro hã te te tiwi 're rosawi za'ra mono õ di za, ãsazei'wa si'uiwa sima 're hâimana za'ra mono

õ wa. Si'uihâ na te za tô 're wairébé, ãsazei'õ'wa hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima 're aiwẽ za'ra wa'wa, robze sina ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha wa, aimro hã ãsazei'õ'wa aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, te te oto 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô tãma 're ãwaprosi waré za'ra wa'aba mo, te te tô 're airẽme za'ra wa'aba mono da.

Pi'õ norĩ, ãsazei'wa 're anomro aba mono wamhã, duré aimro hã Wanhíb'apito te te 're saze za'ra mono õ nherẽ, e te za te te 're saze za'ra, nimahã bâtâ na hã, Cristu hã. Áté te za tô te te 're saze za'ra. Áté te te 're saze za'ra mono õ di za. Æne hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ di. Duré aibâ norĩ, ãsazei'wa 're anomro aba mono wamhã, aimro hã te te 're saze za'ra mono õ nherẽ, e te za te te 're saze za'ra, nimahã bâtâ na hã. Æne hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ di duré. Taha wa, aimro hã ãsazei'õ'wa na aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, te te oto 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wamhã, ãhâimanazéb zarina, te za tô tãma 're ãwaprosi waré za'ra wa'aba mo, te te tô 're airẽme za'ra wa'aba mono da.

¹⁷ Wanhíb'apito hã te te aima 're ãpisutu za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za oto 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono õ ré, niha 're ã'aihâimana za'ra wa'aba mono zém hawi, 're aiwairébé aba mono zém na, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za, zudezu na, duré zudezu'õ na. Õne haré te za oto 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Æne na si, wa tô wa hã te dama 're aroti u'âsi, daro mono bâ ãsazei'wa norĩ hã siré 're ãsi'rã'õtô u'âsi mono norĩ ma hã. ¹⁸ Ni'wam norĩ hã sihâiwata nhihâri ré, 're hâimana za'ra mono wamhã, 'Re ãhâimana

u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te oto sima 're pisutu za'ra mono wamhã, e taha zarina te za ta norĩ hã 're si'madâ'â ze za'ra, tinhihâiwata nhihârizé hã te te sima 're pari za'ra mono da, apâ sihâiwata nhihâri õ ré, 're ãnomro mono ne, 're hâimana za'ra mono da. Mare di. Æne na hã 're si'madâ'â za'ra mono õ di za. Õhõ haré te za tô 're nomro. Duré ni'wam norĩ hã sihâiwata nhihâri õ nherẽ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te oto sima 're pisutu za'ra mono wamhã, e taha zarina, te za ta norĩ hã 're sisihâiwata nhihâri za'ra. Mare di. 'Re sisihâiwata nhihâri za'ra mono õ di za. Õhõ haré te za tô oto 're nomro, ta norĩ hã. ¹⁹ Danhahâiwata nhihâri ré si 're ãdahâimana za'ra mono zé hã marĩ dai õ di, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma hã. Duré danhahâiwata nhihâri õ nherẽ, 're ãdahâimana za'ra mono zé hã marĩ dai õ di, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma hã, ãne hã tô aiwa. Æne si tãma ãpire hã, 're ãdahâimana za'ra mono zéb da hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono sina 're ãdanomro wẽ mono zép si, tãma ãpire hã. ²⁰ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhã, e niha 're ãhâimana za'ra wa'aba mono zé hã za. Õne haré te za tô aihâimanazém na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, dapoto mono bâ da te 're aiwamri za'ra wa'aba mono zéb zarina, duré aipire na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, duré aiwapu na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²¹⁻²² Ai'uipra'wa norĩ ma, aipawa'âbâ ãna tãma 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ da, te te oto sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhã, aipawa'âbâ ãna 're ãromhuri za'ra wa'aba

mono zém na, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ò di za. Tane nherẽ, âté nimahã bâtâ na si te za tô oto te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, aipawa'âbâ âna tãma 're romhuri za'ra wa'aba mono tô da oto. ãne zarina si, te za oto 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, tiwi 're aiwairébé aba mono da, romhuri hawi, asi'uihâ na oto asima 're romhuri za'ra wa'aba mono da. Ai'uipra'wa norĩ ma, aipawa'âbâ âna tãma 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, Cristuhu âma oto 're anomro aba mono da, Wanhíb'apito te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono norĩ hã, te oto robzei u'âsi na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Da te 're ã'uipra za'ra mono norĩ, wa'âbâ âna te te oto dama 're romhuri za'ra mono tô da, da te tãma 're ãpisutu za'ra mono ne, ma tô Cristu hã te te 're aipisutu za'ra wa'wa, aiwasété u'âsi 're anomro aba mono tô da, aiwasédé hã oto 're rême pese za'ra wa'aba mono da. Tane duré asi'uihâ na asima 're romhuri za'ra wa'aba mono ré, Cristuhu âma 're anomro aba mono da, Wanhíb'apito te te 're aipisutu za'ra wa'aba mono norĩ hã, te oto Cristuhu nhíb'a'uwẽ si 're anomro aba mo. Taha zarina si, te oto ãsimiroti hã 're ã'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, da te 're ã'uipra za'ra mono norĩ hã tinhíb'apito nhimiroti si te te 're ã'madâ'â pese za'ra mono ne. ²³ Tidâ'âzém na ma tô Cristu hã aiwa'âbâ za'ra wa'wa, aiwasété u'âsi 're anomro aba mono tô da oto. Taha wa, ãsazei'ô'wa norĩ ma, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di za oto. ²⁴ ãsisânawã norĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhíb'a'uwẽ da, te te sima 're aipisutu za'ra wa'aba mono wamhã, òne haré aihâimanazéb u'âsi za'ra wa'aba na si, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono âma si.

Mro âna 're ihâimana za'ra mono zé wasu'u

²⁵ Rob'ui'ére na we asiwi ĭzadanharĩ za'ra wa'aba zém na, wa za duré âma aima roti za'ra wa'wa, mro âna zahadu 're ihâimana za'ra mono norĩ na hã. Wanhíb'apito hã ti'ai âma 're morĩ ré, âne na te te dama âma 're roti mono õ nherẽ, wa za aima âma roti za'ra wa'wa. Wanhíb'apito hã tinhoprubzéb zarina, ma tô te te 're ĭpawapto, dama ĭ'umnhasizéb zarina, ĭsimiroti zarina si, te dama âma 're roti mono da. Taha zarina, wa za tô oto aima âma roti za'ra wa'wa. ²⁶ Āhãna Zezusihi zazei'wa oto 're wanomro mono wa, te da te wama 're rob'manharĩ wasété za'ra, wa te 're robzépata za'ra mono da. Taha wa, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, taha haré asima 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré aimro õ nherẽ, 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, õne haré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ²⁷ Aibã norĩ, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, asima 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono õ di za, 're ĭrême za'ra wa'aba mono zém na da hã. Duré zahadu aimro âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 're aimro za'ra wa'aba mono zéb da hã. ²⁸ Tane nherẽ, âté te za tô asima 're ĭwẽ za'ra wa'aba mo, 're aimro za'ra wa'aba mono da. E tawamhã aiwasédé te za 're ĭ'manharĩ za'ra wa'aba mo. Mare di. ĭwẽ si te za tô 're ĭ'manharĩ za'ra wa'aba mo. Duré pi'õi hãiba préduptém norĩ hã 're mro za'ra mono wamhã, e te za tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra. Mare di. Tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za. Āne, wa hã wa tô aré te ĭsima 're aiwẽ za'ra wa'wa, asina 're aimro za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ra

wa'aba mono tõe da. Æne tõe da, wa tõe aima roti za'ra wa'wa, asina 're aimro za'ra wa'aba mono tõe da.

²⁹ Îsisânawã norĩ, tõe sena, wa za ãne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Romhuture di oto, ĩrob'rãsutuzéb u hã. Taha wa, taha õ ré, Wanhíb'apito ma si, wa te 're ĩromhuri pese za'ra mono zéb da si, wa za 'rãwi wasina 're wanhopré u'âsi. Taha wa, aibã norĩ, aimro ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, aimro zawina na si 'rãwi asima ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. ³⁰ Duré asisõ 're aiwa'õ za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aima 're ĩrowẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina, ato sina 're anomro aba mono wamhã, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Duré marĩ hã asima 're uipra za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, asima. ³¹ Ti'ai ãma uburé marĩ na 're romhuri za'ra wa'aba mono nherẽ, taha si asima 're wẽ uptabi za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Uburé marĩ hã ti'ai ãma, da te 're ĩ'madã'ã za'ra mono hã te za dawina 're si'utõrĩ u'âsi za'ra. Taha wa, hãwa ãma uburé marĩ ĩwẽ si 're ĩhâimana za'ra mono zõe si, te za sõe 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo.

³² Wa hã wa ĩsima te 're aiwẽ za'ra wa'wa, ti'ai ãma marĩ zõe si asima 're asõpré wa'aba mono zarina, asina 're aihãtã'ã tõe za'ra wa'aba mono da. Aibã norĩ hã mro ãna 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã Wanhíb'apito ma, te te 're ĩromhuri za'ra mono zém na da si, te za sima 're sõpré u'âsi, taha zarina 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're 'madã'ã ze za'ra mono da. ³³ Tane nherẽ, aibã norĩ hã mro ré 're hâimana za'ra mono wẽ te, te za ti'ai ãma marĩ zõe

zama sima 're sôpré u'âsi, timro udâna, rowê na tâma 're ãhâimana za'ra mono zéb da hã. ³⁴ Taha wa, maparane ãsimiromhuri te tâma 're hâimana za'ra, aibâ norĩ ma hã, te te sima sô 're ãrob'ruiwapari za'ra mono hã, Wanhíb'apito ma, duré timro ma zama.

Duré, pi'õi hâiba pré dum norĩ, mro ãna 're ãhâimana za'ra mono hã, duré pi'õ préduptém norĩ, mro ãna 're ãhâimana za'ra mono hã ta norĩ hã te za simi'ê na Wanhíb'apito ma si, te te tâma 're romhuri za'ra, wa'wa ãna. Wanhíb'apito ma si, tâma 're sihâiba nhomri u'âsi za'ra mono da, te za tô sena te te sima 're wê za'ra, mro ãna 're hâimana za'ra mono wa, ta norĩ hã. Tane nherê, pi'õ norĩ, mro ré 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã, te za ti'ai ãma marĩ zô si sima 're sôpré u'âsi, timro udâna, robze na ãma 're hâimana za'ra mono da.

³⁵ Aiwi 're robzei'õ za'ra wa'aba mono wa, aihâiba zeĩ õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ãne na te aima roti za'ra wa'aba õ di. Taré ãwê na si te aipawaptob za'ra wa'aba da, wa ãne na aima roti za'ra wa'wa. Wa duré te ãsima te 're aiwê za'ra wa'wa, ãwê si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, duré asimirosa'rata na Wanhíb'apito ma 're asimi'ê za'ra wa'aba mono da, tâma 're romhuri pese za'ra wa'aba mono da, tiwi 're asihâiba zawi za'ra wa'aba mono ãna.

³⁶ Áté ni'wam norĩ hã te za sina aiwê zahuré, sina mro zahuré da. Tawamhã sina mro zahuré õ ré, áté aibâ hã te za pi'õi hâiba na si te te sima ãma 're rosa'rata u'âsi, za ãma ãmro hâiba na si, tiwasété wi siptete waihu'u ãna. Áté te za duré te te sô 're rowasutu u'âsi. Áne na siwaihu'u wamhã, te za tô ãma timro su'u, te te sima ãwêzéb zarina. Áma mro da tô. Tawamhã, oto ãma mro wamhã, tiwasédé hã

te te âma 'manharĩ õ di za. Mare di. ³⁷ Duré aibâ hã âté si'uihâ na te za sima pisutu, mro âna a'â 're hâimana mono da. Âne wamhã, âté te za pi'õi wi, tihâiba na sina 're siptete u'âsi. Âne wamhã, te te sima ãwêzéb zarina, mro âna a'â 're hâimana mono wamhã, wê di za tô. Âne hã ãwasété õ di. ³⁸ Taha wa, aibâ norĩ hã 're mro za'ra mono wamhã, ãwê si te za tô te te 're 'manharĩ za'ra. Duré 're mro za'ra mono õ wamhã, ãwê uptabi si te za tô te te 're 'manharĩ za'ra.

³⁹ Pi'õ norĩ hã ãmro hã tiwi 're dâ'â za'ra mono õ ré, te te 're rême waihu'u za'ra mono õ di za. Tiwi 're dâ'â za'ra mono wapsi, te za oto pibui pese na timro na te te 're sahu za'ra, aibâ aimawi na. Tane nherê, aibâ ãsazei'õ'wa na 're mro za'ra mono õ di za. Aiwa ãsazei'wa si'uiwa na te za sina 're mro za'ra. ⁴⁰ Tane nherê, pi'õi mrotõ norĩ hã 're mro zahu za'ra mono õ wamhã, tâma 're rowê uptabi za'ra mono di za, ta norĩ ma hã. Âne ta norĩ âma ãnhimirosa'rada hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'êzani te te ãma ãwaihu'uzéb zarina, wa âne na aima roti za'ra wa'wa, âne si.

8

Romhâiba 'manharĩ ma, dasazé da te tâma 're ãsõmri za'ra mono zé wasu'u

¹ Rob'ui'ére na we asiwi ãzadanharĩ za'ra wa'aba zém na, wa za duré aimã âma roti za'ra wa'wa, waihu'u pese newa romhâiba 'manharĩ âma 're ãdawata za'ra mono zéb da, dasa hã da te tâma 're ãsõmri za'ra mono zém na, romhâiba 'manharĩ ma hã. Âne ma tô we ãma asiwasu'u za'ra wa'wa, rob'ui'ére na hã: “Wa norĩ hã ãsazei'wa oto 're wanomro mono wa, wama waihu'u pese za'ra di,

'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Taha zarina, wa za marĩ hã dasiré, wa te 're 'manharĩ za'ra, wa te wasima 're îwẽ za'ra mono zéb zarina." ãne na ma tô we îma asiwasu'u za'ra wa'wa. Tane tô. Uburé wã norĩ ma hã wama waihu'u pese za'ra di tô, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Tane nherẽ, marĩ hã da te 're waihu'u pese za'ra mono wẽ te, te za 're dasi'madâ'â ze za'ra, 'rãwi. Tane nherẽ, îsazei'wa norĩ hã 're îsisawi pese za'ra mono zéb zarina si, te za 're sipawaptob u'âsi za'ra, siptete sina siré âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da. ² Ni'wam norĩ hã rowaihu'u pese 'wa newa, 'rãwi 're si'madâ'â ze za'ra mono wamhã, sena na ta norĩ hã, marĩ te te 're waihu'u za'ra mono õ di za. Mare di. ³ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã 'Re îhâimana u'âsi mono si te te 're sawi pese za'ra mono wapsi, te za tinhib'a'uwẽ na te te sina 're awaihu'u u'âsi, ta hã.

⁴ Duré, waihu'u pese newa, romhâiba 'manharĩ âma 're îdawata za'ra mono zéb da, dasa, da te tãma 're îsõmri za'ra mono na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa. E romhâiba 'manharĩ ma, dasa, da te tãma 're îsõmri za'ra mono na, te za a norĩ wa'wa hã dame âma 're asaihuri aba mo, îsazei'wa 're anomro aba mono nherẽ. E dame âma 're asaihuri aba mono õ di za. ãne, wa za aima âma waihu'u za'ra wa'wa. Romhâiba 'manharĩ âma 're îdawata za'ra mono hã, 'Re îhâimana u'âsi mono nei õ di. Îwaihu'u pese zéb da hã, marĩ hã tãma hâimana õ di. Robaba uptabi di. Taré ta hã rob'manharĩ. ãne hã wama waihu'u pese za'ra di. Siwaprosi, te 'Re îhâimana u'âsi mono si 're hâimana, waihu'u pese uptabi na. Îsine hã marĩ hã îwaihu'upe hã 're 'mai hâimana mono õ di, aimawi hã. Robaba uptabi

di. Āne hã wama waihu'u pese za'ra di duré. ⁵ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ma tõe te 're saze za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nei õ nherẽ, waihu'u pese uptabi na 're hãimana za'ra mono newa, hãwa nhirõtõ na, duré ti'ai ãma zama, ãhãiba'õ norĩ hã. Ĭsib'apito za'ra hã ahã uptabi na tãma 're hãimana za'ra mono õ nherẽ, ma tõe te te ãma 're saze za'ra. ⁶ Tane nherẽ, te siwaprosi wama 're hãimana, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si, wasiré wa te 're ãsaze za'ra mono norĩ ma hã. Ta hã uburé Wamama, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Taha ma si, wa oto 're wahãimana za'ra. Wanhib'apito si te duré siwaprosi 're hãimana, Zezu Cristuhu si. Taha si, ma tõe Timama zadawa para te te ro'apoto. Taha nhimipawaptobzéb zarina si, ma tõe 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're wa'anho'reptu, õhõ ãma si 're wahãimana u'ãsi za'ra mono da oto.

⁷ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ãsazei'wa na oto 're hãimana za'ra mono nherẽ, ãne na te te waihu'u za'ra õ di ta norĩ hã, rosa'rata nhib'uware na si 're hãimana za'ra mono wa. Te te 're saze za'ra mono õ ré, romhãiba 'manharĩ ãma, aré dame ãma 're wata u'ãsi za'ra mono wa, te zahadu ta hawim haré te te ãma 're rosa'rata u'ãsi za'ra, romhãiba 'manharĩ ãma hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ne, waihu'u pese newa. Taha wa, dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te 're ãsõmri za'ra mono hã te te duré dame 're huri mono wa, te ta norĩ hã rosa'rata na te te ãma 're upa u'ãsi za'ra, ãne: “Ā hã dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te 're ãsõmri za'ra mono na, 're wasaihuri mono wamhã, wa za wawasédé hã wa te ãma 're 'manharĩ za'ra.” Āne te za ta norĩ hã 're siwẽ'õ za'ra, tinhimirosa'rata nhib'uware na 're hãimana za'ra mono wa. Romhãiba 'manharĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ne, waihu'u pese newa,

dasa hã da te tãma 're ãsõmri za'ra mono hã te te dasiré 're huri mono wamhã, te za ãne na hã 're siwẽ'õ za'ra, ta norĩ hã. ⁸ Tazahã, dasa hã wa te 're ãhuri mono zéb zarina, duré wa te 're ãhuri mono õ zéb zarina, te te 're wa'awẽsãmri mono õ di za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Marĩ hã wa te 're huri tõ mono da, wa te wasima 're ãpisutu za'ra mono zéb zarina, te te siwi 're wa'awẽ'õ mono õ di za. Duré marĩ hã wa te 're huri mono da, wa te wasima 're ãpisutu za'ra mono zéb zarina, te te 're wa'awẽsãmri mono õ di za.

⁹ Áté te za tõ asima 're ãwẽ za'ra wa'aba mo, dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te 're ãsõmri za'ra mono na dame 're asaihuri aba mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã za te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono õ na dã'ãsina. Tane nherẽ, te za 're asi'madã'ã u'ãsi za'ra wa'aba mo, ta hã dasa hã 're huri aba mono wa, asiré ãsazei'wa nherẽ, sib'ware na 're ãnomro mono norĩ hã apã tiwasété u 're rere'e mono tõ da. ¹⁰ Áté dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te tãma 're ãsõmri za'ra mono na, te za 're asaihuri aba mo dasiré, romhãiba 'manharĩ ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma hã, 'ri paramhã. Áté 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono õ na dã'ãsina, te za tõ asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono ãna, dasiré ãma 're asaihuri aba mo. Tawamhã áté asiré ãsazei'wa nherẽ, sib'ware na 're ãnomro mono norĩ hã te za te te 're ai'madã'ã za'ra wa'wa, dame ãma 're asaihuri aba mono ré hã. Tawamhã, dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te tãma 're ãsõmri za'ra mono hã te te 're huri mono tõ da, te te aré siwi 're wẽ'õ za'ra mono nherẽ, e te za te te sima 're wẽ za'ra, dame ãma 're saihuri mono da, asine wa'aba. Te za tõ te te sima 're wẽ za'ra. E marĩ

wa. Dame āma 're asaihuri aba mono ré, te te āma 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa. ¹¹ Tawamhã taha zarina, oto āma 're saihuri mono wamhã, te za 'râwi 're siwẽ'õ za'ra, asiré ĩsazei'wa nherẽ, sib'uware na 're ĩnomro mono norĩ hã, te te aré siwi 're wẽ'õ za'ra mono nherẽ, te te oto dame 're huri mono wa. Taha wa, te za Cristu te te 're ĩsaze za'ra mono zém na si'uihã na 're sisimini za'ra, ta hã sada dâ'â za'ra nherẽ. ¹² Āne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, asiré ĩsazei'wa norĩ wi, te za aiwasédé hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo. Taha zarina, ta norĩ hã marĩ hã te te aré siwi 're wẽ'õ za'ra mono nherẽ, te te oto 're 'manharĩ za'ra mono wa, te za 're siwẽ'õ pese za'ra. Āne na aiwasédé hã tiwi 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ta norĩ hãiba siré te za Cristuhu wi zama aiwasédé hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo. ¹³ Āté ĩsisānawã norĩ hã te za te te sima 're rosa'rata za'ra, dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsōmri za'ra mono na, dasiré āma 're saihuri mono wa, tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono na hã. Āne wamhã, taha na wa hã dame 're ĩsa zahu mono õ di za oto, ĩsisānawã norĩ hã tiwasété u 're sipizari zahu za'ra mono tō da, apã.

9

Zezusihi zadawa wasu'u'wa na, Paru hã dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹⁻² Ni'wam norĩ hã ma tō te te ĩ'āma 're rosa'rata za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa, sena na dama 're ĩhãimana mono õ na hã. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ma tō ĩ'āma ĩwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ĩsadawa wasu'u'wa, 're ĩhãimana mono na hã.

Wa hã danhimiroti zarina, 're ĩhãimana mono õ di. 'Re ĩhãimana u'âsi mono si, ma tō ĩpisutu,

Zezusihi zadawa wasu'u'wa, dama 're ìhâimana mono zéb da hã, ìsada para. Wanhìb'apito Zezusi hã wa tô duré sabu, ìtômo na. A norĩ wa'wa hã bété. E 'wa simiroti zarina, ma tô 're ìsaze za'ra wa'aba mo. Wanhìb'apito ma, te ai'âma 're ìromhuri za'ra wa'aba mono zéb zarina, ma tô 're ìsaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã, e marĩ te wasu'u, ã hã, Zezusi hã te aima 're ìwasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're ìsaze za'ra wa'aba mono zé hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina, wa hã tô sena dama Zezusihi zadawa wasu'u'wa, te aima ìwasu'u za'ra wa'wa.

³ Ni'wam norĩ hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa na, tô sena dama 're ìhâimana mono ô na hã te te dama 're ìwasu'u za'ra mono wa, wa tô âne tâma 're ìsiwaihu'u za'ra. ⁴ Wa norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, wasazéb da, duré wahâimanazéb da, wa'âma 're ana wa'aba mono wamhã, e ì'uwaibaba, wa za wa'âbâ âna, wa te 're waibu, wa'âma 're ana wa'aba mono zé hã. Ì'uwaibaba, wa za tô wa te 're waibu. ⁵ Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ, wasiré norĩ hã Zezusi te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ni-momo 're nomro mono wamhã, timro hã te za siré te te 're simro. Duré Wanhìb'apito no norĩ zama, te za timro hã siré te te 're simro. Pedru hã te za duré timro hã siré te te 're saprôni. Wa hã bété. Ìmro ré, 're ìhâimana mono 'wa'âhã, duré ìsazei'wa si'uiwa 're wahâimana mono wamhã, e ì'uwaibaba 're ìhâimana mono ô di aré, daza'rui mono bâ, ìsiré te 're saprôni mono wamhã. Duré wasazéb da, ìmro âma zama, 're ana wa'aba mono wamhã, e ì'uwaibaba ô di aré. Ì'uwaibaba tô aré, wahâimanazé hã. ⁶ Wa hã Paru, duré ìsiré romhuri'wa Ba-

nabé hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ siré, 're wahâimana mono nherẽ, e wa norĩ si, wa za wanhib'rata na wa te wasima 're romhuri pese, wasazéb da hã, âma 're ãwahâimana mono zéb da hã. E âne hã rob'uwaibaba bâ bété. ⁷ Da'wapéi'wa norĩ hã bété. E tinhib'apito ma, te te 're romhuri za'ra mono ré, te za si'uihã na 're siwa'âbã za'ra, tihâimanazéb da hã. Mare di. Si'uihã na 're siwa'âbã za'ra mono õ di za. Duré uwa 'ru na romhuri'wa norĩ hã te te 're 're za'ra mono parĩ, uwa 'ru 'rã hã oto 're 'rã prédub za'ra mono wamhã, e misi si te te sima 're suhãri za'ra mono õ di za, te te 're huri mono da. Te za tô misi si te te sima 're suhãri za'ra, romhuri'wa norĩ hã. Duré dama pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ hã, e a'ubuni wi te te 're 'madã'ã za'ra mono ré, ãhãwa'u hã te te 're âhuri mono õ di za. Te za tô te te sima 're hãwa'u za'ra, te te 're âhuri mono da.

⁸ Æne na danhimirosa'rata zarina, te âma aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. Duréihã 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te âma ãrob'ui'érezéb zarina si, wa aima âma rowasu'u za'ra wa'wa. ãsi'uihã na hã, mare di. ⁹⁻¹⁰ Æne duréihã Mozési te te âma ãrob'ui'érezé hã:

“Aro 'rã ne hã, powawẽ hã tipara na te te aima 're sub za'ra wa'aba mono ré, 're wata wasisi za'ra wa'aba mono õ di za, 're saihuri tô mono da.”

Æne duréihã 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére hã te 're hãimana. E tawamhã, powawẽ si te 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te 're azawi. Mare di. Taha zawĩ nhipai u, te duré wa norĩ hã te te 're wa'azawi pese. Taha wa, duréihã ãne na te te rowasu'u wamhã, taha wasu'u nhipai u, ma tô duré wa'ãma zama romnhimiré'é. Buru da,

ti'a te te 're ìhâibâdâ za'ra mono norĩ hã duré oto 're 'râi're za'ra mono wa, te te 're ì'râihâri za'ra mono norĩ hã, e buru tede'wa te te tâma 're ìpo'o za'ra mono zéb zô, 're simnhasi za'ra mono ô di za. Te za tô sô 're simnhasi za'ra. ãne hã aiwa, te wasu'u. ¹¹ Tane duré, robzuri'wa norĩ hã ro ubuni ré te te 're ìrobzuri za'ra mono ne, wa tô Cristuhu wasu'uwê na wa te 're aipawaptom na'rata za'ra wa'wa. E tawamhã ãne hã ìbâi ô di, aima za'ra wa'aba hã, wanhimipawaptobzé wa'râmi, marĩ zô aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, wasazéb da hã, ãma 're ìwahâimana za'ra mono zéb da hã. Wa za tô 're wanhimnhasi za'ra, rob'uwaibaba wa. ¹² Ni'wam norĩ hã Cristuhu wasu'uwê na te te 're ìdapawaptob za'ra mono norĩ hã, tô ìbâre te marĩ na 're ìpawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo, ãma 're ìhâimana za'ra mono zéb da hã. Tawamhã wa norĩ hã Zezusi, wa te aima 're wasu'u 'rata za'ra wa'aba mono nherê, e ta norĩ nhipai u, marĩ zô aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono ô di za bété. E ãne hã ìsarinaì ô di, aima za'ra wa'aba hã. ãne hã, tô ìsarina.

Ì'uwaibaba nherê, niwamhã marĩ zô, aiwi 're wanhimnhasi za'ra wa'aba mono ô di. Mare di. Duré, wa te aiwi 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono ãna, wa tô wa te 're robzépata za'ra, ìwasu'uwê ré daro mono bâ, wa te 're ìropéi mono zé hã, wa te dawì ãma 're 'wa'rutu tō za'ra mono da. ¹³ 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb 're, 'ri 'râihâ 'remhã sasedoti norĩ hã, ta norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, dasa hã da te tâma 're ìsômri za'ra mono hã, te za te te sima 're po'o za'ra syry na, ãma 're saihuri mono da. Danhimizama hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, da te tâma 're ìsômri

za'ra mono nhi zama, te za duré te te sima 're po'o za'ra syry na, da'âma romhuri'wa norĩ hã, wedeza ne na 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, te te 're ãzata za'ra mono hã. E ãne hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ¹⁴ Tane duré, Wanhíb'apito hã ma tô te te wama 're pisutu za'ra, ãwasu'uwẽ hã wa te dama 're ãwasu'u za'ra mono norĩ ma hã, danhibzari na da te 're ãwapawaptob za'ra mono na, âma 're ãwahâimana za'ra mono zéb da hã, wanhimirowasu'u wẽ wa'rãmimhã, dama.

¹⁵ Tane nherẽ, nimahã na hã marĩ zô aima ãnhimnhasi za'ra wa'aba õ di, asibzari na asiwi 're ãpawaptob za'ra wa'aba mono da hã, Cristuhu wasu'uwẽ na te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono wa'rãmimhã. Mare di. Taha wasu'u na si, wa âma 're ãtoi uptabi, ãpẽ'ẽ 'remhã, ãnhimiromhuri wa'rãmi, marĩ zô aima 're ãnhimnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Duré marĩ zô aima ãnhimnhasi za'ra wa'aba zém na, te sãna'rata da, te ãsina aima âma rob'ui'ére za'ra wa'aba õ di, ãhãna hã. ãne 'wa'ãhã, aré ãma 're robzei mono õ di. ãdã'ã da si, aré ãnhimirosa'rada hã. ¹⁶ ãwasu'uwẽ hã wa tô te dama 're wasu'u u'âsi, tô. Tane nherẽ, e taha zarina si, wa za ãhâimanazém na 'rãwi 're ãsi'madã'ã ze. Mare di. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhĩmipisutuzéb zarina si, wa ãne na te tãma 're romhuri u'âsi. ãsi'uihã na te tãma 're romhuri mono õ di, ãne na hã. ãwasu'uwẽ hã te dama 're wasu'u mono õ 'wa'ãhã, aré ãma 're ropipa uptabi mono di. ¹⁷ ãne na te tãma 're ãromhuri mono zéb da hã, wa hã ãsi'uihã na ãsipisutu 'wa'ãhã, aré ãbãre ãpawa'ãbã ré, ãwasu'uwẽ na te tãma 're ãromhuri mono zé hã. Tane nherẽ, ãsi'uihã na ãsipisutu õ di. 'Re ãhâimana u'âsi mono si, ma tô ãpisutu, taha ma ã'umnhasi zarina, te

tãma 're romhuri wẽ u'âsi mono da. ¹⁸ E marĩ na tawamhã, ĩpawa'âbâzé hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ siré 're ĩhâimana mono nherẽ, marĩ zô dama 're ĩnhimnhasi mono õ zarina, da te 're ĩpawa'âbâ moño ãna, wa ĩwasu'uwẽ si te dama 're wasu'u. Taha na si, wa 're ĩtoi u'âsi. Taha na si ĩpawa'â hã, ãma 're ĩtoi u'âsi mono zém na si.

¹⁹ Wa hã ĩpawa'âbâ ré, 're ĩhâimana mono õ di. Taha wa, ĩwada'uri zarina si, te 're romhuri mono õ di. Tane nherẽ, wa tô ĩsima wẽ, dapawa'âbâ ãna dama romhuri'wa norĩ ne, te dama 're romhuri u'âsi mono da, ĩnhimirowasu'u zarina, Cristu hã da te 're ĩsaze za'ra mono da si, da'ahâ na. ²⁰ Zudezu norĩ hã ĩwasu'uwẽ na te 're pawaptob za'ra mono da, ĩ'rata 're ĩhâimana za'ra mono ré, zudezu hâimanazéb zarina, wa tô 're ĩhâimana, ĩnhimirowasu'u zarina, ta norĩ hã ahâ na te te 're saze za'ra mono da, Cristu hã. Ta norĩ hã duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ĩrob'ui'érézé hã te zahadu te te 're 'madâ'â pese za'ra, taha zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩwẽsãmri za'ra mono da si. Tane hã, wa hã ĩ'rata 're ĩhâimana za'ra mono ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata zarina, wa tô ta norĩ hâimanazéb zarina si 're ĩhâimana, ta hã te 're ĩ'madâ'â pese mono zéb zarina, te te 're ĩwẽsãmri mono da newa, ĩsine za'ra, ãne na ĩsina 're ĩnhimnhasi mono õ nherẽ. Sõ'awi te tiwi wẽ'õ za'ra õ di, zudezu norĩ hâimanazé hã. Da'ahâ na da te 're saze za'ra mono da si, wa tô ãne na si te 're rosa'rata. ²¹ Tane duré, zudezu'õ norĩ 'rata, 're ĩhâimana mono ré, ta norĩ hâimanazéb zarina, wa tô duré 're ĩhâimana. Zudezu norĩ nhimiroti hã te 're 'madâ'â pese mono õ di. E tawamhã 'Re

ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te 're 'madâ'â mono õ di, zudezu'õ norĩ 'rata 're ĩhâimana mono ré hã. Wa tô te 're 'madâ'â u'âsi tô. Cristuhu nhimiroti si, wa tô te 're 'madâ'â u'âsi. Āne si, wa tô te 're 'manharĩ, ta norĩ zama ahã na Wanhĩb'apito te te 're saze za'ra mono da, zudezu'õ norĩ hã.

²² Duré ni'wam norĩ hã wasiré Zezusihi zazei'wa 're hâimana za'ra mono nherẽ, sib'uware na âma 're ĩhâimana za'ra mono norĩ hã ĩwasu'u'wẽ na te 're apawapto mono wamhã, wa za ta norĩ hâimanazéb zarina si 're ĩhâimana, ĩnhimipawaptobzéb zarina, te te 're sazei pese za'ra mono da. Āne hã dapoto mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono zép sidâpâsi, wa za dasine dama 're ĩhâimana, da'ahã na Cristu hã da te 're ĩsaze za'ra mono zéb da si.

²³ Cristuhu wasu'u'wẽ hã daro mono bâ da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da si, wa âne dama 're ĩhâimana. Duré ĩwasu'u'wẽ zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩsazei'wa norĩ ma, uburé marĩ ĩwẽ hã te te tãma 're ĩ'anhomri mono zém na, dame 're ĩhâimana mono da, wa tô âne dama 're ĩhâimana.

²⁴ Āne, wa za oto aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Dawara na da'ahã na 're dasipibu za'ra mono nherẽ, âté misi te za ni'wa hã dawĩ wato-bro. Tawamhã dawĩ ĩwatobro si, te za marĩ ĩwẽ hã sima ti'â. Āne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za asiptete sina Cristuhu âma si 're anomro wẽ wa'aba mo, marĩ ĩwẽ uptabi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te aima 're ĩpisutu za'ra wa'aba mono zép si, asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, ni'wa hã dawara na wara tete wa, dawĩ wato-bro wẽ te, marĩ ĩwẽ hã te te sima ĩ'âri ne. ²⁵ Ni'wa hã dawara na dame hâimana da, te te sima wẽ wamhã, te za nasi sipibu, dazada sihãiba wapu da. Tawamhã

dawi watobro wamhã, ropsu 'manharĩ na te za
ãma sôpre ni, te te da'mairême wê te. Tane nherê, te
za tiwi tiwasété su'u, ropsu 'manharĩ hã. Tanei ô
di, wa norĩ hã. Ĩsi'utôĩ'ô zô si, wa za Cristuhu ãma
si wasina 're wanhiptete u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana
u'âsi mono, marĩ ĩwê uptabi hã te te wama 're
ĩ'apisutu mono zô si. ²⁶ Dawara na 're dasipibu
za'ra mono wamhã, siwa'ru dasiwi 're dasisa'rei
mono ô di. Awa'awi u'âsi te za 're dasisa're, 're
dasirême za'ra mono da. Tane duré, wa hã siwa'ru
're ĩhâimana mono ô di, Cristuhu ãma hã. Taha ãma
si, wa za ôhô haré 're ĩhâimana u'âsi, 'Re ĩhâimana
u'âsi mono, ĩwê uptabi hã te te ĩma ĩpisutuzéb zô
si, ĩ'upana marĩ zô tiwi 're ĩsipai mono ãna. Āne
duré, sib'rata ubu ré, da'wapéi'wa norĩ hã da'ubu
wi simi'ahâri waihu'u ô wamhã, taré te za nasi
da'ãma pahairĩ siwa'ru, te te da'ãma simirei ãna.
Tanei ô di, wa hã. Siwa'ru 're ĩhâimana mono ô
di. Cristuhu ãma 're ĩhâimana wê mono zém na si,
wa ĩsina te tãma ãma 're uwaimrami u'âsi, Cristuhu
ma hã. ²⁷ Ni'wa hã dame wara da, te te sima wê
wamhã, te za 're siwasutu u'âsi, dazada siptete
da. Tane, wa duré wa hã 'râwi 're ĩsi'wapéi u'âsi,
ĩwasété na 're ĩhâimana 'rata mono zéb zarina, 're
ĩhâimana tō mono da oto. Ĩpě'ě 're, te ĩsima 're
ĩrosa'rata wasété mono zé hã wa tō oto 'râwi te
ĩsima 're a'uprosi. Taha wa, wa tō ãne si te ĩsima
're ab'manharĩ, ĩnhimirowasu'u zarina, da'ahã na
da te 're saze za'ra mono nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi
mono, ĩwê uptabi hã te te ĩma pisutu nherê, 'râwi
te ĩsiwi simini tō da.

Romhâiba 'manharĩ âma 're îdawata za'ra mono zé wasu'u

¹ Îsisânawã norĩ, âne hã wa za oto aima âma rob'râzarõtõ za'ra wa'wa, aima âma ãpo're pu'u za'ra wa'aba zém na, âma 're aipo're simrami za'ra wa'aba mono tõ da. Duréihã wahi'rata norĩ hã Mozési hã Ezitu hawi te te sani za'ra wamhã, 'Re îhâimana u'âsi mono hã hâiwa'a na te mo îsôwab za'ra, bâdâdi te te tâma wasu'u za'ra mono da, te te 'madâ'â pese za'ra mono da. Â pré na pu'u nhisi wa'wai baba, ma tô duré te te simro, rob'ré na, zara u te te saprĩ za'ra da, ezipsiu norĩ wi, te te sô'reptu za'ra da. ² Âne na hâiwa'a 'rowi 're danomro mono wa, duré â wa'wai baba rob'ré na da te saprĩ za'ra wa, ma tô Mozésihi âma uburé da te âma 're sasômri za'ra, wa norĩ hã â dawabzuri, wa te 're 'manharĩ za'ra mono wa, Cristuhu âma, wa te oto 're îsasômri za'ra mono ne. ³ Duré a'ubuni wi 're danomro mono ré, 'Re îhâimana u'âsi mono, hâiwa hawi te te 're îdapawapto mono na, ma tô dasa da te 're huri, uburé. ⁴ Â hã 'Re îhâimana u'âsi mono te te dama î'õb za'ra mono na ma tô duré da te 're âhuri, aihĩni pese. Êtê zahâbâ îtõmo wawẽ sipo'ozém hawi 're ãpu'u mono na, ma tô da te 're âhuri, îsimipawaptobzéb zarina. Êtê zahâbâ hã a'ubuni wi 're îsa mono na, â hã da te âma 're î'âhuri mono ne, ma tô Cristu hã 'râwi dasiré 're hâimana, te te 're da'apawapto mono da. ⁵ Tane nherẽ, âne na 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're dapawapto mono nherẽ, ma tô da'ahâ na siwi da'awẽ'õ, dapo're âna 're danomro mono 'ru te. Taha wa, a'ubuni wi 're danomro mono ré, ma tô te te 're da'a'uprosi, danhimizahâri mono sidâpâsi.

⁶ E marĩ, te tawamhã wama wasu'u za'ra, âne na

wahi'rata norĩ wasu'u hã. Ta norĩ ne, wawasété si, wa te wasima 're 'ruiwapari za'ra mono tã da, te wama wasu'u za'ra. ⁷ Duré ta norĩ ne, romhãiba 'manharĩ ãma waihu'u pese newa, ãma 're ãdawata za'ra mono ãma, 're wawata za'ra mono tã da, te duré wama wasu'u za'ra. Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tã ãne na ãbaihã na ãma rob'ui'ére:

“Tawamhã dato hã ma tã dasiwi 'manharĩ ni, powawẽ hãiba ne, oru 'manharĩ ãma ãdawata za'ra zéb da hã. Taha wa, ma tã duré siwa'ru ãma apese za'ra ni, dahãimana wasété si dama wẽ za'ra wa.”

Ãne na duréihã dawasédé, da te dasiwi ã'manharĩ za'ra zé wasu'u na rob'ui'ére hã. ⁸ Ta norĩ hã wahi'rata norĩ hã ahã na ma tã duré aibã norĩ hã pi'õ na tiwasédé hã 'manharĩ za'ra. Ãne wa, ma tã duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'uprosi, 23 miu na dahãiba hã. Taha wa, wa norĩ hã wawasédé hã ãne na wa te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za, wahi'rata norĩ ne. ⁹ Ta norĩ hã ma tã duré tiwasédé hã 'manharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã niha te te tãma rob'manharĩ za'ra õ zõ, te te pibu za'ra da. Ãne 'ru te, ma tã duré wahi nhipsari na hã da'ahã na da'uprosi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Ãne na hã wa norĩ zama, wa te 're pibu za'ra mono õ di za, Wanhib'apito hã, wawasédé hã wa te 're ã'manharĩ za'ra mono na, niha te te wama 're arob'manharĩ mono õ zõ. ¹⁰ Wahi'rata norĩ hã ma tã duré Mozésihi ma nharĩ wasété za'ra. Ma tã tãma aiwapsari za'ra. Taha wa, ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã hãiwa ãma tãma ãromhuri'wa hã we satõ, dapãrĩ'wa na ãsisi hã, ta hã te te da'uprosi da. Ãne tã da, wa norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma,

wa te tãma 're nharĩ wasété za'ra mono õ di za.

¹¹ ãne ma tô wahi'rata norĩ ma tiromhãiba duréihã, tiwasédé te te 're ãmanharĩ za'ra mono zéb zarina, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're ãhã za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Ma tô duré ãne na ni'wa hã ãma rob'ui'ére, ãma 're ãwasipo're pu'u za'ra mono zéb da hã, ãsine wa te 're 'manharĩ za'ra mono tõ da. Romhuture di oto, waré ãrob'rãsutuzéb u hã. Taha wa, wa za wanhimiza'rese 're wahãimana u'ãsi za'ra.

¹² Taha wa, Cristuhu ãma asiptete sina 're aihãimana za'ra wa'aba mono na, 're asi'madá'ã ze za'ra wa'aba mono wamhã, te za asimiza'rese sina pé 're aihãimana za'ra wa'aba mo, aiwasété u apã 're airere'e aba mono tõ da. ¹³ Tô sena, asiptete sina ãma 're anomro u'ãsi aba mono zô, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're aipibu za'ra wa'aba mono wamhã, aimawi na te te 're aipibu za'ra wa'aba mono õ di za, ãpire uptabi na hã. Tô õhõ na si te te 're ãda'apibui mono zém na si, te za tõ te te 're aipibu za'ra wa'wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã uburé wama umnhasi za'ra di, marĩ na uburé te te wama 're ãaropisutu mono zém na hã. E tawamhã, asiptetezém nhipai u, te za ãpire uptabi na te te aipibu na 're sahu za'ra wa'wa, aiwasété u apã tiwi 're airere'e aba mono da. Mare di. Tô sena, asiptete sina ãma 're anomro u'ãsi aba mono zô, te te 're aipibu za'ra wa'aba mono wamhã, te za niha te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, rowẽ ré ãhawi 're aiwairébé aba mono zéb da hã, õne haré asiptete sina ãma 're anomro u'ãsi aba mono da.

¹⁴ Taha wa, ãsisãnawã norĩ, ãma asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, waihu'u pese newa romhãiba 'manharĩ ãma 're ãdawata za'ra mono zém na,

da'âma 're sasômri za'ra wa'aba mono ò di za. Taha nhiti te za 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁵ A norĩ wa'wa hã te oto asimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mo, tò. Taha wa, âhãna te aima âma îrowasu'u za'ra wa'aba zém na, te za âma 're îrosa'rata pese za'ra wa'aba mo, î'uwaibaba te aima âma uwaimrami za'ra wa'aba zô. ¹⁶ Zezusi hã wazada îdâ'âzém na 're îwasipo're pu'u za'ra mono zéb da, wasiré 're wasi'rã'ôtô mono wa, 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're wawata za'ra mono pari, wa za hâsizém na uwa 'rãi wa'u îsé hã wa te 're âhuri. Âne hã wasiré, wa te 're âhuri mono wamhã, Cristuhu wi îwapru hã tiwi pu'u wa, wazada îdâ'âzéb zarina, te rowêzé hã wahâiba mono bâ wama 're hâimana za'ra. Duré î'u'êne hã wasiré, wa te 're huri mono da, wa te wasima 're wê'ê za'ra mono wamhã, Cristu hã da te dasiwi îhâibapru wa, wazada îdâ'âzéb zarina, te duré wahâiba mono bâ rowêzé hã wama 're hâimana za'ra. ¹⁷ Zezusi hã wazada îdâ'âzém na 're wasipo're pu'u za'ra mono da, wasiré 're wasi'rã'ôtô mono wamhã, wa'ahâ nherê, wa za î'u'êne hã wa te wasima 're wê'ê za'ra, misi nherê, wa te 're îhuri mono da hã. E marĩ te wama wasu'u za'ra, misi î'u'êne hã. Wa norĩ hã wasiré îsazei'wa norĩ hã wa'ahâ nherê, simisutu Cristuhu siré 're îwahâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Misi dahâiba ne oto 're îwahâimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra.

¹⁸ Izarazéhé nhihudu norĩ hã bété. Ta norĩ hã 'Re îhâimana u'âsi mono ma, 're sôprub za'ra mono da, tinhimizama te te 're simroi mono wa, wedeza ne na tâma danhoprubzé nomrizé nhisiwi, da te 're zata za'ra mono ò ré, te za syry na te te sima 're po'o za'ra, înhĩ hã, âma 're saihuri mono da.

Ãne wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono siré te za 're hãimana za'ra. Tane duré, a norĩ wa'wa hã waihu'u pese newa, romhãiba 'manharĩ ãma 're dawata za'ra mono da, danhimizama da te tãma 're ãsõmri za'ra mono nhi na, dasiré ãma 're asaihuri aba mono wamhã, te duré dasiré ãma 're aiwata za'ra wa'aba mo, romhãiba 'manharĩ ãma. E ãne hã aima wẽ za'ra wa'aba di. Mare di. Ta hã wẽ õ di, ãma 're ãaiwata za'ra wa'aba mono hã, dame. ¹⁹ Ãne na te aima ãma ãrowaihu'u za'ra wa'aba mono zé hã, e marĩ te wama wasu'u za'ra. E romhãiba 'manharĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, waihu'u pese na 're ãhãimana mono ne, 're ãhãimana za'ra mono zé, te wama wasu'u za'ra. Mare di. Duré dasa hã romhãiba 'manharĩ ma, da te 're ãsõmri za'ra mono hã, e pire na te wama 're hãimana za'ra. Mare di. Wama hã, taré hã. ²⁰ Ãne si, wa za duré aima ãma rowaihu'u za'ra wa'wa. ãsazei'õ'wa norĩ hã wedeza ne na dasa te te 're zata za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ta norĩ hã ãma 're sõprub za'ra mono õ di. Wa'uburé norĩ ma si, te ta norĩ hã tãma ãma 're sõprub za'ra, ãma 're ãwata za'ra mono da hã. Taha wa, a norĩ wa'wa hã dasa, ta norĩ ma, da te 're ãsõmri za'ra mono na ãma 're asaihuri aba mono wamhã, wa'uburé norĩ ãma te za ãsiré 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, ãne hã dame 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, wa hã te ai'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di. Mare di. ²¹ A norĩ wa'wa hã Cristuhu zazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te tõ asiré 're asi'rã'õtõ aba mo, uwa 'rãĩ wa'u ãsé hã asiré 're âhuri aba mono da, hãsizém na, Wanhib'apito wi, ãwapru tiwi pu'u wa, wazada ãdã'âzém na ãma 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Taha wa, wa'uburé norĩ ãma 're dawata za'ra mono da,

marĩ hã dasiré da te 're âhuri mono wamhã, âma dame 're aihâimana waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ta norĩ nhimihâsizém na ãsiré 're âhuri aba mono tõ da. Duré Wanhib'apito hâiba, da te dasiwi hâibapru wa, wazada ãdâ'âzém na âma 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono da, te duré ã'u'êne hã asiré 're ãhuri aba mo. E tawamhã ã'uwaibaba, te za tõ dame 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo, ãsazei'õ'wa norĩ siré 're asaihuri aba mono wamhã, wa'uburé norĩ âma 're dawata za'ra mono da, dasa hã da te dasima 're 'manharĩ za'ra mono wamhã. E tõ ã'uwaibaba âne hã aima za'ra wa'aba hã. ²² Âne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, Wanhib'apito hã te za asada 're hâimana za'ra wa'wa, ã'upana wa'uburé norĩ âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono wa. Âne zarina, wazada 're hâimana za'ra mono wamhã, e Wanhib'apito nhiptetezém nhipai u, wanhiptetezé hã wama 're hâimana za'ra mono bâ, wa za ãsimihâzé wi 're wawairébé. Mare di. Tiwi 're wawairébé waihu'u mono õ di za.

²³ Ni'wam norĩ hã asiré ãsazei'wa 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã, te âne na te te sima 're nharĩ za'ra: “Marĩ hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono tõ da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wawi 're awê'õ mono õ nherê, wa norĩ zama, wa te wasiwi 're wê'õ za'ra mono õ di za, wa te 're 'manharĩ za'ra mono tõ da. Wa za tõ wa te 're 'manharĩ za'ra, wa te wasima 're ãwê za'ra mono zéb uwaibaba si.” Âne ma tõ ni'wam norĩ hã te te sima 're waihu'u za'ra. Tane hã wê di tõ. Tane nherê, marĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wawi 're awê'õ mono õ nherê, âté wa te 're 'manharĩ za'ra mono wa, wa za wasiré ãsazei'wa norĩ wi, wa te âma 're 'wa'rutu za'ra. Taha wa, marĩ hã dazú wa te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za, wasiré ãsazei'wa norĩ wi, wa te

ãma 're 'wa'rutu tō za'ra mono da. Duré wasiré ĩsazei'wa norĩ hã, Cristuhu ãma si siptete sina 're nomro mono da, wa te 're ĩpawaptob za'ra mono da si, wa za tō uburé marĩ hã ĩwẽ si wa te 're 'manharĩ za'ra. ²⁴ 'Râwip si 're asipawaptob za'ra wa'aba mono da, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Asiré ĩsazei'wa norĩ hã 're pawaptob za'ra wa'aba mono da si, te za ta norĩ ãma si 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo.

²⁵ Romnhi hã da te dasima 're ĩwede za'ra mono zéb ãma, da te 're ĩ'uipra za'ra mono hã, te za asina aihâtâ'â ãna 're ĩhuri aba mo romnhi hã, nima hawib zô asimnhasi aba ãna. Romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsômri za'ra mono na, 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ãna aipẽ'ẽ 're, ãma 're asiwẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di za. ²⁶ 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tō ãne na ãma rob'ui'ére, duréihã:

“Uburé ti'a hã Wanhib'apito te hã. Duré uburé marĩ hã ti'ai ãma 're ĩhâimana za'ra mono hã, Wanhib'apito te hã. Taha wa, uburé dasazé hã wẽ di, ãma 're ĩwasaihuri mono zéb da hã.”

Ãne duréihã ãma ĩrob'ui'ére hã te 're hâimana.

²⁷ ĩsazei'õ'wa hã ĩsiré ai'masai wa'aba da, asô 'mai'hârâ aba wamhã, te za tō ĩsiré ai'masai wa'wa, asima 'maiwẽ wa'aba wamhã. Tawamhã uburé dasazé hã da te aima ĩ'a za'ra wa'wa hã te za tō ĩhuri 'wa, nima hawi, da te 'mai'âwisi zô, da'mazadhanharĩ aba ãna, 'râwi aipẽ'ẽ 're wa'aba, asi'maiwẽ'õ wa'aba zarina. ²⁸⁻²⁹ Tane nherẽ, âté ni'wa hã te za ãne na aima 'maiwaihu'u 'wa: “Ã hã dasazé hã romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsômri za'ra mono.” Ãne hã ni'wa te te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, taha na ai'masai wa'aba õ di za. E 'râwi aipẽ'ẽ na asi'maiwẽ'õ wa'aba tō da, wa ãne

aima waihu'u za'ra wa'wa. Mare di. Taré dasa hã te te aima i'maiwasu'u wa'aba wi, rosa'rada hã si'wa'rutu tō da, wa âne aima roti za'ra wa'wa, taha na asaihuri aba tō da.

E tawamhã, romnhi hã romhâiba 'manharĩ ma, da te 're ĩsōmri za'ra mono na, wa za 're ĩsa, romhâiba 'manharĩ âma dame 're ĩwata mono ō nherẽ. Âne, wa 'râwi te ĩsima âma 're rosa'rata u'âsi. ³⁰ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã sōpru wa, âma 're wawata za'ra mono sina, wasa hã wa te 're huri mono wamhã, e ĩ'uwaibaba te za ni'wa hã te te dama 're wawasu'u wasété za'ra, tō ō hã wa te 're ĩhuri mono na hã. Mare di. Taré te za ni'wa hã te te dama 're wawasu'u wasété za'ra, tō sena newa.

³¹ Âne, wa za duré aima âma 'rāsutu za'ra wa'wa, ã ĩnhimirowasu'u na hã. Uburé marĩ hã te za 're ĩ'manharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo, 're asaihuri aba mono wamhã, duré 're âhuri aba mono wamhã, duré marĩ aimawi hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra mono da. ³² Marĩ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ō di za oto, da te âma 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, dawasété u 're darere'e mono tō da. Âne hã dazada 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ō di za, zudezu norĩ da, duré zudezu'ō norĩ da, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're ĩhâimana za'ra mono norĩ da. ³³ Wa hã bété. E niha dama 're ĩhâimana mono zé hã. Âne si, wa tō te ĩsima 're da'awẽ, uburé marĩ hã te 're ĩ'ab'manharĩ wẽ mono zém na, te âma 're da'apawapto mono da. ĩsima si, âne na 're ĩhâimana mono ō di. Uburé, wa dama 're ĩhâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'anho'reptui mono zé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono da, ĩnhimipawaptobzéb zarina.

11

Aibâ norĩ hã timro nhipai u 're ãhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹ Wa hã 're ãmorĩzém na aima ãma 're ãsisanho za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za 're anomro wẽ wa'aba mo. Cristu hã ti'ai ãma 're morĩ ré, wama ãma 're ãsisanho za'ra mono zéb zarina, wa hã 're ãhâimana mono ne, te za duré 're anomro wẽ wa'aba mo. ² A norĩ wa'wa hã te oto ã'ama 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, 're ãhâimana mono zém na hã, duré uburé te aima ãma 're ãrowasu'u za'ra wa'aba mono zém na hã. ãsazei'wa norĩ 're ãhâimana za'ra mono zém na roti hã da te ãma 're ãwaihu'u za'ra mono zéb zarina, te oto 're anomro u'âsi aba mo, te aima ãma 're ãroti za'ra wa'aba mono zéb zarina si. Taha wa, wa ai'ãma 're ãwata u'âsi za'ra wa'wa. ³ Tane nherẽ, aimawi na te aima ãma ãrowasu'u za'ra wa'aba da hã, wa tô ãsima wẽ. Cristu hã uburé aibâ norĩ nhib'apito, te 're hâimana. Duré aibâ norĩ hã uburé timro norĩ nhib'apito, te 're hâimana za'ra. Duré 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ta hã, Cristuhu nhib'apito te 're hâimana. ⁴ A norĩ wa'wa hã, zudezu'õ na te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, zudezu'õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za tô uburé marĩ hã 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo. ãsazei'wa norĩ hã asiré 're ai'rã'õtõ aba mono ré, aibâ norĩ hã 'rã ubu ré, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhã, duré 'rã ubu ré, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, e marĩ te ta norĩ hâimanazé hã wama wasu'u za'ra. Ta norĩ hã Cristu te te siwi 're ãwazéb za'ra mono õ zé, te wama wasu'u za'ra, zudezu'õ norĩ hâimanazéb uwaibaba õ wa, ãne hã. ⁵ Duré pi'õ norĩ hã 'rã ubu ãna,

'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhã, duré 'rãi ubu ãna, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're romhuri za'ra mono wamhã, ta norĩ ma, ìmro hã tãma 're wazéb za'ra mono ò di. E marĩ wa. Pi'õ 'rãi ubuzé hã timro zapari 're ìhâimana za'ra mono zé, te te dama wasu'u wa, zudezu'õ norĩ hâimanazéb zarina. Pi'õ norĩ hã marĩ ìwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, te za da te 're 'rãpari za'ra, sisém na 're hâimana za'ra mono da a'â. Tane duré, pi'õ norĩ hã 'rãi ubu ãna, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono wamhã, pi'õ, da te 're ì'rãpari za'ra mono ne, te za a'â 're hâimana za'ra ta norĩ hã, sisém na. ⁶ ãne hã pi'õ norĩ, 'rã ubu ãna 're hâimana za'ra mono wamhã, ãne hã wẽ te bâ, te za tô 're si'rãpari za'ra, sisém na dama 're ìhâimana za'ra mono zéb da hã oto. Tawamhã 're si'rãpari za'ra mono wa, duré taré 're siséré nhihâri za'ra mono wa, dama sisém na 're hâimana za'ra mono tõ da, te za 'rã ubu ré, dame 're hâimana za'ra, ìsazei'wa norĩ hã 're si'rã'õtõ mono ré. ⁷ Tane nherẽ, ìsazei'wa norĩ, siré 're si'rã'õtõ mono ré, aibâ norĩ hã 'rã ubu ré, dasiré 're hâimana za'ra mono ò di za. E marĩ wa. 'Re ìhâimana u'âsi mono ne, 're hâimana za'ra mono wa, ta norĩ hã. Tane nherẽ, pi'õ norĩ hã aibâ norĩ zapari 're ìhâimana za'ra mono zé hã, pi'õi ma, aibâ ìpirezé, te wasu'u. ⁸ Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, pi'õi hâiba na aibâ hã te te poto ò di. Aibâ hâiba na si, ma tô pi'õ hã poto. ⁹ Duré aibâ hã pi'õi ma, 're hâimana mono da, te te poto ò di, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Pi'õ si, ma tô tãma poto, aibâ ma, 're ìhâimana mono da hã. ¹⁰ Taha wa, ìsazei'wa norĩ hã rowahutu u 're si'rã'õtõ mono wamhã, pi'õ norĩ hã te za tô 'rã ubu ré dasiré 're

hâimana za'ra. E marĩ wa. Timro norĩ zapari 're ãhâimana za'ra mono zém na, da te âma 're waihu'u za'ra mono da, duré hâiwa âma 'Re ãhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã te te ãré 're 'madâ'â za'ra mono wa, te te siwi 're wê'õ za'ra mono tõ da, zudezu'õ norĩ hâimanazé hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono da. ¹¹ Tane nherẽ, wa norĩ hã Wanhíb'apito âma oto 're wanomro mono wa, aibâ norĩ hã pi'õi âna 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto. Duré pi'õ norĩ zama, aibâ âna 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di za. Æne hã aiwa te wama wasu'u za'ra. ¹² Duréihã 'Re ãhâimana u'âsi mono hã aibâ hâiba na ma tõ pi'õ hã poto 'rata tõ. Tane nherẽ, te oto ta hawim haré aibâ norĩ hã pi'õi hâiba hawi dama 're poto u'âsi za'ra. 'Re ãhâimana u'âsi mono si, ma tõ uburé marĩ hã te te apoto, aibâ norĩ zama, duré pi'õ norĩ zama.

¹³ E tawamhã ã'uwaibaba, te za pi'õ norĩ hã 'rã ubu âna, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi, ãsazei'wa norĩ hã siré 're si'rã'õtõ mono wamhã. Ma'ãpé, a norĩ wa'wa hã asi'uihã na âma waihu'u za'ra wa'aba, Æne na hã. ¹⁴ Aibâ norĩ hã séré pa ré, 're nomro mono wamhã, wê'õ nherẽ, te siséb âna ãré 're hâimana za'ra, tihâimanazéb zarinaĩ õ nherẽ, zudezu'õ norĩ hâimanazéb zarinaĩ õ nherẽ. Æne hã 'rãwi wapẽ'ẽ na dahâimanazém na, wa te wasina 're ãwaihu'u za'ra mono zéb zarina, wa Æne na aima âma roti za'ra wa'wa. ¹⁵ Tane nherẽ, pi'õ norĩ hã séré pa ré, 're hâimana za'ra mono wamhã, dama 'madâ'â ze ti. E marĩ wa. 'Re ãhâimana u'âsi mono si, ma tõ ãséré pa hã te te tãma 're pisutu za'ra, pi'õ norĩ ma hã, ã'rãzuwazéb da hã. ¹⁶ Áté ni'wam norĩ hã asiré 're ãhâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã te za Æne na sina ãzadawa 'ru za'ra,

pi'õ norĩ hã 'rã ubu ré 're ãhâimana za'ra mono wasu'u na hã, te te ãzaze za'ra õ wa. ãne wamhã, wa za ãne na si ãzadãwa na tãma ãma wa'rãmi za'ra. Wa norĩ hã aimawi na, wa te dama 're roti za'ra mono õ di. Mare di. Duré 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ, siré 're ãsi'rã'õtõ mono norĩ hã te duré õhõ na si te te ãma 're rosa'rata za'ra, pi'õ norĩ hã 'rã ubu ré, 're ãhâimana za'ra mono wasu'u na si.

Zezusi hã dazada ãdã'ázém na ãma 're dasipo're pu'u za'ra mono da, dasiré 're ãdasaihuri mono zé wasu'u

¹⁷ Aimawi na wa za oto aima ãma roti za'ra wa'wa, aihâimanazém na 're ã'upa za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, ai'ãma ãwata za'ra wa'aba õ di za, ãhã na hã. Rowahutu u asiré 're ãsi'rã'õtõ aba mono wamhã, asiptete sina Cristuhu ãma 're anomro aba mono zéb da, 're asipawaptob za'ra wa'aba mono õ di. Marĩ na si, ma tõ ã'upana asiwi 're ãro'wa'rutu za'ra wa'aba mo.

¹⁸ ãne uimrehẽne, wa za a'ã ai'ãma rob'ui'ére za'ra wa'wa. Ma tõ we ãma aiwasu'u za'ra wa'aba ni, asiré 're ãsi'rã'õtõ aba mono nherẽ, asima aipo'o aba na hã, 're asisada'ãbã za'ra wa'aba mono 'ru te. ãne na syry na wa tõ dazaze, da te we ãma aiwasu'u wasété za'ra wa'aba zém na hã. ãté tõ sena, ãne hã. ¹⁹ ãne hã wẽ'õ nherẽ, ãté wẽ di tõ. E marĩ wa. Asiwĩ aipo'o aba wamhã, ni'wam norĩ hã wa za wa te 're waihu'u za'ra, tõ sena, Zezusihi zazei uptabi 'wa, 're ãhâimana za'ra mono na hã.

²⁰ Asiré 're asaihuri aba mono da, 're ãsi'rã'õtõ aba mono wamhã, Wanhĩb'apito hã wazada ãdã'ázém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da, tãma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono õ di. Marĩ aimawi hã 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono da si,

te 're asi'rã'õtõ aba mo, siwa'ru. ²¹ Aihĩni, asitẽme 're aihutu aba mono õ ré, te za ni'wam norĩ si dawana tisa hã te te 're huri, si'aba're na. Taha wa, te za ni'wam norĩ hã tisa hã te te 're simini za'ra, ĩwana 're dasihutu mono wa. Taha wa, te za tô ĩwana da te 're uprosi za'ra. Ni'wam norĩ hã te za duré 're 'rã idi'iti za'ra, uwa 'rã wa'u ĩsé hã sa'ëtẽ na te te 're âhuri mono wa. ²² E niha. E asõrõwa hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono â bâ, asapa'abâ asa hã ĩwa 're ĩhuri aba mono zéb da hã. Asiré 're asi'rã'õtõ aba mono ré, âne hã asiwi 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, asiré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, 're ĩruiwapari za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa. Âne hã asima 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wa, te duré ĩsimarĩ'õ norĩ hã 're wazéb za'ra wa'aba mono âna, 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Âne wamhã, e niha wa za ai'âma waihu'u za'ra wa'wa. E âne zarina, wa za duré ai'âma 're ĩwata za'ra wa'wa. Mare uptabi di, ai'âma 're ĩwata za'ra wa'aba mono da hã.

²³ Duréihã Wanhíb'apito te te ĩma ĩwaihu'uzém na, wa tô âne na aima waihu'u pari za'ra wa'wa: Zudasi hã Zezusi te te dama ĩhâiba nhomrizém na, tô taha barana ma tô Wanhíb'apito Zezusi hã ĩ'u'êne hã ti'â. ²⁴ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma te tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ĩ'u'êne hã. Âne te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma: “Â hã ĩ'u'êne hã ĩhâiba te wasu'u, asada ĩsisõmri za'ra wa'aba zé hã. Â hã te za 're ĩhuri aba mo, ĩ'âma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hã.” Âne ma tô sina tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã. ²⁵ Tawamhã saihuri pari, tô õne ma tô duré hâsizé hã ti'â, uwa

'ru 'rãi wa'ui ré hã. Āne te duré tãma nharĩ za'ra: “Ā hã rob'rãi wa'u hã, ĩwapru hã asada za'ra wa'aba za ĩwi pu'u wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩropisutuzép té, tô sena za te te dama āma 're ĩ'a'uwaimrami mono zé, te wasu'u. Ā hã 're âhuri aba mono sidâpâsi, te za ĩ'āma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da, 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, õne u'âsi.” Āne ma tô duré sina tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã. ²⁶ Tawamhã, ĩ'u'ēne hã 're huri aba mono wamhã, duré rob'rãi wa'u hã 're âhuri aba mono wamhã, ta hã, Wanhīb'apito dazada ĩdâ'âzém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa, za we apâ ĩmorĩzéb u hã.

²⁷ Taha wa, ni'wam norĩ hã Wanhīb'apito āma 're ĩsipo're pu'u za'ra mono zéb da, ĩ'u'ēne hã te te siré 're huri mono wamhã, duré rob'rãi wa'u hã te te siré 're âhuri mono wamhã, siséb āna siré 're si'rã'õtõ mono wamhã, ta norĩ hã te za Wanhīb'apito hãiba na, tiwasédé hã te te āma 're 'manharĩ za'ra, ĩwapru na zama, dazada ĩdâ'âzé hã taré newa, siwa'ru te te 're huri mono wa, ĩ'u'ēne hã, duré siwa'ru te te 're âhuri mono wa, rob'rãi wa'u hã. ²⁸⁻²⁹ Ni'wam norĩ hã Wanhīb'apito dazada dâ'â da, ĩsihãiba nhomrizém na, te te 're rosa'rata za'ra mono āna, ĩ'u'ēne hã te te 're huri mono wamhã, duré rob'rãi wa'u hã te te 're âhuri mono wamhã, taha zarina, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ta norĩ hã te te 're hã za'ra. Taha õ'umnhasite, te za a'â aipě'ẽ na 'rãwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, asimĩrosa'rata wasédé hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono zô, taha uimrehēne, a'â asima 're pari za'ra wa'aba mono da. Taha parip si, te za oto ĩ'u'ēne hã asiré 're ĩhuri aba mo. Duré taha parip

si, te za oto rob'rãi wa'u hã asiré 're ãhãhã aba mo. ³⁰ Taha wa, ni'wam norĩ hã ãne hã te te a'ã 're 'manharĩ za'ra mono õ wa, te ta norĩ hã hãzé u'ãsi 're hãimana za'ra ahã na, asiré 're ãhãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. Ni'wam norĩ hã te duré sib'uwa u'ãsi 're hãimana za'ra. Ni'wam norĩ hã ma tô duré 're dâ'ã za'ra, ãne wa. ³¹ Wasiré 're wasaihuri mono õ ré, wanhimirosa'rata wasédé hã wama 're hãimana za'ra mono zô, a'ã wapẽẽ na 'rãwi 're wasi'madã'ã za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're wa'ahã za'ra mono õ di za. E marĩ wa. 'Re wasiwẽ'õ za'ra mono wa, 're ãwahãimana za'ra mono na, marĩ na, wa te 're ã'upa za'ra mono na hã. ³² Tane nherẽ, ti'ab ré te za tô wawasédé hã te te wa'ãma 're ã'awaihu'u mono zéb zarina, te te 're wa'ahã za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. E marĩ wa. Te te 're wa'azawi pese mono wa, taha zarina, apã wa te ãma 're sasõmri pese za'ra mono da. Nimahã na, uburé ãsazei'õ'wa norĩ zu, za te te siwi wa'awẽ'õ tã da, te za tô ãne wa, te te 're wa'ahã za'ra, ti'ai ãma 're wanomro mono ré.

³³ ãsisãnawã norĩ, ãne na wa za oto aima ãma 'rãsutu za'ra wa'wa, Wanhib'apito dã'ázém na 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da, asiré 're asaihuri aba mono zém na hã. Taha wa, te za a'ã asisô 're asimipari za'ra wa'aba mo, aihĩni asitẽme 're aihutu aba mono wapsi, asiré ãma 're asaihuri aba mono da. ãne hã wẽ di. ³⁴ Ni'wam norĩ hã asiré 're ãhãimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, mra te te 're simroi mono wamhã, tinhorõwa ãma si te za a'ã tisa hã te te 're huri. Taha parip si, te za oto asitẽme 're aihutu aba mo, asiré 're asi'rã'õtõ aba mono da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono tã da, te za ãne si ã'uwaibaba 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo.

Nimahã na, ãma atême ïmorĩ aba wapsi, wa za aimawi na aima ãma roti za'ra wa'wa, rob'ui'ére na we asiwi ïzadanharĩ za'ra wa'aba zém na hã.

12

'Re ïhâimana u'âsi mono, Tipê'êzani na romhuri mono bâ te te dama 're ï'apisutu mono zé wasu'u

¹ Ìsisânawã norĩ, wasiré ïsazei'wa norĩ hã romhuri mono bâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'êzani nhimipawapto waihu'u pese na, ãma 're ïsipawaptob za'ra mono zéb da hã, ta hã te te tãma 're ïpisutu za'ra mono zém na, wa za oto aima ãma roti za'ra wa'wa, sena ãma 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã, rosa'rata na ãma 're upa za'ra wa'aba mono tō da. ² A norĩ wa'wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono, 're waihu'u za'ra wa'aba mono ô ré, ma tō wa'uburé hã te te 're aiwada'uri u'âsi za'ra wa'wa, tō sena newa, romhâiba 'manharĩ hã tarére nherê, mreme ô nherê, ta norĩ ãma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, waihu'u pese newa. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba nherê, wa taré ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa. ³ Tane nherê, wa ïsima aiwê za'ra wa'wa, aimawi roti hã waihu'u za'ra wa'aba da oto. ãté ni'wam norĩ hã te za ãne na Zezusi hã te te dama 're wasu'u za'ra: “Zezusihi ma, marĩ ïwasétére si tãma 're hâimana mono neza, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimirob'manharĩzém na.” ãne na hã ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'êzani nhimipawaptobzéb ré, 're ïnomro mono norĩ hã, te te dama 're wasu'u waihu'u za'ra mono ô di. Mare di. Duré áté ni'wam norĩ hã te za ãne na te te dama 're wasu'u za'ra, Zezusi hã: “Zezusi hã, taha Wanhíb'apito, danhipai u.” Ni'wam norĩ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'êzani

nhimipawaptobzéb zarinai ò nherê, âne na tô sena te te dama 're wasu'u waihu'u za'ra mono ò di.

⁴ 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'êzani hã misi nherê, te ãsazei'wa norĩ ma, romhuri hã te te 're apisutu, tinhimromhuri mono bâ sipu'u pese na âma 're sipawaptob za'ra mono da. ⁵ Duré Wanhíb'apito hã misire nherê, wasipu'u pese na, wa wa te tãma 're romhuri za'ra, wanhimromhuri mono bâ, wasiré ãsazei'wa norĩ hã. ⁶ Duré, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã misi nherê, ôhõ si te tiwaihu'u pese na te te 're wa'apawapto, romhuri hã sipu'u pese na, wa te tãma âma 're ãrob'ma'wamarĩ za'ra mono zéb da hã. ⁷ Wahâiba mono bâ, ma tô romhuri hã te te wama 're apisutu 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, ãpê'êzani hã sena na wapê'ê 're, 're ãhâimana za'ra mono na, wa te wasina 're waihu'u za'ra mono da, duré wasiré ãsazei'wa norĩ hã âma 're wasipawapto wê u'âsi za'ra mono da. ⁸ 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'êzani hã ni'wam norĩ si, te za te te 're pisutu za'ra, tô sena ta norĩ hã tinhimirosa'rata waihu'u pese na te te dama âma 're roti wê za'ra mono da, hãiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u na hã. Ni'wam norĩ si, te za duré te te 're pisutu za'ra, rowaihu dama ãwaihu'u'õ na, te te dama âma 're roti wê u'âsi za'ra mono da. ⁹ Ni'wam norĩ si, te duré 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're pisutu za'ra, ta norĩ hã Cristu hã te te sina 're umnhasi pese za'ra mono da, tisiré ãsazei'wa norĩ nhipai u. Ni'wam norĩ si te duré te te 're pisutu za'ra, ãwaihu'u pese zarina, te te âma 're dapeze za'ra mono da, 're dahâzé za'ra mono wamhã. ¹⁰ 'Re ãhâimana u'âsi mono waihu'u pese na si, marĩ dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're 'manharĩ

za'ra mono da, ni'wam norĩ si te duré te te 're pisutu za'ra. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na te te dama âma 're rowasu'u za'ra mono da, te duré ni'wam norĩ si te te 're pisutu za'ra. Ni'wam norĩ si, te duré te te 're pisutu za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da te dasima 're ìsadawa wasu'u za'ra mono zé hã te te âma 're pibu za'ra mono da, tô sena uptabi na hã te te 're waihu'u za'ra mono da, wa'uburé norĩ hawim hã ò'umnhasite. Damreme dama ìwaihu'u'ô na zama, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, te duré ni'wam norĩ si te te 're pisutu za'ra, timreme nai ô nherê, te te dama âma 're ìsadawa wasu'u za'ra mono zéb da hã. Ni'wam norĩ si, te duré 'Re ìhâimana u'âsi mono pê'êzani hã te te 're pisutu za'ra, damreme dama ìwaihu'u'ô na 'Re ìhâimana u'âsi mono, da te dasima 're ìsadawa wasu'u za'ra mono zé hã sô'awi te te dama âma 're wasu'u pese za'ra mono da oto, da te 're ìwaihu'u za'ra mono zéb da hã. ¹¹ Tô ôhô si te misi nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono pê'êzani hã romhuri te te dama 're apisutu, ìsazei'wai mono bâ, te te sima 're ìda'awê mono zéb zarina, âma 're ìdasipawaptob za'ra mono zéb da hã.

Dahâiba misi ne, ìsazei'wa norĩ hã 're ìhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹² Âne, wa za aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ìwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Wahâiba hã misi nherê, wahâiba na marĩ hã wama 're ìhâimana za'ra mono hã ahâ di, wapara hã duré wanhib'rada hã duré wapo're hã, duré aimawi hã. Tane nherê, misi te tô wahâiba hã wama 're hâimana za'ra, wahâiba mono bâ. Tane duré, wa norĩ hã wasiré ìsazei'wa norĩ hã wa'ahâ uptabi

nherê, wa oto simisutu âma 're wanomro, wahâiba misi ne. ¹³ Wa norĩ hã wasiré ãsazei'wa norĩ hã aiwa 're wahâimana za'ra mono õ di. Ni'wam norĩ hã zudezu. Duré ni'wam norĩ hã zudezu'õ. Duré ni'wam norĩ hã pawa'âbâ âna ãwada'uri zarina si, te te dama 're ãromhuri za'ra mono. Duré ni'wam norĩ hã wada'uri âna si'uihã na 're ãhâimana za'ra mono. Âne hã aiwa 're wahâimana za'ra mono õ nherê, simisutu wa oto 're wahâimana za'ra, wahâiba misi ne, 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'êzani na â dawabzuri uburé, wa te 're 'manharĩ za'ra mono wa, duré 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, Tipê'êzani, uburé te te wama 're anhomri mono wa, wapê'ê 're, oto 're ãsãmra mono da hã.

¹⁴ Wahâiba na marĩ hã misi wama 're hâimana za'ra mono õ di. Marĩ hã ahã na te tô wahâiba na hã wama 're hâimana za'ra, tite mono bâ te te 're ãromhuri za'ra mono zéb da hã, wapara hã, duré wanhíb'rada hã, duré wato hã, uburé ãré 're ãwahâimana za'ra mono hã. Tane ma tô duré 'Re ãhâimana u'âsi mono pê'êzani hã romhuri hã sipu'u pese na te te wama 're apisutu, âma 're ãwasipawaptob za'ra mono zéb da hã. ¹⁵ Âne, wa za duré aima âma simiré'é za'ra wa'wa taré, wahâiba na marĩ hã wama 're ãhâimana za'ra mono zém na hã. Até wapara, te aré wama siwasu'u, âne: “Wa hã asib'rata õ di. Taha wa, wa taré aihâiba na ai'âma 're ãhâimanare. Marĩ dai õre di, wa hã.” E âne hã aré ã'uwaibaba. Mare di. Pire na te tô wama 're hâimana u'âsi za'ra, wapara hã. ¹⁶ Até wapo're hã te aré duré wama siwasu'u, âne: “Wa hã atõmo õ di. Taha wa, wa taré aihâiba na ai'âma 're ãhâimana. Marĩ dai õ di, wa hã.” E âne hã aré duré ã'uwaibaba. Mare di. Pire na te tô wama 're hâimana u'âsi za'ra, wapo're hã. ¹⁷ Duré, wahâiba na watõmo

si wama 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, e niha wa aré 're wanhimipari za'ra. 'Re wanhimipari waihu'u za'ra mono ô di aré, tô. Duré wahâiba na wapo're si wama 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, e niha wa aré 're wanhimhã za'ra. 'Re wanhimhã waihu'u za'ra mono ô di tô aré. ¹⁸ Tane nherê, âne na hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're wa'apoto mono ô di. Te te sima 're ã'awê mono zéb zarina si, ma tô marĩ ahâ na te te wama 're ab'manharĩ, wahâiba na ãrê 're ãwahâimana za'ra mono zéb da hã. ¹⁹ Wahâiba na marĩ hã ahâ na wama 're hâimana za'ra mono ô 'wa'âhã, aré wahâiba hã wama 're hâimana za'ra mono ô di. ²⁰ Tane nherê, marĩ ahâ na te tô wama 're hâimana za'ra wahâiba na hã, wahâiba misi nherê. Taha wa, wa tô 're wahâimana za'ra.

²¹ Até wato hã te aré wanhib'rata ma tinha, âne: “A hã tarére hã. Marĩ dai ô di, ãma hã.” E âne hã aré ã'uwaibaba. Até wa'rã hã te aré duré wapara ma tinha, âne: “A hã tarére hã. Marĩ dai ô di, ãma hã.” Âne hã ã'uwaibaba ô di tô duré aré. ²² Nima norĩ hã wahâiba na marĩ hã wama 're ãhâimana za'ra mono hã sib'uware na wama 're hâimana za'ra mono newa. Tane nherê, te tô pire na wama 're hâimana za'ra. ²³ Duré nima norĩ si, wahâiba na wama 're ãhâimana za'ra mono hã wama wapure na, tarére wama 're hâimana za'ra mono newa, wa za ta norĩ ma 're wanhipese za'ra, wa te 're ãhâiba'ubu wê za'ra mono zém na hã, nimahã ma si, rowazéb tô da. ²⁴⁻²⁵ Nima norĩ ré si, wa ai'uréwi ãrê 're wahâimana za'ra, rowazéb âna. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima 're wa'awê, uburé marĩ hã wahâiba na wama 're ãhâimana za'ra mono hã, si'u te te wama ãma 're ãromhuri za'ra mono zéb da hã, sima 're siwanhizari za'ra mono ãna,

aihîni 're sisawi pese za'ra mono da. Āne da si, ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã wahâiba te te wama 're ab'manharî, wahâiba na hã nima norî si wama wapu newa, pire na tô uburé wama 're hâimana za'ra mono da, simisutu haré. Tane duré, 'Re îhâimana u'âsi mono hã ma tô te te sima 're wa'awê, wasiré îsazei'wa norî hã, simisutu haré wa te tâma 're romhuri za'ra mono da, wasiwi 're wasiwanhizari za'ra mono āna. Ma tô te te sima 're wa'awê, wapire na wasima 're îwahâimana za'ra mono zéb da hã, aiwapsi. ²⁶ Wapara hã marî āma sépu'u wa, te te robzépata wamhã, taha u'âbâ, te za uburé wahâiba hã îsabâdâ robzépata za'ra. Tane duré, ni'wa hã wasiré îsazei'wa, marî na te te robzépata wamhã, wa norî zama, wa za duré îsabâdâ robzépata za'ra ni. Duré, ni'wa hã wasiré îsazei'wa hã îsimiromhuri wê na da te dasima wasu'u wê za'ra wamhã, wa norî zama, wa za duré îsabâdâ 're wato za'ra.

²⁷ A norî wa'wa hã te tô simisutu haré, Cristuhu nhib'a'uwê asiré 're anomro aba mo, aihâiba misi aima 're îhâimana za'ra wa'aba mono ne. Duré dahâiba na marî hã tite mono bâ te te 're î'manharî za'ra mono zéb da hã, dama 're îhâimana za'ra mono ne, te a norî wa'wa hã aihâiba mono bâ tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, Cristuhu ma si, asimiromhuri aba mono bâ, tâma 're 'manharî za'ra wa'aba mono da. ²⁸ Āne ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã romhuri hã te te wama 're apisutu, wate mono bâ îsimipawapto waihu'u pese na tâma āma 're îwasipawaptob za'ra mono zéb da hã, wasiré îsazei'wa norî hã. Romhuri hã danhipai u îpire uptabi hã ma tô ni'wam norî ma si te te 're apisutu, Zezusi hã te te 're îsadawa wasu'u za'ra mono zéb da hã, îsazei'ô'wa norî ma, Zezusihi zadawa para.

Romhuri aimawi hã ĩpire hã ma tô duré ni'wam norĩ ma si, te te 're apisutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na ĩsazei'wa norĩ ma si te te âma 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb da hã. Duré ĩsazei'wa norĩ 're ĩhâimana wê za'ra mono zéb da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, te te dama âma 're ĩroti za'ra mono zéb da hã, ma tô duré ni'wam norĩ ma ĩsimiromhurizéb da hã, te te tãma 're apisutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u pese na, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra mono da, ma tô duré ni'wam norĩ ma si te te 're apisutu, ĩsimiromhurizéb da hã. Ma tô duré ni'wam norĩ si te te 're pisutu za'ra, ĩwaihu'u pese zarina te te âma 're dapeze za'ra mono da, 're dahâzé za'ra mono wamhã. Duré marĩ zô, tiwi 're ĩrowaptâ'â za'ra mono norĩ âma 're sina u'âsi mono da, ma tô duré ni'wam norĩ hã te te 're apisutu, ĩsibrob'õ norĩ âma hã, duré ĩhâzé ré norĩ âma hã. Duré ĩsazei'wa norĩ 'madâ'â'wa, dama 're hâimana za'ra mono da, ma tô duré ni'wam norĩ hã te te 're apisutu. Duré damreme dama ĩwaihu'u'õ na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, ma tô ni'wam norĩ si te te 're apisutu, timreme nai õ nherê, te te dama âma 're ĩsadawa wasu'u za'ra mono zéb da hã. ²⁹ E tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã te uburé Zezusihi zadawa wasu'u'wa na 're hâimana za'ra, ĩsazei'õ'wa norĩ ma hã. Mare di. Uburé âne na dama 're hâimana za'ra mono õ di. E uburé te duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na 're hâimana za'ra, ĩsazei'wa norĩ ma hã. Mare di. Duré e uburé te 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na dama roti'wa na 're hâimana za'ra, ĩsazei'wa norĩ 're ĩhâimana wê za'ra mono zéb da, te te dama 're roti za'ra mono da hã. Mare di. Duré, e uburé

te ãsazei'wa norĩ hã marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono waihu'u pese zarina. Mare di. ³⁰ Duré, e uburé te za te te 're dapese za'ra, 're dahâzé za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono waihu'u pese zarina hã. Mare di. Ni'wam norĩ si te za tô ãne na hã 're hãimana za'ra. Duré, e uburé te za damreme dama ãwaihu'u'õ na te te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Mare di. Duré e uburé te za sô'awi te te dama 're wasu'u pese za'ra, damreme dama ãwaihu'u'õ na 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da te dama 're ãsadawa wasu'u za'ra mono zém na hã. Mare di. Uburé ãne na dama 're hãimana za'ra mono õ di. Tite mono bâ, te za misi si ãsazei'wa norĩ hã romhuri hã te te ãma tâma 're 'manharĩ za'ra. ³¹ Tane nherê, romhuri hã danhipai u dama ãpire norĩ zô si, te za sô 're ãrob'ruiwapari u'ãsi za'ra wa'aba mo, asiré ãsazei'wa norĩ hã ãma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã.

Aimawi na, wa za oto aima ãma rowasu'u za'ra wa'wa, ã norĩ wasu'u nhipai u ãwasu'u wê uptabi na hã, ãma 're anomro wê uptabi aba mono zéb da hã.

13

Danhimizawi pese zém na rowasu'u

¹ Ti'ai ãma hãiwa ãma zama, uburé damreme mono bâ te dama 're arowasu'u wê mono nherê, ãnhimizawi pese zé hã aré ãma 're hãimana mono õ wamhã, piza'a 're baihã 'manharĩ tede hã, da te 're tata'a za'ra mono wa, 're wamreme 'rãihã za'ra mono wa, da te 're ãwapari a za'ra mono ne, wa aré taré te dama 're arowasu'u. ãne wamhã, marĩ dai õ di aré, dama 're ãnhimirowasu'u mono zé hã.

² 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te dama 're sadawa wasu'u wẽ mono nherẽ, duré uburé roti hã ìma waihu'u pese nherẽ, duré uburé rowaihu hã dama ìwaihu'u'õ hã ìma waihu'u pese nherẽ, ìnhimizawi pese zé hã ìma 're hâimana mono õ wamhã aré, taré, wa aré 're ìhâimana, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma hã. Marĩ dai õ di aré, 're ìhâimana mono zé hã. Áté ìma waihu'u pese di aré, te tãma nharĩ da, êtẽ 'rãihã ma, si'ré da, 'Re ìhâimana u'âsi mono si, te 're umnhasi mono wa. ãne da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te 're umnhasi mono nherẽ, ìnhimizawi pese zé hã ìma 're hâimana mono õ wamhã, aré marĩ dai õ di, 're ìhâimana mono zé hã.

³ Duré uburé ìnhibro hã ìsibrob'õ norĩ ma, te 're anhomri mono nherẽ, ìnhimizawi pese zé hã ìma 're ìhâimana mono zarinaĩ õ wamhã, tarére aré, dama 're ìnhopru mono zé hã. Duré ìsazei'wa 're ìhâimana mono wa, da te 're ì'ruiwapari mono zéb zarina, da te dasiwi ìzata da, duré dawi ìsihãiba zawi õ nherẽ, tane nherẽ, duré tarére aré, ìnhimi'manharĩ wẽ zé hã, ìnhimizawi pese zé hã ìma 're hâimana mono õ wamhã.

⁴ E niha tawamhã, danhimizawi pese na, Cristuhu ãma za 're ìdahâimana za'ra mono zé hã. ìsazei'wa norĩ hã simizawi pese na 're hâimana za'ra mono wamhã, marĩ na da'ãma 're wa'a su'u za'ra mono õ di za. Da'ãma 're ìpẽ'êzé za'ra mono zarina, te za tõe te 're dapawaptob u'âsi za'ra. Duré marĩ na 're si'ruiwapari za'ra mono õ di za. Duré tiwẽ na sina 're wata za'ra mono õ di za. Duré danhipai u pire na 're ìhâimana za'ra mono na, 're si'madâ'â ze za'ra mono õ di za.

⁵ Duré hâimana nhiséb ãna, da'ãma 're to za'ra mono õ di za. Duré 'rãwi tihâimanazéb da si, te te

si'ãma 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Duré wara sina, dazada 're siti'ru za'ra mono õ di za. Duré da te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono wamhã, dawasédé te te da'ãma 're 'madâ'â u'âsi za'ra mono õ di za. ãne ãsazei'wa norĩ, simizawi pese na 're ãhãimana za'ra mono zéb da hã.

⁶ ãne duré, ãsazei'wa norĩ, simizawi pese na 're ãhãimana za'ra mono zéb da hã. Dahãimana wasété na 're ãdahãimana za'ra mono zé wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te te ãma sima 're rowẽ za'ra mono õ di za, ãsazei'wa norĩ hã. 'Re ãdanomro wẽ mono zé wasu'u na si, te za ãma 're toi uptabi za'ra, tô sena na.

⁷ Duré, da te tãma 're rob'manharĩ wasété u'âsi za'ra mono nherẽ, tiwi 're robzei'õ za'ra mono õ di za. Duré dawasété wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, awa'awi te te siwi 're dawẽ'õ za'ra mono õ di za. ãwẽ si, da te 're 'manharĩ u'âsi za'ra mono da si, te za te te sima 're dawẽ za'ra. Duré da te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherẽ, duré te te 're robzépata za'ra mono nherẽ, te za siptete sina 're hãimana u'âsi za'ra, simi'ẽ na. ãne ãsazei'wa norĩ hã simizawi pese uptabi na, 're ãhãimana za'ra mono zé hã za.

⁸ ãsazei'wa norĩ hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te dama 're ãsadowa wasu'u za'ra mono zé hã, niwapsi te za te te tiwi 're anhihãri, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã, ta norĩ hã te te dama ãma 're sadawa wasu'u za'ra mono tõ da oto. Duré ãsazei'wa norĩ hã timreme nai õ nherẽ, damreme amo na te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono zé hã, te za duré te te tiwi 're anhihãri. Duré 'Re ãhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani na, da te 're ãrowaihu'u za'ra mono zé hã, niwapsi te za duré te te dawĩ 're anhihãri. ãsazei'wa

norî nhimizawi pese zép si, si'utôrî waihu'u ô di za. Taha si, te za ône u'â 're hâimana u'âsi.

⁹ Wa norî hã 'Re îhâimana u'âsi mono pê'êzani na, wa te 're îrowaihu'u za'ra mono zé hã, wama waihu'u pese za'ra ô di, uburé hã. Syry na, wa tô wa te 're waihu'u za'ra. Duré 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, uburé wama waihu'u pese za'ra ô di. Taha zama, wa tô duré syry na wa te 're waihu'u za'ra.

¹⁰ Tane nherê, nimahã bâtâ na Zezusi hã apâ wei morî wamhã, îsine za oto 're wahâimana za'ra mono wa, tâibâ za oto syry na 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, wa te 're îwaihu'u za'ra mono zé hã. Duré tâibâ za oto syry na Îpê'êzani na, wa te 're îrowaihu'u za'ra mono zé hã.

¹¹ Wa hã 'watébrémi ré hã, ai'uté mreme na, wa tô 're îmreme aré. Duré ai'uté nhimiroza'rata zarina, wa tô duré te 're rosa'rata aré, îpê'ê 'remhã. Tane nherê, oto îprédu wamhã, ai'uté hâimanazém na, 're îhâimana mono ô di oto. Wa tô oto rême pese, ai'uté ré îhâimanazé hã.

¹² Tane duré, wa norî hã dasi'madâ'âzé î'uzurire na âma 're îdasi'madâ'â pibui prã za'ra mono ne, 'Re îhâimana u'âsi mono hâimanazé hã wama waihu'u prã za'ra di, ti'ai âma 're wahâimana za'ra mono ré hã. Tane nherê, nimahã na si, wa za 'râwi wa te 're 'madâ'â za'ra oto, 'Re îhâimana u'âsi mono hã. Tawapsi wama waihu'u pese za'ra di za oto, 'Re îhâimana u'âsi mono hâimanazé hã. 'Re îwahâimana za'ra mono zém na, te te 're îwa'awaihu'u pese mono ne, wama waihu'u pese za'ra di za.

¹³ Âne, wa za oto aima âma 'rãsutu za'ra wa'wa, îsazei'wa norî nhimizawi pese hâimanazém na hã. 'Re îhâimana u'âsi mono hã da te dasina 're

ĩ'umnhasi pese za'ra mono zé hã, si'utõrĩ õ di za. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono umnhasi sina, ĩwê zô dasina 're ĩdanhimipari za'ra mono zé hã, si'utõrĩ õ di za. Duré 're ĩdanhimizawi pese za'ra mono zé hã, si'utõrĩ õ di za. E ma hã tawamhã, danhipai u ĩpire uptabi hã. 'Re ĩdanhimizawi pese za'ra mono zé, ta hã danhipai u, ĩpire uptabi na te za 're hâimana.

14

Damreme dama ĩwaihu'u'õ na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da te dasima 're ĩsada wa wasu'u za'ra mono zé wasu'u

¹ Asimizawi pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zô si, te za uburé dama 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono zém nhipai u, asima sô 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, ĩwê uptabi zô si. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani, romhuri hã sipu'u pese na âma 're sipawaptob za'ra mono da, ĩsazei'wa norĩ ma, te te 're ĩ'apisutu mono zéb zô, te za duré asima sô 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. E marĩ ĩpire uptabi zô, te za tawamhã, asima sô 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na ĩsazei'wa norĩ ma, da te 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb zô si, te za asima 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, ĩwê uptabi zô si. ² Ni'wam norĩ hã timreme nai õ nherẽ, damreme dama ĩwaihu'u'õ na te te dama âma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, mreme pibui pese za'ra di za, ta norĩ nhimirowasu'u hã damreme dama ĩwaihu'u'õ na hã. Ta norĩ hã te te dama âma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, taré te za da te 're wapari za'ra, dama sadaihu'u za'ra õ wa, 'Re ĩhâimana u'âsi

mono pê'êzani nhimipawaptobzéb zarina, marĩ dama ãwaihu'u'õ na si, 're mreme zusi mono wa, ta norĩ hã. ³ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã damreme uwaibaba, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, sena na ãsazei'wa norĩ ma, te te ãma 're rowasu'u za'ra mono wamhã, taha na si te za ãsazei'wa norĩ hã 're sipawaptob u'âsi za'ra, Wanhĩb'apito ãma siptete sina 're nomro mono da, pê'ê wẽ na. Taha zarina si, te za duré tãma 're rowẽ wairébé apã, tiwi 're robzei'õ za'ra mono wamhã. ⁴ Ni'wa hã timreme nai õ nherẽ, damreme dama ãwaihu'u'õ na te te dama rowasu'u wamhã, 'rãwip si te ãma sipawapto, Wanhĩb'apito ãma siptete na 're hãimana u'âsi mono da. Te te ãma dapawapto waihu'u õ di za, dama sadaihu'u õ wa. Tane nherẽ, ni'wa hã damreme uwaibaba, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u na ãsazei'wa norĩ ma, te te rowasu'u wamhã, aihĩni te za wapari waihu'u za'ra, taha zarina oto ãma 're sipawaptob za'ra mono da, Wanhĩb'apito ãma ta norĩ hã siptete sina ãma 're hãimana za'ra mono da oto.

⁵ Wa hã wa tô ãsima te 're aiwẽ za'ra wa'wa, uburé aimreme abã nai õ nherẽ, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã dama 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, damreme dama ãwaihu'u'õ na hã. Tane nherẽ, taha nhipai u, wa tô duré te ãsima 're aiwẽ uptabi za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba si, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da. E marĩ wa. 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba, te te dama 're ãrowasu'u za'ra mono norĩ si, te za danhipai u pire na 're hãimana za'ra, ãsazei'wa norĩ ma. Ni'wam norĩ hã timreme nai õ nherẽ, damreme dama ãwaihu'u'õ na, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te dama 're sadawa

wasu'u za'ra mono pari, ta norĩ nhimirowasu'u nhipai u, sô'awi da te oto dama 're wasu'u pese za'ra mono wapsi, tawapsi te za oto damreme dama ïwaihu'u'ô na dama ïsadawa wasu'u'wa norĩ hã pire na 're hâimana za'ra, aiwa 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na damreme uwaibaba, te te dama 're ïrowasu'u za'ra mono norĩ me. Tawapsi te za oto ïsazei'wa norĩ hã âma 're sipawaptob u'âsi za'ra, siptete sina Wanhib'apito âma 're nomro u'âsi mono da, ta norĩ hã. ⁶ ïsisânawã norĩ, âne wa za oto aima âma rowasu'u za'ra wa'wa. Niwapsi wa za âma atême ïmorĩ 'wa, te aipawaptob za'ra wa'aba da. Tawamhã, atême âma ïmorĩ aba wamhã, duré damreme dama ïwaihu'u'ô na si, 'Re ïhâimana u'âsi mono te aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba wamhã, e tô ï'uwaibaba, wa aré âma aipawapto wẽ za'ra wa'wa. Mare di. Marĩ dai ô di aré, damreme dama ïwaihu'u'ô na te aima ïsadawa wasu'u za'ra wa'aba zé hã. Aimreme aba na, te aima âma rowasu'u za'ra wa'aba wapsi, te aré ïwapari waihu'u za'ra wa'wa, 'râwi oto âma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono da, marĩ dama ïwaihu'u'ô na 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïma ïwaihu'uzém na hã, duré 'râwi 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te ïwaihu'u na hã, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã, duré ïsazei'wa norĩ hâimanazém na roti na hã.

⁷ Âne, wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ïwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Danhimn-hihârâzé ïsryre hã âma 're danhimnhihâsi mono wamhã, ïwapari pibui pese na âma 're danhimn-hihâsi mono ô nherẽ, da te 're wapari waihu'u za'ra mono ô di, danhimnhihârâzé hã. Duré, rowamremezé hã da te âma 're rowamreme za'ra mono wamhã, ïwapari pibui pese na, da te âma 're

rowamreme za'ra mono ò nherê, da te 're wapari waihu'u za'ra mono ò di, rowamremezê hã. ⁸ Duré da'wapéi'wa norĩ zô, danhimnhihârâzém na 're danhimnhihâsi mono wamhã, e siwa'ru sô 're danhimnhihâsi mono nherê, te za dasi'wapé da hã, sima 're sipse za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã. Mare di. ⁹ Tane duré, a norĩ wa'wa hã damreme dama ïwaihu'u'ô na si, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, e niha te za da te âma 're asadaihu'u za'ra wa'wa, da te âma 're aiwapari waihu'u za'ra wa'aba mono da hã. Da te âma 're asadaihu'u za'ra wa'aba mono ò di za tô. Asimirowasu'u za'ra wa'aba na hã, rowa'u'u si te za taré te te âma 're ropé, nimomo. ¹⁰ Daro mono bâ, te tô damreme mono bâ ahâ uptabi na dama 're hâimana za'ra, 'râwi âma 're ïdasisadaihu'u za'ra mono zéb da hã, damremezém na hã. ¹¹ Tane nherê, ni'wa hã damreme ïma ïwaihu'u'ô na, te te ïma rowasu'u wamhã, ïsiré a'uwê'ô na, wa za ïsina waihu'u, ïma sadaihu'u ò wa. Duré wa hã ïsiré a'uwê'ô na, te za duré sina ïwaihu'u, tâma ïzadaihu'u ò wa. Tane duré, ni'wam norĩ hã timreme nai ò nherê, damreme dama ïwaihu'u'ô na, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, da te âma 're sadaihu'u za'ra mono ò di za. Taré te za da te 're wapari za'ra, dama sadaihu'u za'ra ò wa, ta norĩ hã. ¹² A norĩ wa'wa hã bété. Ma tô sô 're asôpré u'âsi aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Tipê'êzani na, romhuri mono bâ te te aima 're ïpisutu za'ra wa'aba mono zéb zô, âma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. Romhuri hã ôhõ si 're hâimana za'ra mono ò di, ïpire uptabi na hã. Sisarina si ò di, romhuri hã. Taha wa, romhuri ïwê uptabi zô si, te za

asima 're ĩrob'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mo, âma 're asipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã, Wanhĩb'apito âma asiptete sina 're anomro u'âsi aba mono da, taha âma si.

13 Taha wa, ni'wam norĩ hã timreme nai õ nherẽ, damreme dama ĩwaihu'u'õ na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ta norĩ hã te za duré te te tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra, ĩpẽ'ẽzani si romhuri te te tãma 're pisutu pese za'ra mono da, ta norĩ ma hã, damreme dama ĩwaihu'u'õ na 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã, sõ'awi te te oto dama 're wasu'u pese za'ra mono da. 14 Wasiré ĩsazei'wa norĩ hã 're wasi'rã'õtõ mono wamhã, wa hã damreme ĩma waihu'u õ nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, âma 're ĩmreme mono wamhã, te âma 're rosa'rata waihu'ũ mono õ di, ĩma waihu'u pese õ wa. 'Rãwi ĩpẽ'ẽ na si, wa tãma 're ĩmreme. 15 E niha tawamhã, ĩ'uwaibaba si te 're ĩ'manharĩ mono zéb da hã. ĩpẽ'ẽ na, wa za tũ tãma 're ĩmreme 'rãwi, damreme ĩma ĩwaihu'u'õ na hã. Tane nherẽ, wa za duré wamremezẽm na tãma 're ĩmreme, te âma 're ĩrosa'rata pibui pese mono zéb da hã. Duré wasiré ĩsazei'wa norĩ siré 're ĩnho're mono wamhã, wa za tũ 'rãwi ĩpẽ'ẽ na 're ĩnho're, damreme ĩma ĩwaihu'u'õ na hã. Tane nherẽ, taha nhipai u, wa za duré wamremezẽm na 're ĩnho're, te âma 're ĩrosa'rata pibui pese mono zéb da hã. Taha wa, âne te za duré a norĩ wa'wa hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo. 16 A norĩ wa'wa hã asiré 're asi'rã'õtõ aba mono wamhã, átẽ te za aipẽ'ẽ na si 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mo, damreme dama ĩwaihu'u'õ na si, tãma 're aimreme zusi aba mono ré. Âne wamhã, e niha te za aiwapari'wa

norî hã âma 're aiwata za'ra wa'aba mono zém na, te te 're ai'uzei pese za'ra wa'wa, aimreme na te te 're asadaihu'u za'ra wa'aba mono ô nherê, ta norî hã. ¹⁷ Âne hã 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono zé hã wê nherê, tane nherê, asiré 're asi'rã'ôtô aba mono norî hã âma 're sipawapto waihu'u za'ra mono ô di, siptete sina Wanhîb'apito âma 're înomro u'âsi mono zéb da hã. ¹⁸ Wa hã îsiwaprosi, wa asipai u wa'aba, damreme îma îwaihu'u'ô na 're îmreme u'âsi. Taha zarina, wa 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îwata u'âsi. ¹⁹ Tane nherê, wasiré îsazei'wa norî hã 're wasi'rã'ôtô mono ré, damreme dama îwaihu'u'ô na, înhimirowasu'u pa uptabi na te dama 're arowasu'u mono wamhã, e âne hã wê di aré, âma 're îdasipawaptob za'ra mono zéb da hã. Wê prã ti aré, îma hã. Înhimirowasu'u 'rutu na nherê, damreme dama îpibui pese na te dama 're rowasu'u mono wapsi, tawapsi wê uptabi di aré îma hã, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti na te dama âma 're î'aroti mono zéb da hã.

²⁰ Îsisânawã norî, ai'uté norî hã siwa'ru te te sima 're îrosa'rata za'ra mono ne, asima âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono ô di za, te aima âma îrowasu'u za'ra wa'aba zém na hã. Duré ai'utépré norî hã tiwasédé te te 're î'manharî za'ra mono ô ne, te za aiwasété âna 're anomro aba mo. Aihâimana prédub sina, te za asima âma 're îrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. ²¹ Duréihã 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô âne na âma rob'ui'ére, 'Re îhâimana u'âsi mono mreme na hã:

“Darob amoi hawi te za înhîb'a'uwê norî ma, da te 're îzadawa wasu'u za'ra, dasimremezém na, înhîb'a'uwê norî ma, damreme tâma îsa'rese'ô za'ra na. Tane nherê, înhîb'a'uwê

norĩ hã te te 're ĩwapari za'ra mono õ di za,
po're ãna 're nomro u'âsi mono wa, ta norĩ
hã."

Ãne duréihã Wanhíb'apito, zudezu norĩ ãma te te
ĩwaihu'u sirõmo za'ra zé hã, ĩbaihã na hã.

²² Taha wa, damreme dama ĩwaihu'u'õ na 'Re
ĩhâimana u'âsi mono, da te dasima 're ĩsada
wasu'u za'ra mono zé, ĩsazei'õ'wa norĩ ma ropibu
ma, ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono waihu'u
pe hã te te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã.
Ĩsazei'wa norĩ ma, rowasu'uzéb dai õ di, ã hã. Tane
nherê, damreme uwaibaba, dama ĩwaihu'u pese
na ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te
dama 're ĩsada wasu'u za'ra mono zé hã, ĩsazei'wa
norĩ ma ropibu ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono za
ĩwê na tãma 're ĩsõprub za'ra mono zém na, te te
sina 're ĩwaihu'u sirõmo za'ra mono zéb da hã, ã
hã. ĩsazei'õ'wa norĩ ma, rowasu'uzéb dai õ di,
ã hã. ²³ Áté asiré ĩsazei'wa norĩ me, te za asiré
asi'rã'õtõ 'wa, uburé. Tawamhã áté te za dam-
reme aima ĩwaihu'u aba õ na, ai'ahã wa'aba na
asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa. Tawamhã áté tane
ré, te za ĩsazei'õ'wa norĩ hã asisi, atême wa'aba,
ĩsazei'wai hâimanazé, te te waihu'u za'ra õ nherê, te
te aiwapari za'ra wa'aba da. Ãne wamhã, e niha
te za õ norĩ hã ai'ãma rosa'rata za'ra wa'wa. Áté
te za ai'ãma rosa'rata wasété za'ra wa'wa, ai'rã
siwamnarĩ za'ra wa'aba newa. ²⁴ Tane nherê, áté
asiré asi'rã'õtõ aba ré, te za aimreme aba na si
'Re ĩhâimana u'âsi mono, dama ĩsada wasu'u za'ra
wa'wa, ai'ahã wa'aba na. Tane ré, ĩsazei'õ'wa norĩ
hã atême sisisi aba wamhã, ta norĩ hã te za oto 'rãwi
tipê'ẽ na tiwasété na siwaihu'u za'ra, 'Re ĩhâimana
u'âsi mono zadawa wasu'u hã timremezém na te

te oto ĩwapari za'ra zéb zarina, ĩsazei'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zé, te te ĩwaihu'u za'ra ò norĩ hã. Taha zarina, te za oto siwẽ'õ pese za'ra, ti-wasété na ĩsaiwaihu'u za'ra zéb zarina. ²⁵ 'Râwi sima si, te te 're ĩrosa'rata za'ra mono zé hã te za oto tiwi waihu'u za'ra ni, ĩmana'râmi hawi. Tawamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, tâma ĩpire za'ra na te te oto sina waihu'u za'ra wa, te za oto hi'rãtitõ tâma ana, âma wata za'ra da. Tawamhã âne te za oto ta norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima 're wasu'u za'ra wa'wa: "Re ĩhâimana u'âsi mono hã te nare asõ'a wa'aba, aima 're hâimana za'ra wa'wa." Âne te za te te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, ĩsazei'õ'wa norĩ hã.

Ĭsazei'wa norĩ hã 're si'rã'õtõ mono wa, marĩ ĩ'uwaibaba si te te 're ĩmanharĩ za'ra mono zé wasu'u

²⁶ ĩsisânawã norĩ, âhã wasu'u na, wa za oto aima 'rãsutu za'ra wa'wa. Asiré 're asi'rã'õtõ aba mono wamhã, ni'wam norĩ si te za aima 're sô're za'ra wa'wa, ĩsazei'wa nho'rezém na. Ni'wam norĩ si te za duré ĩsazei'wa norĩ 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, te te aima 're roti za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ si te za duré marĩ ĩwaihu'u'õ hã te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ta norĩ ma si, te te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb zarina. Timreme nai ò nherẽ, te za duré ni'wam norĩ si 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'wa, damreme aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba ò na hã. Ni'wam norĩ si te za duré aimreme aba zarina, te te aima âma 're wasu'u pese za'ra wa'wa sô'awi, aré damreme aima ĩwaihu'u za'ra wa'aba ò na 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da te aima 're ĩsadawa wasu'u za'ra wa'aba mono zé hã. Asimiromhuri aba mono bâ, te za âma 're asipawaptob u'âsi

za'ra wa'aba mo aihâiba mono bâ, Wanhîb'apito
âma si asiptete sina 're anomro aba mono da.
²⁷ Aihîni 're ai'râ'õtô aba mono ré, ni'wam norî
hâ damreme dama îwaihu'u'ô na te te aima 're
rowasu'u za'ra wa'aba mono wamhâ, maparane
te za te te aima 're 'mairowasu'u wa'wa. Si'ubdatô
dahâiba wamhâ, wê di duré. Tane nherê, ta norî
nhipai u hâ asima 're 'mairowasu'u za'ra wa'aba
mono ô di za, damreme aima îwaihu'u aba ô na
hâ. Si'ubdatô haré te za asima 're î'mairowasu'u
wa'aba mo. Duré sisarina si, te za ta norî hâ
atâma te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Taha
parimhâ, te za oto ni'wa hâ sô'awi te te aima âma
're wasu'u pese za'ra wa'wa, aimreme aba na oto
're îwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hâ, asi'uihâ
na wa'aba. ²⁸ Tane nherê, ni'wa hâ aimreme
aba na aima îwasu'u pese aba 'wa da hâ, asiré
're 'maihamana aba mono ô wamhâ, tawamhâ,
damreme dama îwaihu'u'ô na 'Re îhamana u'âsi
mono zadawa wasu'u'wa norî hâ te za ari'iwî 're
si'ubumro. Tipê'ê na si, te za 're mreme zusi, 'Re
îhamana u'âsi mono ma, damreme tâma îwaihu'u
za'ra ô na hâ. ²⁹ Asiré 're asi'râ'õtô aba mono
ré, ni'wam norî hâ aimreme aba na 'Re îhamana
u'âsi mono te te aima 're sadawa wasu'u za'ra
wa'aba mono wamhâ, maparane te za tô te te
aima 're 'mairowasu'u wa'wa. Si'ubdatô dahâiba
wamhâ, wê di duré. Âne wamhâ, ni'wam norî
hâ asiré îsazei'wa norî hâ te za îsimirowasu'u za'ra
zém na te te sima âma 're rowaihu'u pese za'ra,
'Re îhamana u'âsi mono hawib zô, tô sena zô, te
te âma îwaihu'u pese za'ra zéb da hâ. ³⁰ Tawamhâ
duré, ni'wa hâ te te aima rowasu'u za'ra wa'aba
ré, âté ni'wa îhâiba amoi ma, te za 'Re îhamana u'âsi
mono hâ tâma waihu'u, tizadawa wasu'u hâ, taha

zama te te oto aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba da. Āne wamhã, aima rowasu'u 'rata aba 'wa hã te za tinhimirowasu'u hã sazâ, ôhõ si te te oto aima sadawa wasu'u za'ra wa'aba da. ³¹ Taha zarina si, te za oto 'Re îhâimana u'âsi mono hã sisâna'repsi asima 're îsadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, aihîni oto âma 're îwaihu'u pese za'ra wa'aba mono zéb da hã asi'uihã na, duré aipê'ẽ wẽ wa'aba zarina, asiptete sina âma 're anomro aba mono da oto. ³²⁻³³ 'Re îhâimana u'âsi mono hã, marĩ hã siwa'ru, wa te 're î'manharĩ za'ra mono zéb da hã, te te sima 're wa'awẽ mono ô di. Rowẽ na wawaimri wasiré 're wahâimana za'ra mono da si, ma tô te te sima 're wa'awẽ. Taha wa, ni'wam norĩ hã damreme uwaibaba si, 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na te te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za 're si'madâ'â pese za'ra, siwa'ru te te dama 're rowasu'u za'ra mono tô da, rowahutu zô, 're dasi'rã'õtô mono sidâpâsi, te te 're damreme nhihâri za'ra mono tô da. Daro mono bâ îsazei'wa norĩ, siré 're îsi'rã'õtô mono norĩ 're îhâimana za'ra mono zéb uwaibaba si, te za te te dama âma 're rowasu'u za'ra, îsadawa wasu'u'wa norĩ hã.

³⁴ Îsazei'wa norĩ, asiré 're asi'rã'õtô aba mono wamhã, pi'õ norĩ hã te za ari'iwĩ dame 're si'ubumro, 're îwahâimana za'ra mono zéb zarina. Timro norĩ zapari, te za tô 're hâimana za'ra pi'õ norĩ hã, duréihã 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti na, Mozési âne na te te âma îrob'ui'érezéb zarina. Taha wa, asiré 're asi'rã'õtô aba mono wamhã, pi'õ norĩ hã te te sima 're robzanhamri za'ra mono ô di za, timreme na asima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ré, te te 're ro'wa'rutu tô za'ra mono da.

³⁵ Pi'õ norĩ hã dasi'rã'õtôzéb âma, rowahutu'wa

norĩ nhimirowahudu hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, tãma ãwaihu'u za'ra õ hã te te oto 're waihu'u pese za'ra mono da, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, 'rip si te za timro hã te te ãma 're sadanharĩ za'ra, waimri si. Ìsazei'wa norĩ hã aihĩni 're asi'rã'õtõ aba mono ré, pi'õ norĩ hã timreme na te te dawĩ 're sihãri za'ra mono wamhã, wẽ õ di za, pi'õ norĩ mreme hã.

³⁶ E 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã dawana waihu'u za'ra wa'aba bâ, te za âne 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ìsazei'wa norĩ 're ìhâimana za'ra mono zéb zarinaĩ õ nherẽ. E a norĩ wa'aba ma si, ma tõ aima ãma wasu'u za'ra wa'aba ni. ³⁷ Âhãna te aima ãma ìrob'ui'ééré za'ra wa'aba zé hã, ìsi'uihã na ìnhimiroti na hãĩ õ di. Wanhĩb'apito zadawa para, wa aima ãma rob'ui'ééré za'ra wa'wa, ìsimiroti zarina si. Ma'ãpé, âne hã asi'uihã na ãma waihu'u za'ra wa'aba, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na asi'ãma 're ìrosa'rata za'ra wa'aba mono norĩ hã, duré aimawi romhuri mono bâ, Tipẽ'êzani na te te aima 're ìpisutu za'ra wa'aba mono zém na asi'ãma 're ìrosa'rata za'ra wa'aba mono norĩ hã. ³⁸ Âne na ìnhimiroti na, ni'wam norĩ hã te te 're ìzaze za'ra mono õ wamhã, tawamhã, ìsazei'õ'wa na te za ta norĩ ãma 're ìrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha wa, a norĩ wa'wa hã ta norĩ nhimiroti hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za oto.

³⁹ Ìsisânawã norĩ, âne wa za ãhã wasu'u na hã aima ãma 'rãsutu za'ra wa'wa. Aimreme aba zém na, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te za 'rãwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo. Duré damreme dama ìwaihu'u'õ na, 'Re ìhâimana u'âsi mono, asima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono tõ da,

're asisadawa uwati za'ra wa'aba mono ò di za.
⁴⁰ Asiré 're asi'rã'õtõ aba mono wamhã, uburé
 marĩ hã te za ì'uwaibaba si 're ì'manharĩ za'ra wa'aba
 mo, ìpibui pese zarina si, aiwaimri wa'aba.

15

Cristu ìhãwa'utuzé wasu'u

¹ Ìsisānawã norĩ, ãne wa za duré ãma aipo're pu'u
 za'ra wa'wa. Duréihã Zezusihi wasu'uwẽ na, wa
 tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Taha zarina,
 ma tô oto asima ìwẽ za'ra wa'wa, asiptete sina ãma
 're anomro u'âsi aba mono da oto. ² ãhã wasu'uwẽ
 hã te aima ãma 're ìwasu'u za'ra wa'aba mono
 zé hã, asiptete sina 're sazei utõrĩ za'ra wa'aba
 mono ò wapsi, te za 'Re ìhãimana u'âsi mono te
 te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono zé hã asina
 're ì'uwaimrami za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, âté
 'Re ìhãimana u'âsi mono, asina 're umnhasi uptabi
 za'ra wa'aba mono ò wamhã, te te 're ì'asõ'reptu
 za'ra wa'aba mono zé hã asina 're uwaimrami
 za'ra wa'aba mono ò di za.

³⁻⁴ Zezusihi wasu'uwẽ hã danhipai u ìpire up-
 tabi hã, wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa,
 da te ìma 're ìrowasu'u za'ra mono zéb zarina.
 ãne, Zezusihi wasu'u hã ìpire uptabi hã: Cristu
 hã ma tô, u, wazada dârâ, uburé wawasété na
 're ìwahãimana za'ra mono norĩ zada. Taha pari,
 ma tô dasiwi sêrê ni, u, ab're 're. Tawamhã
 bâdâ maparane ãma si'utõrĩ ò ré, ma tô duré
 ìmama hã hãwa'utu, 'Re ìhãimana u'âsi mono hã.
 ãne ma tô tãma tiromhãiba, duréihã 'Re ìhãimana
 u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ìbaihã
 na te te ãma ìrob'ui'ééré sirõmo za'ra zéb zarina.

⁵ Tawamhã Zezusi hã hãwa'utu pari, Pedruhu ma,

ma tô sihâi'ré. Taha pari, ma tô duré tizadawa wasu'u'wa norĩ ma zama sihâi'ré za'ra, 12 na aré ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ ma hã. ⁶ Taha parimhã, ma duré tizazei'wa norĩ nho'a sihâi'ré, 500 na ĩhâiba za'ra norĩ nho'a, aihĩni siré si'ubumroi ré. Ta norĩ hã te zahadu dâ'â âna 're hâimana za'ra. Ni'wam norĩ si, ma tô tidâ'â za'ra, umro na. ⁷ Taha pari, ma tô duré Ti'aduhu ma sihâi'ré. Taha za'u si, ma duré dama ĩsadawa wasu'u'wa da, za daro mono bâ te te ĩsatõrĩ za'ra norĩ ma, sihâi'ré za'ra, uburé te te hâiba pibu za'ra da.

⁸ Taha wa, ĩma hã robduma si, ma tô duré sihâi'ré, Zezusi hã. Ni'wa hã daza'u si poto wa, marĩ ĩwẽ uptabi hã dasiré te te sina ĩ'uwaimrami õ ne, wa tô wa hã daza'u si Zezusi hã 'madâ, ĩtõmo na, ĩma sihâi'ré wa. ⁹ Wa hã uburé ĩsiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ zapari, wa 're ĩhâimana, tãma ĩwapu za'ra na. E marĩ wa. Te sazei õ ré, wa tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ ma, te tãma 're rob'manharĩ wasété u'âsi za'ra. Taha wa, ĩbâi õ di aré, ĩsadawa wasu'u'wa na, da te 're ĩwaptêrẽ za'ra mono zé hã. ¹⁰ Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zéb zarina si, ma tô ĩma tinhopru, tô õhõ na si dama 're ĩhâimana mono da oto, Cristuhu zadawa wasu'u'wa na. E tawamhã, taré ma tô ĩma tinhopru, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Mare di. Wa tô te ĩsina tãma 're uwaimrami u'âsi. Uburé ĩsiré Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã, wa tô romhuri na te 're 'rãnhipai u'âsi za'ra. Tane nherẽ, ĩsi'uihã na te dama 're romhuri mono õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si, ma tô te te 're ĩpawapto, âne na te dama 're romhuri mono da, ĩma ĩsõprubzéb zarina si. ¹¹ Áté, wa hã wa tô aima wasu'u na'rata za'ra wa'wa, Zezusihi wasu'uwẽ

hã. Áté ãsiré norĩ si ma tô aima wasu'u na'rata za'ra wa'wa. ãne hã wẽ di tô, ãma hã. E marĩ wa. Wa norĩ hã Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ hã, misire Zezusihi wasu'uwẽ hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono wa, tô ôhõ si wa. Tô taha wasu'uwẽ si, ma tô oto 're ãsaze za'ra wa'aba mo, a norĩ wa'wa hã.

'Re dadâ'â za'ra mono nherẽ, apâ 're ãdahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u

¹² ãne, wa za duré ãma aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã asiré 're ãhaimana za'ra wa'aba mono nherẽ, te ãne ta norĩ hã te te sima 're nharĩ za'ra: “Re dadâ'â za'ra mono wamhã, apâ 're dahâiwa'utu za'ra mono ô di za, niwamhã. Mare uptabi di za.” ãne te ni'wam norĩ hã te te sima 're nharĩ za'ra. E ãne hã tô sena. Mare di. Cristu hã dâ'â nherẽ, 'Re ãhaimana u'âsi mono apâ te te ãhâiwa'utu na, sena na, wa te dama 're wasu'u za'ra mono nherẽ, e niha te bété ãne na te te ãma 're rosa'rata upa siroptub za'ra, asiré 're ãhaimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. ¹³ 'Re dadâ'â za'ra mono nherẽ, apâ ãdahâiwa'utu za'ra zé hã tô senai ô 'wa'âhã, e marĩ te aré wama wasu'u za'ra. Cristu, apâ ãhâiwa'utuzé wasu'u hã, tô senai ô na, te aré tô wama wasu'u za'ra. ãne hã aiwa aré tô, wama hã. ¹⁴ Duré, Cristu hã 'Re ãhaimana u'âsi mono, sena na te te apâ ãhâiwa'utu ô 'wa'âhã, aré marĩ dai ô di, Zezusihi wasu'uwẽ, wa te dama 're ãwasu'u za'ra mono zé hã. Taré 'wa'âhã, aré marĩ dai ô di duré, Cristuhu ãma 're ãsasõmri za'ra wa'aba mono zé hã. Taré te aré 're ãsaze za'ra wa'aba mo, marĩ dai ô nherẽ aré. ¹⁵ 'Re dadâ'â za'ra mono nherẽ, apâ 're ãdahâiwa'utu za'ra mono zé hã tô senai ô 'wa'âhã, Cristu hã 'Re ãhaimana u'âsi

mono, apâ te te ãhâiwa'utuzé hã, aré tô senai ô di duré, ãne hã aiwa. Senai ô 'wa'âhã, wa norĩ hã wazadawa nhipese na, wa aré taré wa te dama 're wasu'u za'ra 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, Cristu apâ te te ãhâiwa'utuzém na, wa te dama 're rowasu'u u'âsi za'ra mono wa. Tarére aré tô, dama wan-himirowasu'u za'ra hã. ¹⁶ 'Re dadâ'â za'ra mono nherê, apâ ãdahâiwa'utu za'ra zéb da hã tô senai ô 'wa'âhã, Cristu, apâ ãhâiwa'utuzé wasu'u hã, tô senai ô na te aré wama wasu'u za'ra tô. ¹⁷ Duré, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã Cristu apâ te te ãhâiwa'utuzé hã tô senai ô 'wa'âhã, aré tarére, Cristuhu ãma 're ãsasõmri za'ra wa'aba mono zé hã, aiwasété wa, asada ãdâ'â aba zém na, 're ãsaze za'ra wa'aba mono zé hã. ãhâiwa'utuzé hã senai ô 'wa'âhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te siwĩ 're aiwê'ô pese za'ra wa'aba mono haré, te aré tô zahadu aiwasété ré, 're anomro u'âsi aba mo, õne haré, aiwasédé hã te te aima 're pari za'ra wa'aba mono ãna. ¹⁸ Duré, Cristuhu hâiwa'utuzé hã senai ô 'wa'âhã, uburé ãsazei'wa, 're ãdâ'â za'ra mono norĩ hã te aré ãpê'ê 're, dâ'â u'âsi 're hâimana za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhiti. ¹⁹ Cristu hã apâ hâiwa'utu ô 'wa'âhã, tô ãbâre te aré wa'ãma 're dapê'êzé uptabi za'ra, wasiré ãsazei'wa 're ãwahâimana za'ra mono norĩ ãma hã. E marĩ wa. Marĩ dai ô wa aré, wa te ãma 're ãsasõmri za'ra mono zé hã, marĩ da ne, wa te 're saze za'ra mono wa, ti'ab ré.

²⁰ Tazahã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô apâ hâiwa'utu tô sena, Cristu hã. E marĩ te tawamhã, wama wasu'u za'ra, Cristu apâ ãhâiwa'utuzé hã. Niwapsi uburé ãsazei'wa 're ãdâ'â za'ra mono norĩ hã, tô sena za apâ 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãhâiwa'utu za'ra zé, te wama wasu'u za'ra. Taréi ô

di, ã hã. ²¹⁻²² Duréihã aibã hã ma tô tiwasété 'rata, Adã na ĩsisi hã. Taha nhirã na, te oto dadâ'âzé hã uburé dama 're hâimana za'ra. E marĩ wa. Taha nhihudu si, 're dahâimana za'ra mono wa. Tane duré, aibã marĩ ĩwē hã te te ĩ'manharĩzéb zarina, te oto dahâiwa'utuzé hã dama 're hâimana za'ra, aiwab zahuré, ãne hã. Cristu na ĩsisi hã. Taha ãma si 're ĩnomro mono norĩ ma, te za dahâiwa'utuzé hã tãma 're hâimana za'ra, õne u'âsi. ²³ Cristu hã ma tô tihâiwa'utu na'rata. Niwa ti'ai u, za we apâ dazô morĩ wapsi, te za ĩsib'a'uwē norĩ hã tihâiwa'utu za'ra. ²⁴⁻²⁵ Tawapsi, te za oto rob'rāsutuzé hã ĩwa waptãrã. Tawapsi te za uburé dama ĩpire norĩ nhiptetezé hã tiwi a'uprosi Cristu hã, ti'ai ãma uburé dama roti'wa norĩ wi hã, hâiwa nhirõtõ na uburé ĩhâiba'õ norĩ wib zama. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã uburé tinhitob'ru norĩ ãma te te ĩ'ai'utézéb u si, te za Cristu hã te te 're da'ab'madâ'â, pire na. Taha parip si, te za oto Timama ma ĩsib'a'uwē hã sômri za'ra, õhõ si te te 're ab'madâ'â u'âsi mono da oto, pire uptabi na. ²⁶ Dadâ'âzé hã te dazada 're hâimana. Ta hã te za oto Cristu hã uprosi pese, da'rāsutu ãma hã. ²⁷ Duréihã apito Dawi hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré siro, Cristuhu ãma:

“Ta hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã pisutu, uburé marĩ hã pire na te te 're ab'madâ'â mono da, siwaprosi.”

Ãne duréihã Cristuhu ãma, Dawi te te ĩrob'ui'ééré siro hã te 're hâimana. E tawamhã, pire na dama 're ĩhâimana mono zéb da, Cristuhu pisutu'wai ma zama, te za pire na tãma 're hâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. Mare di. Taha ma zama, te te wasu'u õ di, ãne hã. Sisapari ma si, ma tô pisutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Ãhã wasu'u

hã wama pibui pese za'ra di oto. ²⁸ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te za te te 're da'apisutu, Cristuhu nhimi'madâ'â si oto 're dahâimana za'ra mono da. Tawapsi, te za oto ti'ra hã pisutu 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, ãsapari 're hâimana mono da oto, ãmama si te te oto 're da'ab'madâ'â u'âsi mono da, danhipai u dama pire uptabi na.

²⁹ ãne, wa za duré aima ãma rowasu'u za'ra wa'wa, za ãdahâiwa'utu za'ra zé wasu'u na hã. Ni'wam norĩ hã asiré 're ãhâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã ma tô â dawabzuri hã da te tâma 're 'manharĩ za'ra, ãsazei'wa norĩ, â dawabzuri da te tâma 're 'manharĩ za'ra mono õ ré, 're ãdâ'â za'ra mono norĩ upana, ãsazei'wa norĩ zu hâiwa'utu za'ra da. E marĩ da, ma tô bété ta norĩ hã ãne hã te te 're 'manharĩ za'ra, dahâiwa'utuzé wasu'u hã te te 're sazei uptabi za'ra mono õ nherẽ. ãne wamhã, e tô ã'uwaibaba, aima za'ra wa'aba hã. ³⁰ Wa norĩ hã bété, Cristuhu ma, wa te 're ãromhuri pese za'ra mono norĩ hã. Wama romnhimimnhasi na, wa 're wahâimana u'âsi za'ra bâtâ sidâpâsi, ãwasu'uwẽ hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono 'ru te, niha da te wama 're rob'manharĩ za'ra mono õ'umnhasite, da te 're ãwa'ruiwapari za'ra mono zéb zarina. Tawamhã dahâiwa'utuzé wasu'u hã senai õ 'wa'âhã, e marĩ da, wa aré bété wa te tâma 're romhuri za'ra Cristuhu ma hã, wama romnhimimnhasi uptabi za'ra nherẽ. Marĩ dai õ di tô aré, tâma wanhimiromhuri za'ra hã. ³¹ ãsisânawã norĩ, awẽ sidâpâsi aré 're ãdâ'â u'âsi mono nherẽ, wa tô te dama 're rowasu'u u'âsi, ãwasu'uwẽ na. Wa norĩ hã Wanhib'apito Cristu Zezusihi ãma simisutu oto 're wanomro mono wa, tô sena aima 're ãtoi uptabi za'ra wa'aba mono zéb zarina, wa tô sena na

aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, ãne na hã. ³² Épézu ãma, nĩ'wam norĩ hã ma tô ĩzada tihâimana wasété za'ra, robzahi hã dazô 're ĩwairébé mono ne. Ta norĩ 'rata, ĩhâimana ré hã, ĩma romnhimimnhasi uptabi di, te te siwi ĩwĩrĩ da newa. Tawamhã, dahâiwa'utuzé wasu'u hã taré wamhã, e sena aré ĩhimiromhuri hã, Cristuhu ma hã, ĩma romnhimimnhasi nherê, te tâma romhuri wamhã aré. ãne hã ĩ'uwaibaba ô di aré, ĩma hã. Taré aré, te 're ĩromhuri mono zé hã. Dahâiwa'utuzé wasu'u hã tô senai ô 'wa'âhã, ti'ai ãma 're wahâiba si'utôri pese za'ra mono 'wa'âhã, ĩ'uwaibaba wa aré danhimiroti wasété na, wa te da'ãma 're sasômri za'ra. ãne danhimiroti wasédé hã: “Áté romhutu na, wa za wasi'utôri. Áté awêpsi. Taha wa, âhãna hã watozém na si siwa'ru wato za'ra wa'aba, wanhirôwi da, wasazém na, duré âzé na.” ãne wamhã, wa aré tô ĩbâre, wa te da'ãma 're sasômri za'ra, dahâiwa'utuzé wasu'u hã tô senai ô 'wa'âhã aré.

³³ ãne wa, te za dawĩ 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, danhimiroti wasédé hã tô sena newa, da'ãma 're sasômri za'ra wa'aba mono tô da. Taha na da'ãma 're sasômri za'ra wa'aba mono wamhã, ta norĩ ne te za oto 're aihâimana wasété za'ra wa'aba mo. ³⁴ Nĩ'wam norĩ hã asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã 'râwĩ te te 're waihu'u za'ra mono ô di. E ãne na 're siséb za'ra mono ãna. Asimiza'rese ãna 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém hawĩ, te za oto aipizari za'ra wa'wa, aiwasédé hã rême pese za'ra wa'aba da, aiwê uptabi na si 're anomro aba mono da oto.

'Re ĩhâimana u'âsi mono hã za te te da'ahâiwa'utu wa, dahâiba té wasu'u

³⁵ Áté ni'wam norĩ hã asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã te za ãne 're sisadanharĩ za'ra: “E niha te za merê 'Re ãhâimana u'âsi mono hã da'ahâiwa'utu. 'Re dadâ'â za'ra mono wa, 're dahâiba si'utõrĩ pese za'ra mono nherê, e niha te za merê ãne nherê, apâ da'ahâiwa'utu.” ³⁶ E niha te asimirosa'rata waihu'u ãna, ãne na 're ã'upa za'ra wa'aba mo. Amnho potozém na, wa za pé aima ãma simiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Amnho hã da te 're zuri mono wamhã, ãtomhã 're si'utõrĩ mono õ nherê, 're 'wanhipré za'ra mono õ di. ³⁷ Duré, tridu hã aro 'rã ne hã da te 're zuri mono wamhã, duré aimawi amnho hã da te 're zuri mono wamhã, e ãteihi zama te za ãsu da te 're zuri. Mare di. ãnhama uptabi si te za da te 're zuri, pibui pese na 're poto za'ra mono da, amnho hã. ³⁸ Amnho hã da te 're zuri mono wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te ã'aropoto mono hawim haré, te te sima 're ã'apisutu mono zéb zarina si, te za dama 're 'wanhipré wairébé, sipu'u pese na.

³⁹ Duré, ti'ai ãma uburé hãiba ré 're ãhâimana za'ra mono hã aiwapsi õ di. A'uwê hãiba hã aimawi. Duré abaze norĩ hãiba hã aimawi. Duré pe'a norĩ hãiba hã, aimawi. Duré si norĩ hãiba hã aimawi.

⁴⁰ Duré, hãiwa ãma 're ãhâimana za'ra mono norĩ hãiba hã aiwab õ di, ti'ai ãma 're ãdahâimana za'ra mono norĩ hãiba ne hã. Hãiwa ãma si, dahâiba hã wê uptabi di. Duré 'madâ'â ze uptabi di. Ti'ai ãma dahâiba hã wê nherê, duré 'madâ'â ze nherê, aiwab õ di, hãiwa ãma dahâiba ne hã. ⁴¹ Bãdã hã bété. Ta hã 'madâ'â ze ti. Wê uptabi di. A'amo hã 'madâ'â ze uptabi di duré. Uburé wasi hã hãiwa na 're ãsimasa mono hã, 'madâ'â ze ti duré. Tane nherê, uburé aiwapsi 're ãhâimana za'ra mono õ di,

ĩ'madâ'â ze da hã. Duré uburé wasi norĩ hã aiwapsi 're simasa mono õ di, ĩ'madâ'â ze da hã.

⁴² Tane duré, za niwa 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩda'ahâiwa'utuzé hã. Amnho hã da te 're zuri mono wamhã, ĩtomhã 're si'utõrĩ mono wapsi, te za 're 'wanhipré za'ra. Tane duré, ti'ab ré, 're dadâ'â za'ra mono pari, ab're 're, da te oto 're danheme mono wamhã, te za tô 're dahâiba si'utõrĩ za'ra. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te oto da'ahâiwa'utu wamhã, dahâiba hã aiwa dama 're hâimana za'ra mono õ di za oto. 'Re dahâiba si'utõrĩ za'ra mono âna, te za oto ĩré 're dahâimana u'âsi za'ra, õne u'â. ⁴³ 'Re dadâ'â za'ra mono wa, dahâiba hã ab're 're, da te 're sême mono wamhã, waseté uptabi di oto, dahâiba hã. Duré, marĩ hã te te 'manharĩ waihu'u õ di dahâiba hã, marĩ dai õ wa oto. Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te oto da'ahâiwa'utu wamhã, dahâiba hã wẽ uptabi di za oto. 'Madâ'â zei uptabi di za duré. Tawapsi, danhiptete uptabi na te za ĩré 're dahâimana u'âsi za'ra oto. ⁴⁴ 'Re dadâ'â za'ra mono wa, dahâiba hã ab're 're, da te 're ĩsême mono hã, ti'ai âma ré hã, dahâiba si, danhi ré si, duré dahi ré si. Tazahã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã za te te da'ahâiwa'utu wamhã, dahâiba aimawi ré, te za oto 're dahâimana za'ra, ĩpẽ'êzani nhimipisutuzéb zarina. Ti'ab ré, te tô dahâiba na 're dahâimana za'ra. Taha zarina, te duré hâiwa âma dahâiba aimawi ré 're dahâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'êzani nhimipisutuzéb zarina. ⁴⁵ Duréihã Mozési hã ma tô âne na âma rob'ui'ére:

“‘Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô aibã hã poto 'rata, Adã na ĩsisi hã. A'uwẽ hãiba na 're morĩ da, ma tô poto 'rata tô.”

Âne duréihã âma ĩrob'ui'ére hã. Tane nherẽ, Adãhã

ne te 're hâimana, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'rata, dadâ'â ãna 're danomro mono da, te te dama 're ã'apisutu mono hã, ãpẽ'ẽzani nhimipisutuzéb zarina. Ta hã Zezusi. ⁴⁶ E tawamhã hãiwa ãma hã dahâiba aimawĩ ré, ma tô 're dahâimana na'rata za'ra. Mare di. Ti'ai ãma dahâibazém na, te tô a'â ãré 're dahâimana na'rata za'ra, ti'ai ãma ré hã. Niwapsi te za hãiwa ãma dahâiba ãwẽ uptabi ré si 're dahâimana za'ra. ⁴⁷ Duréihã aibã te te dama ãpoto 'rada hã ma tô ti'a na 'manha, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Tane nherẽ, taha uirĩ na si, ma tô aibã aimawĩ hã wei mo hãiwa hawimhã, ti'ai u, Adãhã ma ãpire uptabi hã, ãwẽ uptabi hã. ⁴⁸ Uburé ti'ai ãma 're ãdahâimana za'ra mono norĩ hã te Adãhã hãiba ne, ãré 're dahâimana za'ra, ti'ai 'manharĩ na ãhãiba na'rata ne ré. Tane nherẽ, ni'wam norĩ si hãiwa ãma za 're ãhâimana za'ra mono norĩ si, te za hãiwa ãma 're ãmorĩ hãiba ne ré 're hâimana u'âsi za'ra, tô Cristuhu hãiba ne ré. ⁴⁹ Wa norĩ hã, aibã ti'ai 'manharĩ na ãhãiba na'rata ne ré, wa ti'ab ré ãré 're wahâimana za'ra. Tane, wa za duré niwapsi hãiwa hawĩ we ãmorĩ hãiba ne ãré 're wahâimana u'âsi za'ra. Taha wa, wa za oto ãsine 're wahâimana u'âsi za'ra, õne u'âsi.

⁵⁰ ãsisãnawã norĩ, ãne wa za aima ãma waihu'u za'ra wa'wa, tô sena. Ti'ai ãma ré wahãiba hã wanhi ré hã duré wawapruĩ ré hã, taha ré, hãiwa u ãré 're wanhisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã. E marĩ wa. Ti'ai ãma ré wahãiba hã za wawĩ 're ãsi'utõrĩ za'ra mono hã, hãiwa ãma ãré 're wahâimana waihu'u za'ra mono õ di za oto, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'rata ãré 're ãwahâimana u'âsi za'ra mono zéb da hã.

⁵¹⁻⁵² Marĩ hã aré dama ãwaihu'u'õ hã wa za oto

aima wasu'u hâi'ré za'ra wa'wa, sô'awi. Ma'âpé ïwapari pese za'ra wa'aba za. Wa norĩ hã Zezusihi zazei'wa norĩ hã, ti'ab ré uburé wasi'utõrĩ sirõmo õ di za, rob'râsutuzé wana hã. Rob'râsudu hã oto ïwa ïwaptâ'âzé waihu'uzéb da, danhimnhihârâzé da'râsutu'wa, da te oto wapari za'ra wamhã, uburé ti'ai âma zahadu wahâiba ré ré 're ïwanomro mono norĩ hã, wa za awa'awi wahâiba na saprĩ za'ra ni, waptu na 're ïdatõmo si'râmi za'ra mono ne. Danhimnhihârâ hã da te wapari za'ra wi, ni'wam norĩ hã ïsazei'wa norĩ hã dawana 're ïdâ'â za'ra mono hã te za apâ ahâiwa'utu, dâ'â âna oto 're hâimana u'âsi za'ra mono da, ïhâiba tiwi 're si'utõrĩ waihu'u za'ra mono âna. Tawamhã wa norĩ zama wahâiba ré ré 're ïwanomro mono norĩ hã, wa za duré wahâiba ïtém na saprĩ za'ra ni, za oto wawi 're ïsi'utõrĩ za'ra mono õ na hã. ⁵³ Ti'ai âma ré hã, wahâiba hã si'utõrĩ pese di. Tane nherẽ, wa za tô niwapsi wahâiba ïtém na saprĩ za'ra ni, za oto wawi 're ïsi'utõrĩ waihu'u za'ra mono õ na hã, ïré 're wahâimana u'âsi za'ra mono da oto, õne u'âsi. ⁵⁴⁻⁵⁵ Æne hã niwa za wama romhâimana za'ra wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã duréihã te te âma ïrob'ui'ééré sirõmo zahuré zéb zarina, te za tô wama âma uwaimrami za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã, za apâ ïwahâiwa'utu za'ra zém na hã. Æne duréihã âma ïrob'ui'ééré siro hã:

“Re ïdadâ'â za'ra mono zém na, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã âma ai'uté. Te za uprosi pese oto. 'Re ïdadâ'â za'ra mono zé hã, e mahâta tawamhã te te da'âma ï'ai'uté za'ra zéb da hã. Marĩ õ di oto. Robaba uptabi di. Duré, e mahâta te ïsiptetezé hã tâma 're hâimana oto, te te âma 're ïda'a'uprosi mono zéb da hã,

apa'apa 'wa nhi'oto nhipsari ne hã. Marĩ õ
uptabi di oto, tãma hã.”

Ãne duréihã ãma ĩrob'ui'éré siro hã te 're hãimana,
za dama ĩromhãimanazém na hã.

⁵⁶ E marĩ wa, ma tũ aré 're ĩwadâ'â za'ra mono zé
hã siptete na wazada 're hãimana za'ra. Wawasété
na 're ĩwanomro mono zéb zarina, ma tũ aré tũ
siptete na wazada 're hãimana za'ra, te te 're
ĩwa'a'uproso mono zéb da hã. Duré 'Re ĩhãimana u'âsi
mono nhimiroti na Mozési te te ãma ĩrob'ui'érézéb
zarina, 're wanomro wẽ mono õ wa, ma tũ aré
te te siwi 're wa'awẽ'õ pese, 'Re ĩhãimana u'âsi
mono hã. ⁵⁷ Tane nherẽ, 'Re ĩhãimana u'âsi mono
ãma si, 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono za. E
marĩ wa. Ōhõ si, ma tũ 're ĩwadâ'â za'ra mono
zém na hã wama ãma ai'uté za'ra, Wanhĩb'apito
Zezu Cristuhu si, ĩwẽ uptabi hã te te wazada
ĩ'manharĩzém na hã.

⁵⁸ ĩsisânawã norĩ, ĩma asawi pese za'ra wa'aba
norĩ hã, taha wa, te za asiptete u'âsi Cristuhu
ãma si 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra
wa'aba mono ãna. Wanhĩb'apito ma, 're ĩromhuri
za'ra wa'aba mono zé hã taréi õ di. Ãne na asina
waihu'u za'ra wa'aba wa, te za tãma 're ĩromhuri
pese u'âsi za'ra wa'aba mo, asimi'ẽ na.

16

*Zeruzarẽ ãma ĩsazei'wa norĩ ma, rob'uiprazé da te
dasiwi ĩ'rã'õtõzé wasu'u*

¹ ĩsazei'wa norĩ ma, rob'uiprazé hã asiwi ĩ'rã'õtõ
aba zéb da na, wa za oto aima ãma roti za'ra wa'wa.
Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ĩsazei'wa
norĩ, daza'rui mono bâ siré 're ĩsi'rã'õtõ mono norĩ
ma, te tãma ĩroti za'ra zém na, wa za aima roti

za'ra wa'wa, duré a norĩ wa'aba zama 'manharĩ za'ra wa'aba da. ² Dumidu sidâpâsi 're sãmra aba mono da, te za rob'uiprazé hã 're ĩpo'o u'âsi za'ra wa'aba mo, aihâiba mono bâ wa'aba. Aipawa'â hã syry na 're waibui wa'aba mono wamhã, syry na te za 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo. Duré sa'êtê na 're waibui wa'aba mono wamhã, sa'êtê na te za duré 're ĩpo'o za'ra wa'aba mo. Atême ĩwisi aba wapsi, asiwi rã'õtõ aba da, asima rosa'rata za'ra wa'aba õ di za. ĩwana ré, te za asiwi 're ĩrã'õtõ u'âsi aba mo dumidu sidâpâsi, ĩzô nomro sirõmo da. ³ Tawamhã atême âma ĩwisi aba wapsi, asiwi ĩpisutu za'ra wa'aba norĩ hã wa za ĩré satõrĩ za'ra Zeruzarê u, asõprubzéb za'ra wa'aba ré hã, te te siwi âri da. Rob'ui'ére ré zama, wa za satõrĩ za'ra, wa te ĩwêsãmri za'ra norĩ wasu'u na rob'ui'ére hã. ⁴ Tawamhã, âté ĩzama wa za ĩsima rowê, Zeruzarê u ĩmorĩ da hã. Taha wapsi, wa za ĩsiré ĩmorĩ za'ra, asiwi ĩpisutu za'ra wa'aba norĩ siré hã.

Paru hã za datême ĩmorĩzém na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

⁵ Wa tô ĩsima rowairébé, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, a'â ĩmorĩ da, tame ĩsazei'wa norĩ siré a'â ĩnhamra hutu da. Masédoniza hawip si, wa za oto âma atême ĩmorĩ 'wa, tamomo. ⁶ Tawamhã, atême âma ĩwisi aba wamhã, âté wa za ai'rata ĩhâimana hã za'ra wa'wa. Áté rowa'u'u wahâ 're sa'wari mono ré, wa za a'â ai'rata ĩnhamra hã za'ra wa'wa. Tamep si, te za asiwi ĩpawaptob za'ra wa'wa, nimomo ĩmorĩzéb da hã, rowê na ĩmorĩ da, aihawi za'ra wa'aba. ⁷ Âma atême ĩwisi za'ra wa'aba wamhã, ai'rata ĩnhamra hutu za'ra wa'aba da, te ĩsina roti õ di. Ai'rata

ĩnhamra hã za'ra wa'aba da si, wa tô ĩsima wẽ. Āne na dâ'âsina, awa'awi âma atẽme ĩwisi aba ô di za. Nimahã na si, wa za âma atẽme ĩmorĩ za'ra wa'wa. Tawapsi, wa za ai'rata ĩnhamra hã za'ra wa'wa, Wanhĩb'apito te te ĩma pisutu pese wapsi.

⁸ Taha wa, wa za a'â âme nhamra Épézu âma, Pētecoti na bâtâ nhisi hã za ĩwa ĩwaptã'ázéb u, datoĩ 'manharĩzéb u. ⁹ ĩnhimiromhuri wẽ'ô'wa norĩ hã ahâ uptabi nherẽ, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩnhowa ropese ĩma, âme te tãma 're ĩromhuri mono zéb da hã. Taha wa, âmemhã ĩma romhuri ahâ uptabi di za, Zezusihi wasu'uwẽ na te dama 're ĩromhuri mono zéb da hã.

¹⁰ Duré, Timotiu hã atẽme âma wisi za'ra wa'aba wamhã, ma'âpé asiwi sawi wẽ za'ra wa'aba za, sina hâtâ'â âna ai'rata sãmra aba da. Wa hã Wanhĩb'apito ma, te 're ĩromhuri mono ne, te duré taha zama te te tãma 're romhuri. Taha wa, te za asiwi ĩsawi pese za'ra wa'wa. ¹¹ Mreme wapu na 're hâimana mono newa, duré taré 're ĩhâimana mono newa, asiwi wẽ'ô za'ra wa'aba ô di za, âma atẽme wisi za'ra wa'aba wamhã. Te za âma ana wa'wa, rowẽ na aihawi wa'aba wei morĩ da apâ, we ĩtẽme wisi su'u da. Taha wa, wa zahadu sô mapari za'ra a'â, ĩsiré romhuri'wa norĩ zô zama.

¹² Wasisãnawã Aporu hã wa za duré aima âma wasu'u za'ra wa'wa. Wa tô aré nasi tãma roti u'âsi, wasiré ĩsazei'wa norĩ siré âma atẽme morĩ za'ra wa'aba da, te te asabu za'ra wa'aba da. Tane nherẽ, te te sima rowẽ ô di, ta norĩ siré âma atẽme ĩmorĩ za'ra wa'aba da hã. Marĩ hã tãma hâimana ô wapsi, te za, u, âma atẽme timorĩ za'ra wa'wa, te te asabu za'ra wa'aba da.

Paru hã roti na za te te oto dama îrãsutuzém na rowasu'u

¹³ Asimiza'rese te za asimirosa'rata na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Cristuhu nhimiroti zarina si 're anomro u'âsi aba mono da, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo. Aihâimana prédup sina te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono âna. Asiptete sina te za âma 're anomro aba mo, tiwi 're aipizari za'ra wa'aba mono âna. ¹⁴ 'Re asimizawi pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za uburé marĩ hã dama 're î'manharĩ wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo.

¹⁵⁻¹⁶ Esitépanasihi âma, wa za oto aipo're pu'u za'ra wa'wa, îsôrôwa âma îsiré 're îhâimana za'ra mono norĩ âma zama. Ta norĩ hã ma tô sazei 'rata za'ra, Ataza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma, 're îsi'ubumroi mono norĩ hã. Ta norĩ hã, 'Re îhâimana u'âsi mono nhib'a'u'wẽ 're îhâimana za'ra mono norĩ hã simi'ẽ na te te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da si, ma tô 're si'madâ'â za'ra. Âne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Taha wa, îsisânawã norĩ, ta norĩ nhimiroti hã te za 're î'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, îsiré norĩ hã simi'ẽ na te te 're îromhuri pese za'ra mono norĩ nhimiroti zama.

¹⁷⁻¹⁸ Esitépanasi norĩ hã we îtẽme sihutu wamhã, ma tô îma rowẽ watobro, Potunatu norĩ hã Aca'ituhu me. Wa hã ai'rata 're înhemra aba mono ô wa, wa ai'âma 're îpẽ'êzé u'âsi za'ra wa'wa. Tane nherẽ, ta norĩ hã ai'upana wa'aba we îtẽme sihutu wa, ma tô sina îma rowẽ wazere za'ra, te te sina aima 're îrowẽ zani u'âsi za'ra wa'aba mono ne. Ta norĩ hã te za asima 're îwasu'u wẽ u'âsi za'ra wa'aba mo.

¹⁹ Azi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi âma îsazei'wa norĩ, siré 're îsi'rã'õtõ mono norĩ hã te âma

asawi za'ra wa'wa. Atira hã te duré ãma asawi za'ra wa'wa, Prisiraha me. Uburé ĩsôrõwa ãma rowahutu u siré 're ĩsi'rã'õtõ u'âsi mono norĩ zama, te duré ãma asawi za'ra wa'wa. Simisutu, Wanhĩb'apito ãma oto 're anomro aba mono wa, te ãma asawi za'ra wa'wa. ²⁰ ãme wasisãnawã norĩ 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã te duré uburé ãma asawi za'ra wa'wa.

Duré 're asi'rã'õtõ aba mono wamhã, te za uburé asiré ĩsazei'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, asõ'utu na asisawi sina 're asitob'rata hãrã za'ra wa'aba mo.

²¹ Wa hã Paru, ĩsi'uihã na wa za oto aima rob'ui'ére na 'rãsutu za'ra wa'wa, ĩnhĩb'rata na te ãma asawi za'ra wa'aba zéb da hã.

²² Wanhĩb'apito zawi'õ'wa norĩ ma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, rowẽ'õ te te tãma 're apisutu mono za.

Wanhĩb'apito, apã we aimorĩ su'u za.

²³ Wanhĩb'apito Zezusihi ma, wa ai'ãma tãma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da.

²⁴ Cristu Zezusihi ãma simisutu oto 're wanomro mono wa, wa asawi na ãma 'rãsutu za'ra wa'wa, ĩma asawi uptabi za'ra wa'aba wa.

'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavánte (BR:xav:Xavánte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavánte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavánte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavánte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c